

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti

POSLOVNO POROČILO

2024

KAZALO

DIREKTORJEV UVODNIK: RAZBURKANO LETO.....	5
I POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2024.....	7
1 VIZIJA IN POSLANSTVO ZRC SAZU	7
2 PREDSTAVITEV ZRC SAZU	7
2.1 DELOVANJE IN ORGANIZACIJA	8
3 LETNO POROČILO O DELU UPRAVNEGA ODBORA	10
4 POUDARKI ZA LETO 2024	11
4.1 OSNOVNI PODATKI O ZNANSTVENORAZISKOVALNI DEJAVNOSTI TER PATENTIH IN INOVACIJAH	11
4.2 NAJPOMEMBNEJŠI DOSEŽKI ZRC SAZU NA PODROČJU ZNANOSTI IN INOVACIJ	12
4.3 NAJPOMEMBNEJŠI DOGODKI NA ZRC SAZU.....	14
4.4 NAJPOMEMBNEJŠI NAKUPI RAZISKOVALNE (IN DRUGE) OPREME IN INVESTICIJE	15
4.5 OSNOVNI FINANČNI PODATKI	15
4.6 OSNOVNI KADROVSKI PODATKI	16
4.7 DRUGI POUDARKI.....	16
5 IZPOLNITEV PROGRAMA DELA ZA LETO 2024.....	17
6 POROČILO O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV	18
7 POROČILO O ETIKI IN INTEGRITETI V ZNANOSTI	19
8 ODPRTA ZNANOST ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI, UČINKOVITOSTI IN ODZIVNOSTI RAZISKAV V OKVIRU REZRIS30...19	
9 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH ZA LETO 2024.....	29
9.1 ZAKONSKE IN DRUGE PODLAGE Z DELOVNEGA PODROČJA POSREDNEGA UPORABNIKA.....	29
9.2 DOLGOROČNI CILJI DELOVANJA.....	30
9.3 LETNI OZIROMA KRATKOROČNI CILJI DELOVANJA (LETO 2024)	32
9.4. DOSEGANJE ZASTAVLJENIH CILJEV	35
9.4.1 Raziskovalno delo	36
9.4.1.1 Dejavnost, financirana iz sredstev stabilnega financiranja	37
9.4.1.2 Dejavnost, financirana po nacionalnih javnih razpisih in pozivih.....	39
9.4.1.3 Dejavnost, financirana po mednarodnih javnih razpisih in pozivih.....	49
9.4.1.4 Strokovne naloge oz. naloge javne službe z drugih področij dela	53
9.4.1.5 Dejavnost, financirana iz drugih projektov javne službe.....	54
9.4.1.6 Tržna dejavnost.....	54
9.4.2 Raziskovalna infrastruktura	57
9.4.3 Prenos znanja	60
9.4.4 Izobraževanje in razvoj znanstvenih kadrov	69
9.4.5 Mednarodno sodelovanje in mednarodni projekti	70
9.4.6 Ocena uspeha pri doseganju vsebinskih letnih ciljev	72
9.5 NASTANEK NEDOPUSTNIH ALI NEPRIČAKOVANIH POSLEDIC PRI IZVAJANJU PROGRAMA DELA IN POJASNILA73	

9.6 OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH DOLGOROČNIH CILJEV.....	74
9.7 OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA	75
9.8 OCENA NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC IN POROČILO NOTRANJEGA REVIZORJA	75
9.9 OCENA UČINKOV POSLOVANJA NA DRUGA PODROČJA	76
9.10 POROČILO O REALIZIRANIH INVESTICIJAH IN INVESTICIJSKIH VLAGANJIH.....	78
9.11 REALIZACIJA NAČRTOV RAVNANJ S STVARNIM PREMOŽENJEM	81
9.12 POROČILO O URESNIČEVANJU 105. ČLENA ZZrID (PRENOS PREMOŽENJA).....	81
9.13 POROČILO O IZVAJANJU INVESTICIJSKIH PROJEKTOV IN SPREMLJANJU UČINKOV INVESTICIJ.....	81
9.14 ANALIZA KADROVANJA, KADROVSKE POLITIKE IN IZOBRAZBENE STRUKTURE	82
II RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2024	90
1 RAČUNOVODSKE SMERNICE IN INFORMACIJE	90
2 RAČUNOVODSKI IZKAZI	91
3 POJASNILA K POSAMEZNIM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM	101
3.1 BILANCA STANJA.....	101
3.2 DRUGO, KAR JE POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA.....	103
3.3 IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	105
3.4 IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI	111
3.5 IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO DENARNEM TOKU	111
3.6 IZRAČUN PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI ZA JAVNE ZAVODE.....	115
3.7 DELOVNA USPEŠNOST IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	116
4 DRUGO, POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA.....	117
4.1 SPLOŠNA POJASNILA	117
4.2 DRUGA POJASNILA.....	117
III ZAKLJUČNI DEL LETNEGA POROČILA.....	118

Direktorjev uvodnik: Razburkano leto

Omembe vredni rezultati lahko vzniknejo samo v svobodni družbi, ki edina lahko zagotovi neoviran [raziskovalni] razvoj posameznic/posameznikov. A. Einstein

Za nami je na različnih področjih in v različnih okoliščinah precej razburkano leto.

Ob prestižni Zoisovi nagradi, ki jo je za svoje izjemne raziskovalne dosežke prejel kolega Ivan Šprajc, in nekaterih drugih nagradah ter priznanjih je javni sektor dosegel plačno reformo. Ne glede na to, da v pogajanja nismo bili neposredno vključeni, smo s svojimi prizadevanji v okviru Shoda za znanost in KOsRISa ter s sodelovanjem v strokovni delovni skupini resornega ministrstva veliko prispevali k njihovem ugodnemu razpletu. V okviru tega kaže še posebej izpostaviti boljša plačila za strokovne sodelavke in sodelavce, za katera upam, da bodo dovolj konkurenčna za zadržanje obstoječega in pridobivanje novega kadra. Zaradi poznega sprejetja zakona in zamud Ministrstva za javno upravo pri zagotavljanju prevedbenih orodij pa smo se raziskovalne ustanove soočile z zahtevnimi in obsežnimi nalogami.

Za negativno razburkanost je znova poskrbela ARIS, Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, s prenovljenim sistemom evalvacije projektnih predlogov. Odmik od uveljavljenih znanstvenih področij in uporaba klasifikacije Evropskega raziskovalnega sveta sta sprožila nemalo polemik. Pokazale so se pomanjkljivosti novega ocenjevalnega sistema in zato bo celotno shemo potrebno še dodatno premisliti. Nenazadnje tudi zato, ker so brez financiranja ostali tudi projektni predlogi, ki so sicer dosegli najvišjo oceno.

Minulo leto je pokazalo tudi, da se Vlada RS in pristojno ministrstvo še vedno ne zavedata pomena temeljne znanosti. To se kaže tako v obsegu financiranja kot tudi v obravnavi posameznih znanstvenih ved oziroma področij. V letu 2024 je najkrajšo potegnil razpis za temeljne raziskovane projekte, saj je splošna stopnja uspešnosti na razpisu dosegla najnižjo raven v zadnjih petih letih. Tudi na ZRC SAZU smo na tem področju zabeležili enega slabših rezultatov. Poleg tega opažamo, da odgovorni še vedno niso povsem imuni na občasne diferenciacije znanstvenih področij na bolj in manj koristne. Tudi zato smo se nekajkrat spomnili na uvodno Einsteinovo misel, da je napredek mogoč v družbah, ki spodbujajo odprt dialog, akademsko svobodo in neodvisnost mišljenja.

Zgornje omenjam predvsem zato, ker odločitve resornega ministrstva, ki se v veliki meri izvajajo preko ARIS, še vedno močno vplivajo na raziskovalne in univerzitetne ustanove. Kljub temu da že tri leta sami notranje razporejamo sredstva stabilnega financiranja, letna nihanja iz naslova projektnih razpisov lahko resno ogrozijo posamične raziskovalne skupine oz. celotne inštitute. Na ZRC SAZU se je to pokazalo predvsem pri Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša, kjer je izziv celo resnejši, saj niti projekti ne zadoščajo za nemoteno delo. Glede na to smo v minulem letu nadaljevali s prizadevanji za dodatno financiranje portalov (Fran, Franček, Franja) in jezikovnega svetovanja.

Rezultat ZRC SAZU na razpisu za temeljne projekte je bil slab in ponovno se je pokazalo, kako pomembno je premišljeno investiranje sredstev stabilnega financiranja. V tej luči smo zelo zadovoljni s programom Razvojnega stebra financiranja, iz katerega financiramo vrsto dejavnosti: od raziskovalnih obiskov v tujini in podpore odličnim objavam do digitalnega prehoda v odprto znanost. Še posebej pa smo ponosni na že drugi odlično izveden razpis za prebojne projekte. Tudi leta 2024 smo izbrali dva projekta in bili obenem prijetno presenečeni nad kakovostjo vseh sedmih predlogov.

Sistematično smo se lotili prenove kriterijev za izvolitve, ki bodo prišli v širšo obravnavo predvidoma spomladi 2025. V razpravi o posamičnih pogojih se vedno znova pokaže, da je premislek o specifičnosti posameznih področij stalnica razmisleka o znanosti. Po drugi strani se znova in znova potrjuje, da tako v slovenskem kakor tudi širšem evropskem in globalnem raziskovalnem okolju lahko preživijo samo nadpovprečne raziskovalne skupine.

V skladu s tem smo prav v letu 2024 začeli poglobljeno razpravo o velikosti in sestavi raziskovalnih skupin in inštitutov ter se uvodoma izrekli za počasnejšo rast zaposlovanja. Nenazadnje tudi zato, ker v primeru dosedanje rasti ne bomo mogli več zagotoviti ustreznih prostorskih in drugih logističnih razmer za delo.

Na področju investicijskega vzdrževanja smo dosegli pomemben napredek, saj smo od novembra bogatejši za dve izjemno dobro opremljeni konferenčni dvorani na Gosposki ulici v Ljubljani. Premišljeno prenovljena nekdanja dvorana Zemljepisnega muzeja omogoča vzporedne aktivnosti v dveh samozadostnih prostorih, kar bo pomembno razbremenilo Atrij. Kot osrednji konferenčni in tudi sicer izrazito prijazen delovno-razstavni prostor je bil Atrij namreč tudi letos zaseden skoraj vse delovne dni.

Naša druga knjigarna, ki smo jo odprli v bližini Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici, kaže, kako, kdaj in v kakšnih okvirjih se investicije obrestujejo. Knjigarna je namreč v manj kot letu dni zaživela in postala središče intelektualnega življenja mesta.

prof. dr. Oto Luthar

I POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2024

Poslovno poročilo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljnjem besedilu: ZRC SAZU) za leto 2024 smo pripravili v skladu z navodili Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije št. 0140-37/2023-3360-59 z dne 21. 1. 2025.

1 VIZIJA IN POSLANSTVO ZRC SAZU

Vizija ZRC SAZU je utrditi položaj vrhunske, nacionalno in mednarodno ugledne in prepoznavne raziskovalne ustanove, ki temelji na dolgoletni tradiciji in zbranem institucionalnem znanju visoko usposobljenih, izkušenih in ustvarjalnih sodelavk in sodelavcev več generacij, ki se kritično in odgovorno lotevajo dolgoročnih in aktualnih raziskav, s svojimi odličnimi dosežki bogatijo zakladnico znanosti ter prispevajo k reševanju družbenih izzivov.

Na ZRC SAZU bomo s tradicionalnimi in sodobnimi raziskovalnimi pristopi ter uveljavljenimi in inovativnimi metodami dela odgovarjali na dolgoročna in aktualna znanstvena vprašanja, se kritično in odgovorno odzivali na znanstvene in družbene izzive, prispevali k razvoju znanosti, kulture in družbe, razumevanju preteklih in sedanjih naravnih ter družbenih procesov, jezika in kulture ter k dokumentiranju in ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Gradili bomo na znanstveni in upravljavski odličnosti, pestrosti raziskovalnih vsebin, na sodelovanju z odličnimi domačimi in tujimi ustanovami ter interdisciplinarnem in multidisciplinarnem značaju. Zato smo se odločili za gradnjo ustvarjalnega in intelektualno prodornega delovnega okolja, za spodbujanje in ustrezno nagrajevanje kakovostnega dela, odgovornosti, proaktivnosti in samoiniciativnosti, vse to ob upoštevanju individualnosti in posebnosti tako raziskovalnih skupin kakor tudi posameznih raziskovalk in raziskovalcev.

Navzven si bomo na ZRC SAZU še naprej prizadevali, da bo Vlada Republike Slovenije oblikovala idejni, institucionalni in finančni okvir, ki bo znanosti priznal ustrezno mesto v družbi in državi ter udeležbo znanja, hkrati pa se zavedal njene heterogenosti in upošteval razlike med znanstvenimi področji. Še posebej si bomo prizadevali za financiranje dolgoročnih in temeljnih raziskav, ki so nujne za kakovostne, celovite in premišljene rezultate oziroma temeljne preglede, in za stabilen položaj raziskovalk in raziskovalcev, ki bo omogočal ustvarjalno svobodo in poglobljeno raziskovalno delo.

Poslanstvo ZRC SAZU je strokovno, odgovorno in kritično interdisciplinarno, multidisciplinarno in transdisciplinarno raziskovalno delo na vseh obstoječih znanstvenih področjih (biologiji, paleontologiji, izseljenstvu in migracijah, zgodovinopisju, kulturni zgodovini, kulturnih in spominskih študijah, arheologiji, antropologiji in prostorskih študijah, etnologiji, glasbenem narodopisju, jezikoslovju, literarnih vedah, muzikologiji, umetnostni zgodovini, filozofiji, geografiji, krasoslovju, družbenim vidikom zdravja) in obravnava tematik v širšem družbenem in kulturnem kontekstu, zbiranje, sistematično urejanje in ustrezna hramba zbranega gradiva, odzivanje na aktualne družbene, okoljske in gospodarske izzive, ustvarjanje kakovostnih, inovativnih in odmevnih rezultatov, spoznanj in dosežkov, njihov prenos v izobraževalni sistem, bogatenje gospodarstva in družbe z uporabnimi znanji in dosežki, širjenje vednosti in razumevanja ter – zlasti v primeru dediščine – prispevek k njenemu prepoznavanju, ohranjanju in promociji.

2 PREDSTAVITEV ZRC SAZU

ZRC SAZU je javni raziskovalni zavod, sestavljen iz 18 inštitutov, Založbe ZRC, in štirih regionalnih raziskovalnih postaj (Nova Gorica, Maribor, Petanjci in Barje). ZRC SAZU je osrednja slovenska znanstvena ustanova na področju humanistike, vendar raziskovalno delo sega tudi na področje družboslovja, naravoslovja, tehnike in družbene medicine. ZRC SAZU izvaja temeljne, aplikativne in razvojne raziskave ter infrastrukturno dejavnost kot javno službo ter skupaj s SAZU izvaja skupni dolgoročni program *Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda*.

Preglednica 2.1.1¹: Osnovni podatki o ZRC SAZU

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti	
Skrajšano ime:	ZRC SAZU
Pravno-organizacijska oblika:	Javni zavod
Datum ustanovitve in ustanovitelj:	19. novembra 1981, sklep skupščine SAZU
Sedež:	Novi trg 2, 1000 Ljubljana
Dejavnost:	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike (SKD 72.200) Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije (SKD 72.190)
Matična številka:	5105498000
Davčna številka:	SI38048183
Telefon:	+386 1 470 65 55
E-naslov:	info@zrc-sazu.si
Spletna stran:	www.zrc-sazu.si

Ključno področje delovanja je raziskovalna dejavnost na vseh prisotnih znanstvenih področjih, opredeljenih v poslanstvu (poglavje 1). Izvaja se v okviru 22 nacionalnih raziskovalnih programov, 127 raziskovalnih projektov ARIS², 61 mednarodnih projektov in vrste tržnih projektov (31. 12. 2024). Tehnično, informacijsko in dokumentacijsko podpora raziskovalnemu delu nudi infrastrukturna dejavnost z infrastrukturnim programom *Naravna in kulturna dediščina*, ki obsega zbiranje, sistematično urejanje in ustrezno hrambo zbranega gradiva, ustvarjanje kakovostnih, inovativnih in odmevnih rezultatov, spoznanj in dosežkov in njihovo predstavljanje strokovni in laični javnosti. Posebno mesto zavzema založniška in predstavitvena dejavnost Založbe ZRC, ki je ena vodilnih znanstvenih založb v Sloveniji. Tretje področje delovanja je prenos rezultatov, spoznanj in dosežkov v izobraževalni sistem, bogatenje gospodarstva in družbe z uporabnimi znanji in dosežki ter širjenje vednosti in razumevanja.

Glavnino sredstev za delovanje dobiva od Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju ARIS), ki zagotavlja sredstva stabilnega financiranja, sredstva raziskovalnih projektov prek javnih razpisov, projektov ESFRI in z raziskovanjem povezanih dejavnosti (publiciranje, odprt dostop, mednarodno sodelovanje itd.). Poleg tega ZRC SAZU del sredstev za svoje delovanje pridobi z uspešnimi prijavi na nacionalne in mednarodne razpise ter s ponudbami na tržnih javnih naročilih.

2.1 Delovanje in organizacija

Upravni odbor ZRC SAZU

(Letno poročilo o delu upravnega odbora je v poglavju 3.)

Upravni odbor ZRC SAZU šteje devet članic in članov, in sicer predstavnic in predstavnikov ustanoviteljice SAZU, predstavnic in predstavnikov zaposlenih ter predstavnico ali predstavnika iz vrst uporabnikov. Mandat traja štiri leta.

¹ Preglednice so oštevilčene glede na številke poglavij na drugi ravni.

² Temeljni in aplikativni projekti, ciljni raziskovalni programi, projekti iz mehanizma vodilna agencija, projekti ERA-net, doktorski projekti, brez projektov mladih raziskovalcev.

Upravni odbor ZRC SAZU v mandatnem obdobju od 27. novembra 2023 za mandatno obdobje do 26. novembra 2027:

Predstavnica in predstavniki SAZU:

izredni član SAZU, dr. Janez Kranjc, predsednik,
akademik dr. Franc Forstnerič,
izredna članica SAZU, dr. Jožica Škofic,
Zoran Mezeg, upravni direktor SAZU.

Predstavnici in predstavnika zaposlenih:

dr. Peter Klepec, namestnik predsednika,
dr. Helena Dobrovoljc,
dr. Janez Nared,
dr. Petra Svoljšak.

Predstavniki iz vrst uporabnikov:

dr. Boštjan Golob, rektor Univerze v Novi Gorici.

Znanstveni svet ZRC SAZU

Znanstveni svet ZRC SAZU, ki šteje trinajst članic in članov, je sestavljen iz predstavnic in predstavnikov zaposlenih raziskovalk in raziskovalcev iz vrst višjih znanstvenih sodelavk in sodelavcev in znanstvenih svetnic in svetnikov ter štirih članic in članov, ki jih imenuje Predsedstvo SAZU iz ustreznih razredov. Direktor ZRC SAZU je član po položaju.

Članice in člani aktualnega Znanstvenega sveta ZRC SAZU, ki se je konstituiral 11. novembra 2020 in se jim je mandat iztekel 10. novembra 2024:

Predstavnice in predstavniki raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU:

dr. Mija Oter Gorenčič, predsednica,
izredna članica SAZU, dr. Jožica Škofic, podpredsednica,
dr. Matej Gabrovec,
dr. Boris Golec,
izredna članica SAZU, dr. Špela Goričan,
izredna članica SAZU, dr. Jana Horvat,
izredni član SAZU, dr. Marko Juvan,
dr. Ingrid Slavec Gradišnik.

Predstavnica in predstavniki SAZU:

akademikinja dr. Tatjana Avšič-Županc,
akademik dr. Matija Gogala,
akademik ddr. Jože Krašovec,
izredni član SAZU, dr. Peter Vodopivec.

Član po položaju:

dr. Oto Luthar, direktor ZRC SAZU.

Dne 3. decembra 2024 se je konstituiral Znanstveni svet v novi sestavi za mandatno obdobje do 2. decembra 2028.

Predstavnice in predstavniki raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU:

dr. Mija Oter Gorenčič, predsednica,
dr. Kozma Ahačič, podpredsednik,
dr. David Bole,
dr. Mirjam Milharčič Hladnik,
dr. Aleksander Horvat,
dr. Tanja Petrović,
dr. Benjamin Štular,
dr. Luka Vidmar.

Predstavniki SAZU:

akademik Jože Krašovec,
izredni član SAZU, prof. dr. Miha Humar,
izredni član SAZU, prof. dr. Janez Plavec,
izredni član prof. dr. Peter Vodopivec.

Član po položaju je:

dr. Oto Luthar, direktor ZRC SAZU.

Direktor ZRC SAZU

Prof. dr. Oto Luthar: mandatno obdobje od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2027.

Namestniki in pomočniki direktorja

Vanda Baloh, namestnica direktorja v Poslovni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025,

dr. Mimi Urbanc, namestnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025,

dr. Jerneja Fridl, pomočnica direktorja v Infrastrukturni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025,

Tanja Valte, pomočnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025.

Notranje organizacijske enote (inštituti in Založba ZRC) in njihove vodje

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša: dr. Kozma Ahačič

Inštitut za arheologijo: dr. Anton Velušček

Zgodovinski inštitut Milka Kosa: dr. Petra Svoljšak

Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta: dr. Mija Oter Gorenčič

Muzikološki inštitut: dr. Katarina Šter

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede: dr. Matija Ogrin

Inštitut za slovensko narodopisje: dr. Saša Babič

Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije: dr. Marina Lukšič Hacin

Filozofski inštitut: dr. Tadej Troha

Geografski inštitut Antona Melika: dr. Matija Zorn

Inštitut za raziskovanje krasa: dr. Tadej Slabe

Paleontološki inštitut Ivana Rakovca: dr. Aleksander Horvat

Biološki inštitut Jovana Hadžija: dr. Urban Šilc

Glasbenonarodopisni inštitut: dr. Mojca Kovačič

Družbenomedicinski inštitut: dr. Lilijana Šprah

Inštitut za kulturno zgodovino: dr. Gregor Pobežin

Inštitut za antropološke in prostorske študije: dr. Ivan Šprajc

Inštitut za kulturne in spominske študije: dr. Tanja Petrovič

Založba ZRC: mag. Aleš Pogačnik

Raziskovalne postaje in njihove vodje

Raziskovalna postaja Maribor in Raziskovalna postaja Prekmurje: dr. Matjaž Gregorič

Raziskovalna postaja Nova Gorica: dr. Petra Svoljšak

Kolegij ZRC SAZU

Kolegij ZRC SAZU je operativno posvetovalno telo direktorja ZRC SAZU, ki obravnava znanstvena, strokovna, poslovna in druga vprašanja. Sestavljajo ga vodilni delavci: predstojnice in predstojniki inštitutov, namestnici in pomočnici direktorja ter vodja Založbe ZRC.

3 LETNO POROČILO O DELU UPRAVNEGA ODBORA

Leta 2024 je imel Upravni odbor ZRC SAZU osem rednih in dve dopisni seji. V okviru rednih nalog Upravnega odbora ZRC SAZU velja izpostaviti novelacijo temeljnega akta, Statuta ZRC SAZU, sprejem več pravilnikov (izpostaviti velja Pravilnik o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju na ZRC SAZU in Pravilnik o etični presoji raziskav) ter novelacijo temeljnih pravnih aktov o izdajanju revij *Filozofski vestnik* in *Dve domovini*: razprave o izseljenstvu/*Two Homelands: Migration studies*. Upravni odbor ZRC SAZU je sprejel tudi sklep o financiranju dveh triletnih projektov iz sredstev razvojnega stebra financiranja: projekta PANTHEON: Nacionalni panteoni Evrope: nacija, komemoracija, sakralizacija (vodja dr. Marijan Dović) in projekta IQ: Odpravljanje kompleksnosti v kronologiji krasa: fenomen kvartarnega eolianitnega krasa (vodja dr. Matej Lipar).

4 POUDARKI ZA LETO 2024

4.1 Osnovni podatki o znanstvenoraziskovalni dejavnosti ter patentih in inovacijah

Preglednica 4.1.1: Sredstva stabilnega financiranja za leto 2024

	Vrednost pogodbenih sredstev v EUR
PROGRAMSKI STEBER FINANCIRANJA	
Raziskovalni programi (20 nosilci, 2 sodelujoči)	8.804.863,07
Mladi raziskovalke in raziskovalci	1.451.178,24
Skupaj PSF	10.256.041,31
INFRASTRUKTURNI STEBER FINANCIRANJA	
Upravljavska in podporna dejavnost	5.036.233,65
Infrastrukturni program	2.163.082,43
Skupaj ISF	7.199.316,08
RAZVOJNI STEBER FINANCIRANJA (RSF)	
	1.037.201,48
SKUPAJ SREDSTVA STABILNEGA FINANCIRANJA	18.492.558,87

Preglednica 4.1.2: Drugi poudarki poročila ZRC SAZU za leto 2024

Kazalnik	Načrtovana vrednost 2024	Realizirana vrednost 2024
Število raziskovalnih projektov ARIS (skupaj s podaljšanimi), pri katerih je ZRC SAZU nosilec	82	86
Število raziskovalnih projektov ARIS (skupaj s podaljšanimi), pri katerih je ZRC SAZU sodelujoči	39	41
Število raziskovalk in raziskovalcev na dan 31. 12. 2024	305 (282,1 FTE)	299 (274,4 FTE)
Delež mladih raziskovalk in raziskovalcev, zaposlenih na ZRC SAZU, med vsemi raziskovalkami in raziskovalci (v %)	13	11,7
Število raziskovalk in raziskovalcev, vključenih v pedagoški proces v letu 2024	145	154
Število tujih uveljavljenih znanstvenic in znanstvenikov, gostujočih na ZRC SAZU v letu 2024	15	14
Načrtovani delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti (v odstotkih od skupnih prihodkov ZRC SAZU)	2,4 %	2,5 %
Število sofinanciranih projektov iz okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije	17	21
Načrtovani prihodki iz projektov, pridobljenih iz okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije (v EUR)	791.000	753.897,38
Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oziroma drugi uporabniki znanja ³	9	8

³ Šteje se projekte, ki so v celoti financirani s strani gospodarstva oz. drugih uporabnikov znanja, ki niso namensko financirani iz proračuna RS oz. EU. Projekti morajo trajati vsaj eno leto. Vsebinsko dopolnilo glede tega kazalnika smo prejeli 25. 1. 2024.

Pomemben raziskovalni projekt oziroma program

Po dolgotrajnih in vztrajnih prizadevanjih nam je uspelo pridobiti financiranje s strani Evropskega raziskovalnega sveta (ERC). Uspeh je dosegla dr. Saša Čaval z Inštituta za antropološke in prostorske študije. Leta 2022 je oddala prijavo v shemi Consolidator Grant in uspela. Njen projekt, imenovan *STONE - Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones*, spada v ERC panel SH6 - The Study of the Human Past. Projekt, ki se je začel s 1. majem 2024, zajema ključne teme, kot so srednjeveška arheologija, arheologija pogrebnih običajev, socialna arheologija, socialni spomin, arheološka znanost in digitalne humanistike. Glavnina sredstev v višini 2,7 milijona evrov bo v naslednjih petih letih namenjena raziskovalnemu delu na ZRC SAZU. ERC projekti veljajo za izjemno prestižne – ne samo v EU, ampak tudi na globalni ravni. Ta uspeh odraža ne le znanstvene, temveč tudi upravljavsko odličnost ZRC SAZU.

4.2 Najpomembnejši dosežki ZRC SAZU na področju znanosti in inovacij

Aleksej Kalc, Mirjam Milharčič Hladnik, Janja Žitnik Serafin. *Daring Dreams of the Future. Slovenian Mass Migrations 1870–1945*, Berlin etc.; Peter Lang, 2024.

Knjiga govori o prebivalcih današnje Slovenije, ki so se v drugi polovici 19. in prvi polovici 20. stoletja razselili po svetu. Govori zgodbe o ljudeh, ki so sanjali »smele sanje bodočnosti«, kot je lepo zapisal slovenski pesnik Oton Župančič, čigar besede začenjajo knjigo. Ljudje, ki so odšli, so s seboj odnesli recepte in harmonike ter ljubezen do svoje kulture in jezika, ki je bil in ostal jezikovni otok med Dunajem in Benetkami. Knjiga, ki je dobila priznanje *Odlični v znanosti*, ponuja edinstven vpogled v zgodovino slovenskih izseljencev in njihovih prispevkov k oblikovanju novih skupnosti, hkrati pa raziskuje, kako so ohranili svojo identiteto in kulturno dediščino.

Alenka Zupančič. *Disavowal*. Cambridge – Hoboken: Polity Press, 2024.

Monografija razčlenjuje psihoanalitični in filozofski pojem »utajitve«, ki ga obravnava kot matrico sodobnega družbenega (ne)soočanja s travmatičnimi dogodki in grožnjami – od političnih in ekonomskih kriz do podnebnih sprememb. Gre za specifičen modus zanikanja, pri katerem določenih stvari ne zanikamo neposredno, temveč prek afirmacije vednosti oziroma zavedanja problema. Klasična formula utajitve se tako glasi: »Dobro vem, pa vendar ... (še naprej delujem, kot da tega ne vem)«. Monografija preučuje tudi nekatere sodobne permutacije te formule in hkrati razpravo vpenja v širši filozofski kontekst problematike dvoma, gotovosti in verovanja. Knjiga je bila iz angleščine že prevedena v šest drugih jezikov. Izšle so že italijanska, danska, hrvaška in turška izdaja, v pripravi pa sta še nemška in španska.

Matej Lipar, Milo Barham, Martin Danišič, Andrej Šmuc, John Webb, Kenneth J. Mcnamara, Aleš Šoster, Mateja Ferk. *Ironing out complexities in karst chronology: (U-Th)/He ferricrete ages reveal wet MIS 5c*. *Science advances*, vol. 10, iss. 40, oktober 2024, str. 9.

Študija predstavlja novo metodo datiranja geološko mladih železovih gomoljev z merjenjem izotopov urana, torija in helija. Hkrati omogoča eno prvih neposrednih datiranj kraških oblik ter pomembno prispeva k razumevanju pretekle klime. Uporaba metode je določila starost stolpičastega krasa na obalnem delu Zahodne Avstralije na približno sto tisoč let, kar nakazuje na eno najbolj deževnih obdobj v zadnjih pol milijona let v tej regiji. Metoda ima široko uporabnost v pokrajinah po svetu s podobnimi kamninskimi lastnostmi, vključno s Sredozemljem, Bližnjim vzhodom, jugovzhodno Afriko in Karibskim otočjem.

Anja Moric (gl. ur.), Saša Babič, Marjetka Golež Kaučič, Adolf Hauffen, Marija Klobčar, Zmaga Kumer, Petr Lozoviuk, Helena Ložar-Podlogar (soavtorji). *Pesemsko izročilo Kočevske. Adolf Hauffen – Nemški jezikovni otok na Kočevskem*. Znanstvenokritična izdaja. Ljubljana: Založba ZRC, 2024.

Pesemsko izročilo Kočevske prinaša prevod knjige Adolfa Hauffna *Nemški jezikovni otok na Kočevskem. Zgodovina in narečje, življenjske razmere, šege in navade, pripovedke, pravljice in pesmi* (1895) ter njegov kasnejši članek (1896) z dodatnim gradivom. Dopolnjuje ga devet znanstvenokritičnih študij sedmih avtorjev. Osredinjajo se na zbirko 168 kočevarskih ljudskih pesmi, ki je bila ključni del Hauffnove monografije, hkrati pa izvirnik umeščajo v širše področje raziskav tako folkloristike, etnologije in zgodovine kot tudi sodobnih prevpraševanj t. i. »težavne« dediščine. Skoraj 130 let po izidu Hauffnove študije in pesemske zbirke je zdaj

zakladnica kočevskega pesemskega izročila, zapisanega večinoma v kočevskem narečju, dostopna tudi v slovenskem jeziku. Knjiga, ki je prvi prevod celotne zbirke ljudskih pesmi iz tujega jezika v slovenščino, odpira vrata novim raziskavam na področju jezikoslovja, etnologije, folkloristike, zgodovine in interdisciplinarnih študij.

Tatjana Čelik, Simona Kralj Fišer, Urban Šilc, Filip Küzmič, in Branko Vreš. *Reviving of Coenonympha oedippus: a comprehensive approach to the reintroduction of an endangered European butterfly*. Insect conservation and diversity, 2024, str. 1–16.

V članku je prikazan celovit pristop k ponovni naselitvi ogroženega metulja (barjanskega okarčka), ki je prvi primer reintrodukcije nevretenčarske vrste v Sloveniji. Uspešna izvedba je posledica multidisciplinarnega pristopa in znanstveno utemeljenega dolgoročnega načrta upravljanja s populacijami vrste. Predstavljene so inovativne metodologije in nova dognanja, ki bodo lahko implementirana v prihodnjih varstvenih translokacijah metuljev in potencialno tudi drugih vrst žuželk. Varstvene translokacije so namreč postale pomembno naravovarstveno orodje pri reševanju biodiverzitetne krize zaradi drastičnega povečanja hitrosti in stopnje izumiranja vrst.

Tanja Petrović. *Utopia of the Uniform: Affective Afterlives of the Yugoslav People's Army. Theory in Forms*. Durham – London: Duke University Press, 2024.

Znanstvena monografija temelji na spominih in materialnih učinkih več deset nabornikov JLA in razkriva, kako njihova izkušnja služenja vojaškega roka kaže na prihodnost, oblike kolektivnosti ter odnose med državo in posameznikom, ki se bistveno razlikujejo od tistih, ki prevladujejo v postjugoslovanski realnosti. S tezo, da so ponavljajoče se, ritualizirane in performativne prakse, ki so tvorile realnost vojaške službe v JLA, zagotavljale okvir drastično različnim moškim za skupno življenje, čustvene vezi in uresničitev političnih idej kolektivnosti, solidarnosti, egalitarizma, izobraževanja in tovarištva, avtorica pomembno intervenira v področje študij socializma, moškosti in totalnih institucij, hkrati pa študije jugoslovanskega socializma umesti med najaktualnejše teoretične razprave o možnostih kolektivne politične imaginacije.

Matija Ogrin (ur.) in soavtorji. *Slovensko baročno slovstvo*. Zbirka elektronskih diplomatičnih izdaj. ZRC SAZU <<https://sbs.manuscripta.zrc-sazu.si>>.

Zbirka edicij »Slovensko baročno slovstvo« je nastala v večletnih raziskavah starejših slovenskih rokopisov, njihovih nahajališč, izvora, avtorstva in vsebine. Drugače kot register, ki rokopise le opiše, jih edicije predstavijo s prepisom celotnega besedila, digitalnim faksimilom in uredniškim uvodom. Spletišče je bilo izdelano z orodjem TEI Publisher in v njem je objavljenih čez 30 izdaj poprej neznanih ali nedostopnih rokopisnih besedil. Razpon njihovih literarnih zvrsti sega od retorske, meditativne in biografske proze do pesmi ali pesmaric in dramske igre. Posebna dragocenost so izdaje desetih domala neznanih pesmaric štajerskega in prekmurskega prostora; uredila jih je Nina Ditmajer Prando. Časovni razpon sega od 17. stoletja do odmevov obnovljene baročne kulture v zgodnjem 19. stoletju.

Uvrstitev profila jamskih sedimentov iz Račiške pečine na seznam Svetovne geološke dediščine IUGS zaradi izjemnih znanstvenih odkritij, ki temeljijo na dolgoletnem raziskovalnem delu sodelavcev Nadje Zupan Hajna, Andreja Mihevca in mlade raziskovalke Astrid Švare.

Mednarodna zveza za geološke znanosti (IUGS) je avgusta 2024 na 37. mednarodnem geološkem kongresu (IGC) v Busanu, Republika Koreja, objavila seznam Drugih 100 mest geološke dediščine IUGS. Račiška pečina (št. 126) je bila prepoznana kot izjemno pomembno stratigrafsko-sedimentno nahajališče zaradi svojega 3,4 milijona let starega sedimentnega zapisa, ki vsebuje plasti sige in gline z bogatimi fosilnimi ostanki, kronostratigrafskimi informacijami ter zapisi podnebnih sprememb in paleomagnetnih obratov. Med slednjimi izstopa Matuyama-Brunhes magnetni obrat, natančno določen na $777,7 \pm 6$ tisoč let. Paleontološke najdbe, kot so najstarejši znani fosil jamskega polža *Zospeum* sp. (pribl. 2 milijona let), ostanki malih sesalcev (od 2 Ma do danes) in ostanki jamskega medveda *Ursus ex gr. spelaeus* (starejši od 72 tisoč let), osvetljujejo razvoj preteklih ekosistemov. Ta dosežek je rezultat dolgoletnega sodelovanja Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU s Češko in Poljsko akademijo znanosti ter z drugimi ustanovami, pri čemer so rezultati objavljeni v številnih znanstvenih publikacijah.

4.3 Najpomembnejši dogodki na ZRC SAZU

Mednarodna konferenca ForumAlpinum 2024: »The Alps – a Refuge of Bio- and Geodiversity!?, Kranjska Gora, 12.–14. 6. 2024

ForumAlpinum je konferenca, ki spodbuja mednarodno raziskovalno sodelovanje o temah, relevantnih za celotne Alpe in hkrati služi kot stičišče med znanostjo in politiko ter omogoča dialog med obema sferama. Konferenca z letnico 2024, pri organizaciji katere so poleg Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU sodelovali še Stalni sekretariat Alpske konvencije, Inštitut za interdisciplinarne raziskave gora pri Avstrijski akademiji znanosti in Univerza v Ljubljani, je bila posvečena izzivom ogroženosti bio- in geodiverzitete,

ForumAlpinum 2024 z naslovom »Alpe – zatočišče bio- in geodiverzitete!?,« je bil posvečen izzivom ogroženosti bio- in geodiverzitete, zlasti v občutljivih ekosistemih Alp. Konferenca je obravnavala vroče točke bio- in geodiverzitete, njihovo spremljanje in upravljanje, analizirala konflikte rabe prostora ter njihov vpliv ter ocenila pomen varovanja bio- in geodiverzitete na različnih ravneh. ForumAlpinum 2024 je potekal v Kranjski Gori, Slovenija.

10. mednarodna delavnica o neogenu srednje in jugovzhodne Evrope. Podčetrtek, 27.–31. 5. 2024

Delavnico o neogenu (23–2,59 milijona let) srednje in jugovzhodne Evrope je skupaj z Geološkim zavodom Slovenije organiziral Paleontološki inštitut Ivana Rakovca ZRC SAZU. Konferenca se je udeležilo 58 raziskovalcev iz 11 držav. Predstavljenih je bilo 49 referatov, ki so pokrivali zelo širok raziskovalni spekter o neogenski evoluciji prostora Centralne in Vzhodne Paratetide: paleobiologija, stratigrafija, sedimentologija, paleoekologija, paleoklimatologija, paleogeografija in geokronologija. Ob predavanjih sta bili del simpozija tudi dve delovni terenski ekskurziji z obiskom značilnih lokalitet neogenskih sedimentnih sekvenc.

Dnevi etnografskega filma 2024. Uporaba vizualnih pristopov v študentskih raziskavah: Regionalne vzporednice. Ljubljana, 29. 3. 2024

Bienalni festival je v vmesnem potekal kot regionalni posvet s filmskim programom s poudarkom na avdiovizualnih in drugih večnačinskih raziskavah v etnologiji in antropologiji. Na njem so bili predstavljeni referati, kratki filmi in knjiga *Misliti kamerom: Teorije i prakse vizualne etnografije*. Prireditelj sta organizirala Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU in Slovensko etnološko društvo v sodelovanju z zagrebškim in ljubljanskim Oddelkom za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Zagrebu.

Mednarodna znanstvena konferenca Antropologija imaginalnega: raziskovanje tistega, kar išče izraz v miselnosti in družbenih razmerah. Ljubljana, 26–28. 9. 2024

Konferenca Antropologija imaginalnega/An Anthropology of the Imaginal je zbrala povabljene strokovnjake, da analizirajo imaginalne in vizionarske prakse, ki prek podob in idejnega dela poskušajo aktivno vplivati na in preobrazati miselnost, družbene razmere in družbeno samorazumevanje. Sodelujoči na konferenci so svoje prispevke kritično umestili z etnografskimi primeri s Kitajske, Škotske, iz Albanije, Sirije, Papue Nove Gvineje, Maroka, Bosne in Hercegovine, Indije in Srbije. V sklopu konference smo izvedli tudi delavnico za širšo javnost, ki jo je vodil sirsko-britanski likovni umetnik Issam Kourbaj. Konferenco je organiziral Inštitut za antropološke in prostorske študije.

Javni izobraževalni dogodek ob Svetovnem dnevu duševnega zdravja 2024 v okviru programa OMRA. Zdaj je čas, da duševno zdravje postane steber zdravega in uspešnega delovnega okolja. Ljubljana, 10. 10. 2024

Dogodek je potekal pod geslom: »Zdaj je čas, da duševno zdravje postane steber zdravega in uspešnega delovnega okolja«. Na dogodku sta bili izvedeni dve predavanji, ki sta spodbudili razmišljanje o pomembnosti zdravih delovnih razmer, ki vplivajo na dobro počutje in duševno zdravje, ter o tem, kako poteka psihoterapevtska pomoč, kako izbrati primernega psihoterapevta zase in kakšne rezultate lahko pričakujemo. Dogodek je bil pospremljen z razstavo likovnih izdelkov, ki so jih pripravili uporabniki in uporabnice nevladnih organizacij, ki delujejo na področju duševnega zdravja.

23. mednarodna znanstvena konferenca Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju *Stopenjsko besedotvorje*, Ljubljana, 17.–20. 9. 2024

Mednarodno konferenco o stopenjskem besedotvorju je organiziral Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU skupaj z Institutom Jožef Stefan in Filozofsko fakulteto Univerze v Mariboru. Sklenila se je z zasedanjem Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju. V treh dneh se je v Atriju ZRC zvrstilo 59 uglednih mednarodnih strokovnjakinj in strokovnjakov s področja jezikoslovja, zlasti slavistike, in jezikovnih tehnologij.

23. mednarodni znanstveni simpozij *Antika in zgodnji srednji vek na prostoru vzhodnih Alp, severne Italije in zahodnega Balkana*. Ljubljana, 5.–6. 9. 2024

23. sodelovanje pri organizaciji mednarodnega znanstvenega simpozija, s katerim se je obeležilo 100-letnico rojstva akademika dr. Jaroslava Šašla (1924–1988). Srečanje se je osredotočilo na prikaz problematik in novih spoznanj pri preučevanju antične dobe in zgodnjega srednjega veka na širšem območju od severne Italije, vzhodnih Alp do zahodnega Balkana.

Mednarodni muzikološki simpozij *Preseganje tradicionalnih vlog. Glasbenice na poti do umetniške svobode* / International Musicological Conference: *Transcending Traditional Roles. Female Musicians on the Path to Artistic Freedom*. Ljubljana, 21.–22. 11. 2024

Cilj simpozija je bil vzpodbujati doslej na Slovenskem komaj prisotnega diskurza o vprašanjih ženske emancipacije, spreminjanja spolnih norm ter niansiranega vrednotenja glasbenih in tudi zvočnih objektov. Odmevni dvodnevni simpozij, ki se ga je udeležilo 23 predavateljic in predavateljev iz šestih evropskih držav in ZDA, je poglobil razumevanje glasbe v kontekstu (konvencionalnih) vlog spolov v preteklosti in sedanjosti.

4.4 Najpomembnejši nakupi raziskovalne (in druge) opreme in investicije

Preglednica 4.4.1: Najpomembnejši nakupi raziskovalne opreme

Zap. št.	Naziv osnovnega sredstva	Lokacija opreme	Nabavna vrednost v EUR
1	EMPYREAN III - RTG praškovi difraktometer-XRD (28 % delež ZRC SAZU; 72 % delež UL NTF)	UL NTF	89.706,72
2	Strežnik TAPE IN LTO-9	Računalniški center ZRC SAZU	34.442,36
3	Digitalna kamera DP75 color za mikroskop	Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta	13.454,47
4	Tiskalnik D ULTIMAKER 5S	Računalniški center ZRC SAZU	12.413,50
5	Programska oprema Only office DOCS ENT.200	Računalniški center ZRC SAZU	12.125,10

4.5 Osnovni finančni podatki

Preglednica 4.5.1: Celotni prihodki in odhodki ter poslovni rezultat leta 2024

	AOP	Vrednost v EUR
Celotni prihodki	870	28.529.297,82
Celotni odhodki	887	27.390.638,10
Presežek prihodkov pred obdavčitvijo	888	1.138.659,72

Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti in delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom: 2,5 % celotnih prihodkov, od tega znaša delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom, dober odstotek.

4.6 Osnovni kadrovski podatki

Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024: **408** (31. 12. 2023: 403)

Število raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, vključenih v pedagoški proces leta 2024: **154** (2023: 145)

Število tujih uveljavljenih⁴ znanstvenikov, gostujočih na ZRC SAZU v letu 2024: **14** (2023: 24)

Število mladih raziskovalk in raziskovalcev na dan 31. 12. 2024: **35** (2023: 38)

Preglednica 4.6.1: Število raziskovalk in raziskovalcev skupaj in po spolu na dan 31. 12. 2024

	Stanje na dan 31. 12. 2024
Raziskovalci	133
Raziskovalke	166
Skupaj	299

4.7 Drugi poudarki

Številni izzivi so v letu 2024 močno vplivali na družbene dinamike in sprožili razprave, v katere so se aktivno vključevale tudi raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU, prinašajoč **argumentirane, strokovno podprte in pronicljive perspektive na dogajanje v družbi**. Sodelavke in sodelavci ZRC SAZU so organizirali več kot 100 dogodkov za širšo javnost, med njimi 13 koncertov, 22 razstav in vrsto okroglih miz (na primer na temo novih obrazov družbenega nasilja, o kulturni dediščini kot vezi s tradicijo in tržnem produktu) ter 52 znanstvenih posvetov, od tega 38 za mednarodno javnost.

Družbena angažiranost, ki temelji na znanju, raziskovalnih izsledkih in spoznanjih, je osrednje poslanstvo znanosti. Prav tako je ključna soodgovornost pri oblikovanju družbenega okolja – tako na lokalni kot mednarodni ravni –, da bi se lažje spopadali z izzivi nepredvidljivega časa. Raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU aktivno sodelujejo pri številnih zahtevnih nalogah kot članice in člani komisij, delovnih ter svetovalnih teles Vlade RS, v lokalnih organizacijah, mednarodnih povezavah, institucijah ter v nevladnih organizacijah in civilnih pobudah. Dejavni so v Znanstvenem svetu za humanistiko ARIS, Komisiji za enake možnosti na področju znanosti MVZI, prav tako sodelujejo v Strokovni komisiji za slovenski jezik na Ministrstvu za kulturo. Na mednarodni ravni sodelujejo pri Evropski zvezi državnih jezikovnih ustanov, kjer soustvarjajo jezikovne politike, delujejo tudi v imenoslovnih organih OZN. Poleg tega so aktivni pri sooblikovanju šolske politike, v Delovni skupini Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine, pri ohranjanju in obnovi spomenikov državnega in lokalnega pomena, v delovnih telesih Slovenske skupnosti odprte znanosti ter na številnih drugih področjih.

Skozi leto smo obeležili nekaj okroglih obletnic. 90-letnico je v letu 2024 obhajal najstarejši med vsemi inštituti ZRC SAZU – Glasbenonarodopisni inštitut. Dvajset let raziskovanj na področju humanističnih in družboslovnih ved ter ustvarjalnega povezovanja znanosti z lokalnim okoljem je praznovala Raziskovalna postaja v Novi Gorici. Minilo je tudi deset let, odkar so na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša zagnali jezikovni portal Fran, ki je zrasel v nepogrešljivo orodje vseh pišočih ter vseh, ki pri svojem delu uporabljajo slovenski jezik.

Mnogi predani raziskovalci in raziskovalke so bili v preteklem letu za svoje delo in zavzetost nagrajeni s številnimi **nagradami in odgovornimi funkcijami**. Ivan Šprajc je za vrhunske dosežke na področju arheoloških in arheoastronomskih raziskav v Mezoameriki prejel Zoisovo nagrado. Za življenjsko delo je prejela nagrado Slovenskega arheološkega društva Snežana Tecco Hvala. Oto Luthar in Urška Strle sta za knjigo *Užaljeno maščevanje: Spomin Slovenk in Slovencev na italijanska fašistična taborišča* prejela osrednjo nagrado za zgodovinopisje Klio za leti 2022 in 2023. Za enkratni izjemen dosežek na področju arheologije – za monografijo o nagrobnih spomenikih Poetovione *Poetovio: römische Grabdenkmäler* – je priznanje Slovenskega

⁴ Sem štejemo starejše raziskovalke in raziskovalce (nad 10 let po doktoratu), ki so gostovali vsaj sedem dni.

arheološkega društva prejela Anja Ragolič. Alenka Zupančič je letošnja prejemnica nagrade Udine Filosofia, ki jo od leta 2019 podeljuje italijansko kulturno združenje Territori delle Idee v sodelovanju z videmsko založbo Mimesis za pomembne prispevke k filozofiji. Barbara Ivančič Kutin je prejela Murkovo priznanje, ki ga podeljuje Slovensko etnološko društvo. Luka Kropivnik je prejel zlat znak Javnega sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, Janez Mulec pa je prejel priznanje Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Janez Nared je postal predsednik združenja ISCAR (International Scientific Committee on Research in the Alps). Marijan Dović je bil izvoljen za predsednika komisije za knjižne nagrade Evropskega komparativističnega združenja ESCL/SELC, Gašper Jakovac je bil izvoljen v naziv častni znanstveni sodelavec na Oddelku za angleški jezik in literaturo na University College London. V Upravni odbor Cankarjeve nagrade je bila imenovana Nina Ditmajer Prando.

V izbor najvidnejših dosežkov preteklega leta **Odlični v znanosti**, ki ga izvaja ARIS z namenom promocije znanosti, so se uvrstili tudi dosežki, pri katerih so sodelovale raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU, in sicer monografija Alekseja Kalca, Mirjam Milharčič Hladnik in Janje Žitnik Serafin *Daring Dreams of the Future. Slovenian Mass Migrations 1870–1945* (založba Peter Lang) in monografija v dveh zvezkih *Zgodovina slovenskega literarnega prevoda I: pregled vede zgodovinskega razvoja in Zgodovina slovenskega literarnega prevoda II: slovenska literatura v dialogu s tujino* (Založba Univerze v Ljubljani in Cankarjeva založba), k nastanku katere so prispevali tudi številni naši sodelavci.

V letu 2024 je **doktoriralo** pet mladih raziskovalk in raziskovalcev, to so Arsalan Reihanzadeh, Mateja Slovenc Grasselli, Teja Turk, Vita Zalar in Eva Trivunović, ki je prejela tudi priznanje Zveze društev Slavistično društvo Slovenije za posebno uspešen doktorski študij.

Meseca maja se je v Atriju ZRC odvijala tradicionalna prireditev **Generacije znanosti**. Zlat znak ZRC SAZU je za vrhunske znanstvenoraziskovalne dosežke prejela Jana Horvat, ki se je v domačih in tujih strokovnih krogih z leti uveljavila kot ena osrednjih strokovnjakinj slovenske antične arheologije. Srebrn znak ZRC SAZU je prejela Katarina Bačnik, z modrim znakom pa sta bila nagrajena Franjo Drole in Tanja Valte.

S projektom **PoVeJMo** (2023–2026) smo se pridružili razvoju velikega generativnega jezikovnega modela oziroma modela umetne inteligence, ki se uči na ogromnih zbirkah podatkov. Veliki generativni model bo v perspektivi pomagal k razvojni neodvisnosti, odprti dostopnosti, h generiranju slovenščine, pri premagovanju jezikovnih ovir in k boljšemu poznavanju nacionalnih specifik.

Devetič zapored je ZRC SAZU izvedel odmevno akcijo *Beseda leta*. Izmed enajstih finalistk je bila na prireditvi za besedo leta 2024 razglašena beseda *genocid*, za kretnjo leta pa kretnja za *mir*.

5 IZPOLNITEV PROGRAMA DELA ZA LETO 2024

Poslovanje vsakega javnega raziskovalnega zavoda, in ZRC SAZU ni izjema, temelji na stabilnem finančnem poslovanju ter uspešnem in odgovornem izvajanju raziskovalnih in infrastrukturnih projektov in programov. Iz vrste specifičnih kazalnikov, ki sestavljajo mozaik našega delovanja na poslovnem in raziskovalnem področju, smo oblikovali štiri ključne oziroma krovne kazalnike, s katerimi vrednotimo doseganje celovitih oziroma splošnih ciljev. Vsi štirje krovni kazalniki so bili doseženi in dva od njih, ki sta glede na vsebino (1 in 2) presežena, izkazujejo, da realizirana vrednost presega načrtovane vrednosti za leto 2024.

Preglednica 5.1.1: Doseganje ključnih ciljev za leto 2024

Zap. št.	Krovni cilj	Kazalnik	Ciljna vrednost 2024	Realizirana vrednost 2024	Izpolnitev letnega programa dela
1	Uravnotežen poslovni rezultat v obračunskem obdobju	Gibanje stroškov in odhodkov v primerjavi s cilji (uravnotežen)	Uravnoteženi prihodki in odhodki	Realiziran presežek prihodkov nad odhodki v višini 1.128.716,20 EUR	Cilj je presežen.

		poslovni rezultat v poslovnem letu)			
2	Gospodarno poslovanje v poslovnem letu	Upravljanje s stroški	Indeks gospodarnosti vsaj enak 1	Indeks gospodarnosti znaša 1,042	Cilj je presežen.
3	Sredstva stabilnega financiranja iz državnega proračuna	Obseg pogodbenih sredstev	Obseg sredstev 17.259.577,50 EUR	Realizirana vrednost: 18.492.558,87 EUR	Cilj je dosežen.
4	Izpolnitev vseh obveznosti po pogodbah za programe ARIS ter projekte ARIS in EU	Število projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti (neuspešna poročila)	0 projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti	100 % realizacija ali 0 projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti	Cilj je dosežen.

ZRC SAZU je izpolnil sprejeti letni program dela v povečanem obsegu za več kot 7 %.

6 POROČILO O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV

ZRC SAZU je zavezan spoštovanju načel enakih možnosti v raziskovanju in odpravljanju vseh oblik diskriminacije, strukturnih neenakosti ter spolnih stereotipov in predsodkov.

Od začetka leta 2023 na ZRC SAZU za področje enakih možnosti spolov skrbi poleg svetovalke za enakost spolov tudi Komisija ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju (Komisija EIEM). Svetovalka za enakost spolov (strokovna raziskovalka za področje študij spolov, ki to vlogo opravlja v 10 % obsegu svoje zaposlitve) je tudi stalna članica Komisije EIEM. Svetovalka za enakost spolov je s svojim raziskovalnim timom vključena tudi v evropski projekt INSPIRE »Center odličnosti za vključujočo enakost spolov v raziskovanju in inovacijah: ustvarjanje znanja in spodbujanje sodelovanja« (2022–2026), prek katerega se razvija prenos znanja tudi v institucionalne spremembe na ZRC SAZU. Tako je bil tim ZRC SAZU vključen v dva regionalna dogodka prenosa znanja in izkušenj (*knowledge exchange events*), organizirana v okviru projekta INSPIRE: posvetovanje po spletu (12. 3. 2024) in posvetovalno srečanje na Dunaju (27. 9. 2024), vsi pa so dokumentirani na spletni strani projekta <https://inspirequality.eu/>. Komisija EIEM je za svoje delovanje dobila odobrena sredstva s strani ZRC SAZU za samoizobraževanje in izobraževanje zaposlenih tudi v prihodnje.

V letu 2024 je Komisija EIEM dokončala temeljito prenovo postopkov prijave in obravnave spolnega in drugega nadlegovanja in pripravljen Pravilnik o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju poslala v obravnavo Upravnem odboru ZRC SAZU 10. 6. 2024. Na predlog sindikatov, zaposlenih ter na zahtevo Upravnega odbora je bil opravljen proces dodatnega usklajevanja z deležniki znotraj organizacije in izpeljana je bila javna razprava (po spletu), v kateri so sodelovali vsi zainteresirani zaposleni 3. 9. 2024. Na podlagi tega je Komisija EIEM prenovila predlog Pravilnika, ki je bil po dodatnem usklajevanju uradno sprejet 28. 11. 2024. Pravilnik je javno dostopen v slovenskem in angleškem jeziku (<https://www.zrc-sazu.si/sl/strani/dokumenti-in-pravilniki>). Komisija EIEM je v skladu s Pravilnikom začela pripravljati program izobraževanja za zaupne osebe (za podporo in pomoč osebam, katerih dostojanstvo je kršeno) in osebe, potrjene kot primerne za članstvo v komisijah za ugotovitev dejstev in okoliščin v zvezi s prijavi kršitev dostojanstva.

V skladu z javno objavljenim Načrtom za enakost spolov 2019–2023 nadaljujemo z izvajanjem rednih izobraževanj, namenjenih krepitvi veščin, potrebnih za profesionalni razvoj, ter ustvarjanjem kakovostnega delovnega okolja, ki zagotavlja spoštovanje in dobrobit vseh zaposlenih, še posebej raziskovalk. S komunikacijskimi kampanjami (ob mednarodnem dnevu žensk v znanosti) in publikacijami se posebej

posvečamo promociji odličnosti raziskovalk. Trenutno poteka evalvacija Načrta za enakost spolov ZRC SAZU (ki je javno objavljen) in priprava prenovljenega načrta za naslednje obdobje.

Kot končni rezultat uspešno zaključenega raziskovalnega projekta ZRC SAZU »Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo«, ki sta ga financirala ARIS in MVZI, sta objavljena (v odprtem dostopu) *Priročnik za integriteto, etiko in enakost spolov v raziskovalnih organizacijah* ter *Priporočila za ureditev sistemske obravnave enakih možnosti v raziskovanju*.

Spletna stran informacij v povezavi z enakimi možnostmi spolov: <https://www.zrc-sazu.si/strani/enake-moznosti>.

7 POROČILO O ETIKI IN INTEGRITETI V ZNANOSTI

ZRC SAZU je zavezan visokim standardom etike in integritete v raziskovanju, ki so določeni s Kodeksom raziskovalne etike in integritete ZRC SAZU. Za to področje skrbi Komisija ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju (Komisija EIEM). Komisija EIEM prijave domnevnih kršitev načel raziskovalne integritete obravnava v skladu s Pravilnikom o obravnavi kršitev načel raziskovalne etike in integritete na ZRC SAZU.

V letu 2024 je bil sprejet Pravilnik o etični presoji raziskav na ZRC SAZU. Postopek etične presoje bo izvajala Komisija EIEM. Na ZRC SAZU prav tako deluje svetovalec za etiko in integriteto, ki je tudi stalni član Komisije EIEM.

14. junija smo organizirali delavnico o etični presoji raziskav, ki jo je izvedel dr. Grega Repovš s Filozofske fakultete UL.

Izvajanja ukrepov 6.3.5 in 6.3.6 ReZrIS30:

- Ukrep 6.3.5: ZRC SAZU je podpisnik Evropske listine za raziskovalce in Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev in deluje v skladu z njima.
- Ukrep 6.3.6: Aktivnosti za pridobitev evropskega znaka za odličnost človeških virov v raziskovanju (»Human Resources Strategy for Researchers« (HRS4R)) še nismo začeli izvajati.

Spletna stran informacij v povezavi z etiko in integriteto raziskav:

- https://www.zrc-sazu.si/podpora_raziskovanju/sl/strani/etika-in-integriteta

Dokumenti, povezani z etiko in integriteto, so javno dostopni v angleškem in slovenskem jeziku.

8 ODPRTA ZNANOST ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI, UČINKOVITOSTI IN ODZIVNOSTI RAZISKAV V OKVIRU ReZrIS30

ZRC SAZU je v letu 2024 izpolnil zelo pomembno nalogo, ki jo je imel kot konzorcijski partner projekta Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji (akronim SPOZNAJ). Kot ena izmed šestih pilotnih organizacij smo v prvi polovici leta pripravili vzorčni primer [Akcijskega načrta prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti](#), ki so ga za pripravo svojih akcijskih načrtov lahko uporabili tudi drugi partnerji. Kasneje smo z dodatnimi analizami stanja v organizaciji in s pregledom tujih praks akcijski načrt še dopolnjevali, dokler 4. novembra ni dobil svoje končne podobe.

Izhodišča za pripravo akcijskega načrta ZRC SAZU so bili: Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID), Resolucija o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (ReZrIS30), Uredba o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti in Akcijski načrt za odprto znanost za izvedbo Ukrepa 6.2 (v nadaljevanju Uredba odprta znanost).

V akcijskem načrtu smo opredelili cilje odprte znanosti, ki jih želimo do zaključka projekta doseči, predvsem pa aktivnosti, ki jih nameravamo izvesti za popoln prehod delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti. Vse aktivnosti smo strnili v sedem vsebinsko zaokroženih sklopov.

Slika 8.1.1: Sklopi Akcijskega načrta prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti

Konec leta 2024 so člani Komisije za digitalni prehod zaključili pregled akcijskega načrta. Aprila 2025 bo načrt predvidoma predstavljen Znanstvenemu svetu, nato pa bo sledila njegova potrditev na Upravnem odboru.

Za lažje spremljanje prilagoditev delovanja po načelih odprte znanosti smo pri posameznih sklopih določili interne kazalnike, ki jih želimo doseči in bodo predmet samoevalvacije ob zaključku projekta. Izpostavili smo kar 35 kazalnikov, od katerih smo jih 19 že dosegli.

Sočasno z izpopolnjevanjem akcijskega načrta smo že izvajali načrtovane aktivnosti, od katerih so bile nekatere predvidene že prej. Trenutno stanje smo celovito povzeli v [Vmesnem poročilu ZRC SAZU o izvajanju prilagoditev delovanja po načelih odprte znanosti do 31. decembra 2024](#). Stanje aktivnosti je razvidno tudi iz terminskega načrta.

Slika 8.1.2: Legenda oznak v slikah od 8.1.3 do 8.1.9

***	začete ali zaključene prilagoditve pred začetkom projekta SPOZNAJ	Četrtletja:
	Prilagoditve v projektu SPOZNAJ:	I. januar, februar, marec
	načrtovane aktivnosti	II. april, maj, junij
	potekajoče aktivnosti	III. julij, avgust, september
	zaključene aktivnosti	IV. oktober, november, december

Slika 8.1.3: Realiziran terminski načrt izvedbe sklopa 1 do konca leta 2024

DEJAVNOSTI AKCIJSKEGA NAČRTA		2023				2024				2025				2026			
		četrletje				četrletje				četrletje				četrletje			
		***	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.		
1	SKLOP 1: Organizacija prilagoditev																
1.1	Konstituiranje infrastrukturne pisarne, ki prevzema organizacijo prilagoditev ZRC SAZU																
1.2	Analiza stanja organizacije na področju odprte znanosti																
1.3	Akcijski načrt prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti																
1.4	Metodologija preverjanja uspešnosti prilagoditev in izvedba evalvacije																

Slika 8.1.4: Realiziran terminski načrt izvedbe sklopa 2 do konca leta 2024

DEJAVNOSTI AKCIJSKEGA NAČRTA		2023				2024				2025				2026			
		četrletje				četrletje				četrletje				četrletje			
		***	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.		
2	SKLOP 2: Zakonodaja in interni akti																
2.1	Temeljna in specifična nacionalna zakonodaja, povezana z odprto znanostjo																
2.2	Interni pravni akti in ugotavljanje potreb po dopolnitvah z zahtevami odprte znanosti																
2.3	Pravne podlage sorodnih znanstvenih in izobraževalnih ustanov pri nas in v tujini																
2.4	Potencialne vsebinske dopolitve obstoječih internih pravnih aktov																
2.5	Potencialni novi interni pravni akti																

Slika 8.1.5: Realiziran terminski načrt izvedbe sklopa 3 do konca leta 2024

DEJAVNOSTI AKCIJSKEGA NAČRTA		2023				2024				2025				2026			
		četrletje				četrletje				četrletje				četrletje			
		***	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.		
3	SKLOP 3: Etika in integriteta																
3.1	Strategija ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju																
3.2	Pravilnik o komisiji ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju																
3.3	Konstituiranje Komisije EIEM																
3.4	Kodeks raziskovalne etike in integritete ZRC SAZU																
3.5	Pravilnik o obravnavi kršitev načel raziskovalne etike in integritete na ZRC SAZU																
3.6	Organizacija delavnic za ozaveščanje zaposlenih in večanje njihovih kompetenc																
3.7	Priročnik za integriteto, etiko in enakost spolov v raziskovalnih organizacijah																
3.8	Dopolnitve obstoječih aktov o etiki in integriteti z vsebinami odprte znanosti																

Slika 8.1.6: Realiziran terminski načrt izvedbe sklopa 4 do konca leta 2024

DEJAVNOSTI AKCIJSKEGA NAČRTA		2023				2024				2025				2026			
		četrletje				četrletje				četrletje				četrletje			
		***	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.		
4	SKLOP 4: Raziskovalna infrastruktura																
4.1	Pregled stanja obstoječe infrastrukture IT na ZRC SAZU																
4.2	Načrt dopolnitev in nadgradnje infrastrukture IT																
4.3	Institucionalni repozitorij Arzenal 2.0																
4.4	Oblak ZRC za odgovorno ravnanje z raziskovalnimi podatki																
4.5	Koordinacija z nacionalnim ponudnikom raziskovalne infrastrukture ARNES																
4.6	Implementacija načrta dopolnitev in nadgradnje infrastrukture IT																
4.7	Stanje na področju informacijske varnosti na ZRC SAZU*																
4.8	Interni pravni akt o informacijski varnosti (sovпада z 2.5)																
4.9	Izvedba ukrepov za izboljšanje informacijske varnosti*																

* Aktivnost presega okvire projekta SPOZNAJ.

Slika 8.1.7: Realiziran terminski načrt izvedbe sklopa 5 do konca leta 2024

DEJAVNOSTI AKCIJSKEGA NAČRTA		2023				2024				2025				2026			
		četrletje				četrletje				četrletje				četrletje			
		***	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.		
5	SKLOP 5: Znanstvene objave																
5.1	Pregled stanja objavljanih raziskovalcev ZRC SAZU v odprtem dostopu																
5.2	Priporočila raziskovalcem ZRC SAZU za objavljanje v odprtem dostopu																
5.3	Posodobitev Uredniškega priročnika Založbe ZRC																
5.4	Vzpostavitev nacionalnega stičišča OPERAS.SI za deležnike s podobnimi interesi na področju založniške dejavnosti.																

Slika 8.1.8: Realiziran terminski načrt izvedbe sklopa 6 do konca leta 2024

DEJAVNOSTI AKCIJSKEGA NAČRTA		2023				2024				2025				2026			
		četrletje				četrletje				četrletje				četrletje			
		***	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.		
6	SKLOP 6: Raziskovalni podatki																
6.1	Obravnava raziskovalnih podatkov pri sorodnih inštitucijah doma in v tujini																
6.2	Priporočila za upravljanje raziskovalnih podatkov, pripravo NRRP in podatkovne objave																
6.3	Beleženje podatkovnih objav																
6.4	Interni pravni akt o raziskovalnih podatkih (sovpada z 2.5)																

Slika 8.1.9: Realiziran terminski načrt izvedbe sklopa 7 do konca leta 2024

DEJAVNOSTI AKCIJSKEGA NAČRTA		2023				2024				2025				2026			
		četrletje				četrletje				četrletje				četrletje			
		***	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.		
7	SKLOP 7: Podporni strokovnjaki																
7.1	Organizacija pravnega svetovanja																
7.2	Organizacija podatkovnega skrbništva na ZRC SAZU																
7.3	Delovne obveznosti in odgovornosti podatkovnih strokovnjakov																
7.4	Usposabljanja podatkovnih strokovnjakov																
7.5	Informiranje raziskovalcev in podpornih strokovnjakov																

Akcijski načrt in letno poročilo o njegovi izvedbi sta dostopna na spletni strani projekta:

<https://uprava.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/spoznaj>

Preglednica 8.1.1: Doseganje kazalnikov izvajanja aktivnosti na ZRC SAZU, ki izhajajo iz Akcijskega načrta za odprto znanost za izvedbo Ukrepa 6.2

Zap. št.	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Leto 2024 - načrt aktivnosti/ ukrepov	Leto 2024 - realizacija aktivnosti/ ukrepov
A6.2.1/3.12	Vzpostavitev ekosistema oblačnih storitev umetne inteligence za podporo odprti znanosti AI4SI, ki je povezan z ekosistemi za podporo umetni inteligenci na ravni EU in širše.	K6.2.1/3.12.1: Vzpostavljen ekosistem oblačnih storitev umetne inteligence za podporo odprti znanosti AI4SI. Ekosistem je povezan z ekosistemi na področju EU in širše.	2023	2030	/	To ne zadeva ZRC SAZU.
A6.2.2/3.1	Dopolnitve in spremembe pravilnikov oz. meril JRO za volitve v nazive visokošolskih učiteljev, visokošolskih sodelavcev in raziskovalne nazive z upoštevanjem prenovljenih nacionalnih predpisov ter s tem povezanih politik in priporočenih/dobrih praks ERA, EHEA in širše, za vrednotenje in ocenjevanje znanstvenoraziskovalne in izobraževalne dejavnosti.	K6.2.2/3.1.1: Spremenjeni in dopolnjeni pravilniki / merila v JRO. NOO Spoznaj*	2023	2026	a) Sodelovanje v delovnih skupinah KOSRIS-a in v konzorciju projekta SPOZNAJ glede dajanja pobud: - pri prenovi nacionalnih predpisov ter z njimi povezanih politik; - pri spremembah meril JRO za volitve v raziskovalne nazive; - pri zasnovi vrednotenja in ocenjevanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. b) Aktivna udeležba na javnih posvetih o splošnih aktih, ki jih pripravlja ARIS. c) Organizacija internega predavanja z naslovom Vrednotenje raziskovalnega dela.	V pripravi je nov pravilnik o vrednotenju in ocenjevanju znanstvene uspešnosti ter izvolitvi raziskovalcev v znanstvene nazive, ki bo usklajen s prenovljenimi predpisi in priporočenimi tujimi praksami. V letu 2024 smo sledili aktivnostim ARIS pri pripravi Splošnega akta o raziskovalnih nazivih, pregledali minimalne postopkovne standarde za izvolitve v nazive NAKVIS ter mednarodna priporočila za vrednotenje znanstvenoraziskovalnega dela. Sprejetje novega akta načrtujemo v drugi polovici leta 2025.
A6.2.1/4.2	Podpora raziskovalcem na začetku kariere za spodbujanje udejstvovanja na področju odprte znanosti (spodbujanje prakticiranja odprte znanosti preko postopkov za pridobitev doktorskega naziva, uvedba aktivnosti za pridobitev znanj in veščin za odprto znanost za raziskovalce na začetku kariere, vzpostavitev sheme za prepoznavanje in priznanja tistim raziskovalcem na začetku kariere, ki so pri udejstvovanju na področju odprte znanosti dosegli vidnejše rezultate).	K6.2.2./4.2.1: Izdelan je načrt aktivnosti in zagotovljeno njegovo izvajanje do 2030 (do leta 2026 se upošteva financiranje iz NOO Spoznaj*, kasneje iz ustreznih drugih virov, kot bo opredeljeno v načrtu).	2023	2025	Priprava akcijskega načrta prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti. Vzpodbujanje raziskovalcev, da se udeležijo: - splošnih usposabljanj o praksah odprte znanosti in deljenju raziskav po načelih FAIR, ki so organizirana v okviru projekta SPOZNAJ (https://projekt-spoznaj.si/videoposnetki-in-predstavitve/fair/); - specifičnih izobraževanj podatkovnih skrbnikov med 23. 9. in 21. 11. 2024.	Do konca oktobra smo pripravili <i>Akcijski načrt prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti</i> , v katerem smo začrtali strategijo prilagoditev za sedem tematskih sklopov. Pripravili smo tudi obsežno <i>Vmesno poročilo o izvedbi akcijskega načrta ZRC SAZU</i> , ki podrobno predstavlja vse izvedene aktivnosti v letu 2024. Največ možnosti za usposabljanje in pridobivanje kompetenc na področju odprte znanosti trenutno ponuja projekt SPOZNAJ. Od začetka projekta do konca leta 2024 je bilo izvedenih: - 23 splošnih usposabljanj o praksah odprte znanosti in deljenju raziskav po načelih FAIR, katerih posnetki so dostopni tudi za kasnejši ogled dogodkov; - specialistično izobraževanje za podatkovne strokovnjake (tritedenski cikel predavanj: 23. 9.–26. 9., 14. 10.–17. 10. in 18. 11.–21. 11.); - dva nacionalna dogodka

Zap. št.	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Leto 2024 - načrt aktivnosti/ukrepov	Leto 2024 - realizacija aktivnosti/ukrepov
						SPOZNAJ; - izdaja priročnika Spoznaj FAIR – Priročnik o odprti znanosti v Sloveniji.
A6.2.3/2.3	Povečati delež znanstvenih publikacij in raziskovalnim podatkov objavljenih v odprtem dostopu, ki izhajajo iz raziskav, financiranih z javnimi sredstvi (sofinancirane z javnimi viri v višini 50 % ali več in ki ne zapadejo med izjeme glede odprtega dostopa).	Delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij (sofinanciranih z javnimi viri v višini 50 % ali več). Razmerje med številom odprtodostopnih recenziranih ⁵ objav glede na vse recenzirane objave ⁶ v obravnavanem časovnem obdobju.	2023	2027	Priprava strategije v akcijskem načrtu za povečanje odprtodostopnih znanstvenih objav.	Zahtevani kazalnik je težko izvedljiv. Po navodilih ministrstva moramo delež izračunati kot razmerje med številom odprtodostopnih recenziranih objav in vsemi recenziranimi objavami v obravnavanem časovnem obdobju. Pri spremljanju objav več kot 300 naših raziskovalcev se zanašamo na vnose v sistem COBISS, kjer pa trenutno ni podatka o odprtosti objav in deležu sofinanciranja publikacij z javnimi viri v višini 50 % ali več. Zato upamo, da bo mogoče dCOBISS nadgraditi in vključiti tudi te podatke. V nasprotnem primeru jih bomo morali zbirati ročno, kar pomeni, da nam bo moralo več kot 300 raziskovalcev sporočati podatke o svojih znanstvenih objavah. S takšnim pristopom ne moremo zagotoviti zanesljivega podatka.
		Delež odprtodostopnih objav z odprtodostopnimi raziskovalnimi podatki, objavljenimi po načelih FAIR (raziskovalni podatki, sofinancirani z javnimi viri v višini 50 % ali več) Razmerje med št. odprtodostopnih recenziranih objav, ki citirajo z DOI ali drugim trajnim identifikatorjem PID ⁷ , v predmetni raziskavi ustvarjene in posledično v znanstveni objavi uporabljene raziskovalne podatke glede na vse recenzirane znanstvene objave ⁸ v obravnavanem časovnem obdobju, ki uporabijo v predmetni raziskavi ustvarjene in posledično v znanstveni objavi uporabljene raziskovalne podatke.	2023	2027	Priprava strategije v akcijskem načrtu za povečanje odprtodostopnih objav raziskovalnih podatkov, objavljenih po načelih FAIR, ki ne zapadejo med izjeme glede odprtega dostopa.	Zahtevani kazalnik ni izvedljiv. Kljub dodatnemu pojasnilu ministrstva ga konzorcijski partnerji projekta SPOZNAJ razumemo različno, vendar smo si enotni, da natančnejših podatkov za izračun deleža brez velikega vložka truda in časa raziskovalcev nikakor ne moremo pridobiti. Morali bi združevati različne evidence in prebrati vse članke, da bi lahko prešteli zadetke, ki vsebujejo: odprtodostopne objave z odprtodostopnimi raziskovalnimi podatki, sofinanciranih z javnimi viri v višini 50 %, katerih podatki imajo PID, so ustvarjeni v predmetni raziskavi, ... Ročno prešteti podatki raziskovalcev bodo zelo vprašljivi, saj dejansko kazalnik vsak razume drugače. Morali bi imeti možnost, da financerju, ki nam je ta kazalnik predpisal, predstavimo težave, povezane z njim.

⁵ Odprtodostopna objava je objava v skladu s prvo in drugo alinejo prvega odstavka 3. člena Uredbe odprta znanost.

⁶ Upošteva se znanstvene članke, objavljene v znanstvenih revijah in na založniških platformah, podatkovne članke, znanstvene monografije, znanstvena poglavja v monografskih publikacijah, samostojne znanstvene sestavke (prispevki na konferencah se ne upoštevajo).

⁷ Odprtodostopni raziskovalni podatki so podatki, ki so objavljeni v skladu s 4. členom Uredbe odprta znanost. V primeru utemeljenih izjem od popolne odprtosti (tretji četrti in peti odstavek 4. člena Uredbe odprta znanost) se štejejo tudi podatki, pri katerih so odprtodostopni vsaj metapodatki.

⁸ Glej opombo 6.

Zap. št.	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Leto 2024 - načrt aktivnosti/ukrepov	Leto 2024 - realizacija aktivnosti/ukrepov
A6.2.3/2.5	Dopolnitev pravilnikov in organizacijskih navodil JRO in drugih deležnikov za zagotavljanje odprtega dostopa do vseh vrst znanstvenih objav oz. digitalnih objektov.	K6.2.3/2.5.1: Sprejeti pravilniki in organizacijska navodila za zagotavljanje odprtega dostopa do vseh vrst znanstvenih objav oz. digitalnih objektov pri vseh deležnikih. NOO Spoznaj*	2023	2025	Vsebinski pregled obstoječih internih aktov zavoda in predlogi njihovih dopolnitev, oziroma predlog za pripravo novega pravilnika o ravnanju z raziskovalnimi podatki in organizacijska navodila za zagotavljanje odprtega dostopa do vseh vrst znanstvenih objav oz. digitalnih objektov.	Opravili smo celovit vsebinski pregled obstoječih internih aktov zavoda in pripravili seznam internih aktov z navedbo potencialnih potreb po dopolnitvah. Spodbujanje delovanja po načelih odprte znanosti bomo dosegli z naslednjimi dopolnitvami pravilnikov: (i) V Pravilniku o Komisiji EIEM v raziskovanju bo treba vključiti odgovorno ravnanje z raziskovalnimi podatki. (ii) Izvesti bo treba večje vsebinske spremembe v obstoječem Poslovniku Založbe ZRC, ki ni bil posodobljen že od leta 2005. (iii) Zaradi novih obveznosti odprte znanosti bo treba dopolniti tudi Pravilnik o pogojih in postopku za izvolitev v raziskovalne nazive na ZRC SAZU, saj so pri ocenjevanju znanstvene uspešnosti po novem pomembne tudi podatkovne objave in ne le znanstvene objave. Ugotavljamo, da bosta potrebna nova samostojna akta: Pravilnik o upravljanju raziskovalnih podatkov in Pravilnik o informacijski varnosti. Za zagotavljanje odprtega dostopa do vseh vrst znanstvenih objav oziroma digitalnih objektov smo predvideli še posodobitev uredniškega priročnika ter pripravo priporočil za objavljanje v odprtem dostopu.

Zap. št.	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Leto 2024 - načrt aktivnosti/ukrepov	Leto 2024 - realizacija aktivnosti/ukrepov
A6.2.3/3.4	Organizacija učinkovite podpore pri ravnanju z raziskovalnimi podatki na JRO.	K6.2.3/3.4.1: JRO imajo učinkovito organizirano in usposobljeno podatkovno podporno dejavnost ter zagotovljena javna sredstva za delovanje. NOO Spoznaj*	2023	2030	Priprava akcijskega načrta prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti. Načrt pridobivanja javnih sredstev za učinkovito organizirano in usposobljeno podatkovno podporno dejavnost.	V letu 2024 smo veliko pozornosti namenili pregledu domačih in tujih praks na področju podatkovnega skrbništva in ravnanja z raziskovalnimi podatki. Ukrepe, ki bodo potrebni in učinkoviti pri naši raziskovalni dejavnosti, smo izpostavili v <i>Akcijskem načrtu prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti</i> v dveh ločenih sklopih: sklop 6: Raziskovalni podatki in sklop 7: Podatkovno skrbništvo. Iz vmesnega poročila o izvajanju akcijskega načrta, ki smo ga pripravili in je dostopno tudi na spletišču ZRC SAZU v okviru projekta SPOZNAJ, so podrobneje opisane že izvedene aktivnosti ter aktivnosti, ki jih bomo še morali uresničiti do zaključka projekta. Za informiranje raziskovalcev in strokovnih sodelavcev smo pripravili spletni razdelek »Podpora raziskovanju«, ki vsebuje informacije o etiki in integriteti, odprti znanosti, prijavah projektov in raziskovalnih podatkih. Pripravljamo idejno zasnovo priporočil za upravljanje raziskovalnih podatkov, pripravo NRRP in podatkovne objave. Prav tako smo zasnovali organizacijsko shemo podatkovnega skrbništva na ZRC SAZU.
A6.2.5/2.3	Promocija občanske znanosti v znanstvenoraziskovalni skupnosti (med JRO), zlasti med doktorskimi kandidati in v širši družbi.	K6.2.5/2.3.1: JRO –ji se aktivno vključujejo v občansko znanost in jo, skladno z raziskovalno avtonomijo, ustrezno priznavajo in vrednotijo v internih postopkih. NOO Spoznaj*	2023	2030	Promocija občanske znanosti potekala na nivoju konzorcija projekta SPOZNAJ, v katerem sodeluje tudi ZRC SAZU.	Humanistične raziskave so že pred promocijo občanske znanosti praviloma vključevale deležnike oziroma občane, brez katerih raziskave ne bi bile mogoče. Zato je ta pristop že stalnica naših raziskav. O pomenu občanske znanosti so se seznanili predvsem udeleženci splošnih in specifičnih izobraževanj v okviru projekta SPOZNAJ, na katere so vabljeni vsi zaposleni, še posebej mladi, ki vstopajo v raziskovalno dejavnost.

Zap. št.	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Leto 2024 - načrt aktivnosti/ukrepov	Leto 2024 - realizacija aktivnosti/ukrepov
A6.2.6/2.1:	Vzpostavitev slovenske mreže znanstvenih založnikov, ki se zavzemajo za odprto znanost.	K6.2.6/2.1.1: Vzpostavljena slovenska mreža znanstvenih založnikov.	2023	2025	Univerzitetna knjižnica Univerze na Primorskem in UM FERi še nista povabila ZRC SAZU v slovensko mrežo znanstvenih založnikov, čeprav sodimo med večje nacionalne znanstvene založbe. Zato v letu 2024 v naslednjih točkah ne moremo načrtovati posebnih aktivnosti. Je pa ZRC SAZU že organiziral prvo srečanje slovenskega vozlišča mednarodne organizacije OPERAS, ki zagovarja odprto znanstveno komuniciranje v družboslovju in humanistiki.	Na pobudo CTK, ki si je prizadeval pospešiti vzpostavljanje slovenske mreže znanstvenih založnikov, je bila Založba ZRC konec leta objavljena k sodelovanju. Neodvisno od tega je ZRC SAZU uspešno sklenil konzorcijski sporazum s CTK, UL, UM, UP in INZ o ustanovitvi slovenskega vozlišča OPERAS-SI ter s tem uresničil tudi predvidene aktivnosti NRRI2030.
		K6.2.6/2.1.2: Vzpostavljen skupni portal znanstvene knjige in znanstvenih časopisov.	2023	2025	/	UK UP je konec leta 2024 predstavila spletni portal znanstvenih objav. Podatke za predstavitev znanstvenih revij na portalu so pridobili od Založbe ZRC, ki za lastne evidence vodi bazo podatkov o slovenskih znanstvenih publikacijah.
A6.2.6/4.1	Strategija razvoja znanstvenega/akademskega založništva.	K6.2.6/4.1.1: Vzpostavljene napredne smernice znanstvenega založništva.	2023	2026	/	Leta 2024 ta ukrep ni zadeval ZRC SAZU, saj je Založba Univerze na Primorskem ključna za njegovo izvajanje. Z vključitvijo Aleša Pogačnika, vodje Založbe ZRC, v strokovni svet SSOZ bomo v prihodnjem letu posredno sodelovali tudi pri sprejemanju strategij razvoja znanstvenega založništva.
A6.2.6/4.2	Razvoj znanstvenega založništva v okviru institucionalnih repozitorijev.	K6.2.6/4.2.1: Vzpostavljeno agregiranje člankov iz znanstvenih časopisov in drugih publikacij v nacionalno infrastrukturo odprtega dostopa in druge agregatorje.	2023	2030	/	Leta 2024 ni bilo predvideno sodelovanje z ZRC SAZU. Vključili se bomo, ko nas bo FERi UM zaprosil za agregacijo naših publikacij.
		K6.2.6/4.2.2: Vzpostavljen prikaz metapodatkov posameznih člankov revij v repozitoriju izdajatelja oz. institucionalnem repozitoriju avtorja, vodenje statistike dostopa in prenosa člankov.	2023	2030	/	Leta 2024 ni bilo predvideno sodelovanje z ZRC SAZU. Vključili se bomo, ko nas bo FERi UM zaprosil za metapodatke naših člankov.

Zap. št.	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Leto 2024 - načrt aktivnosti/ukrepov	Leto 2024 - realizacija aktivnosti/ukrepov
A6.2.6/3.1	Podpora poslovnemu modelu založništva, ki ne sloni na plačevanju stroškov procesiranja (APC) – diamantni odprti dostop.	K6.2.6/3.1.1: Sprejetje politik odprtega dostopa, ki uvajajo diamantni poslovni model odprtega dostopa. NOO Spoznaj*	2024	2030	/	V letu 2024 ta ukrep ni zadeval ZRC SAZU, saj je UK UP ključna za njegovo izvajanje. Z vključitvijo Aleša Pogačnika, vodje Založbe ZRC, v strokovni svet SSOZ bomo v prihodnjem letu sodelovali tudi pri sprejemanju politik diamantnega poslovnega modela.

9 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH ZA LETO 2024

9.1 Zakonske in druge podlage z delovnega področja posrednega uporabnika

- Zakon o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 48/94);
- Sklep o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 11/17, 61/20 in 92/22);
- 9.i člen, drugi odstavek 62. člena ter prvi in drugi odstavek 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23);
- V., XII. in XV. poglavje Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C in 114/06-ZUE); deseti odstavek 58. člena ZIPRS2526;
- Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23 in 102/24; v nadaljnjem besedilu ZZrID);
- Resolucija o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (Uradni list RS, št. 49/22; v nadaljnjem besedilu: ReZRIS30);
- Uredba o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/22, 144/22 in 79/23);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 133/23 in 81/24);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10);
- 15. in 16. člen Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16);
- Uredba o metodologiji za pripravo in spremljanje izvajanja kadrovskih načrtov posrednih proračunskih uporabnikov za leti 2024 in 2025 (Uradni list RS, št. 132/23 in 109/24);
- Uredba o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti (Uradni list RS, št. 59/23);
- Navodila MVZI št. 0140-37/2023-3360-59 z dne 21. 1. 2025.

9.2 Dolgoročni cilji delovanja

V skladu z ZZrID smo morali pripraviti *Strateški razvojni program* z opredeljenimi strateškimi usmeritvami, dolgoročnimi cilji in ukrepi za njihovo uresničitev. Sprejet je bil 23. junija (P-2022-3) in je bil osnova za pripravo Izvedbenega načrta uresničevanja strateških/dolgoročnih in razvojnih ciljev, ki je postal sestavni del pogodbe o stabilnem financiranju.

Opisni dolgoročni cilji delovanja

Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem I:

- I.1. Razumevanje temeljnega raziskovanja kot hrbtenice raziskovalnega dela
- I.2. V sodelovanju z ustanoviteljico, SAZU, nadaljevanje izvajanja programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda in prizadevanje za povečanje sredstev zanj
- I.3. Ukvarjanje z dolgoročnimi raziskavami in priprava celovitih in preglednih rezultatov ter prizadevanja za pridobitev sredstev iz programa nacionalnih raziskav
- I.4. Ohranjanje svetovno pomembnih dolgoročnih raziskav, vezanih tako na slovenski kot na mednarodni prostor
- I.5. Razvoj novih in interdisciplinarnih znanstvenih področij
- I.6. Spodbujanje skupinskega dela in ohranjanje vsebinske enovitosti programov in inštitutov
- I.7. Vsebinsko uspešno izvedeni projekti in programi
- I.8. Povečanje števila mednarodnih projektov, še posebej iz okvirnih programov (Obzorje Evropa), pridobitev koordinatorskih projektov iz okvirnih programov (sodelovalnih in iz podprograma Odlična znanost)
- I.9. Spodbujanje sodelovanja v mednarodnih projektih s prevlado akademskih ustanov
- I.10. Oblikovanje novih ali poglobitev obstoječih sodelovanj z gospodarskimi subjekti, ministrstvi, državnimi agencijami in zavodi
- I.11. Z raziskavami obravnavati aktualne družbene, okoljske in gospodarske teme oziroma dokumente in se kritično, strokovno in nepristransko odzivati nanje
- I.12. Spodbujanje kakovostnega raziskovalnega dela in priprave odličnih objav
- I.13. Spodbujanje kakovosti/odličnosti kot vrednote
- I.14. Prizadevanje za dvig kakovostne ravni revij in monografij, za korektno opravljene recenzentske postopke vseh izdaj ZRC SAZU, povečanje njihove mednarodne odmevnosti in po potrebi pritegnitev vrhunskih avtorjev in avtoric, recenzentov in recenzentk
- I.15. Vključevanje zainteresirane javnosti v raziskave in spodbujanje občanske znanosti (ang. citizen science) in množičenja
- I.16. Spodbujanje sodelovanja z raziskovalkami in raziskovalci drugih domačih in tujih ustanov in krepitev medinstitucionalnega sodelovanja

Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem II:

- II.1. Oblikovanje močnih in povezanih raziskovalnih skupin z izrazitim čutom pripadnosti in odgovornosti
- II.2. Strokovno kadrovanje s poudarkom na kakovosti in razvoj kariernih poti posameznika v skladu s potrebami raziskovalne skupine
- II.3. Spodbujanje in omogočanje izpopolnjevanja in pridobivanja izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter prenosa znanja
- II.4. S prožno kombinacijo pedagoškega, raziskovalnega in organizacijskega dela omogočati razvijanje kariere posameznika
- II.5. Ohranjanje ustreznega števila mladih raziskovalcev, ki bo omogočalo kadrovske prenovi programskih skupin, in zagotavljanje njihovega kakovostnega izobraževanja in učinkovitega usposabljanja
- II.6. »Lov na kadre«: sodelovanje s študentkami in študenti v času študija, motiviranje že zaposlenih vrhunskih raziskovalk in raziskovalcev za zaposlitev na ZRC SAZU

- II.7. Nadaljevanje s stalnim strokovnim izobraževanjem zaposlenih na vseh ravneh in še posebej tistih, ki vstopajo v vloge vodij (projektov, skupin itd.)
- II.8. Nadaljevanje skrbi za zdravje in dobro počutje zaposlenih v okviru promocije zdravja na delovnem mestu ter spodbujanje zdravega razmerja med poklicnim in zasebnim življenjem
- II.9. Spodbujanje akademskih vrednot ter razvijanje profesionalnih in etičnih praks
- II.10. Skrb za uravnoteženost spolov, spolno enakost, politiko enakih možnosti in omogočanje enakopravnih razmer za raziskovalno delo vseh raziskovalk in raziskovalcev
- II.11. Skrbeti za spoštovanje dela vseh zaposlenih na ZRC SAZU
- II.12. Ničelna toleranca do vseh oblik trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in v povezavi z delom ter preprečevanje in sankcioniranje nedopustnih praks

Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem III:

- III.1. Krepitev prepoznavnosti ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru
- III.2. Krepitev prisotnosti v mednarodnem raziskovalnem okolju (uvodna/vabljen predavanja, članstva v organih združenj, v uredniških odborih odličnih tujih revij)
- III.3. Več pozornosti nameniti organizaciji znanstvenih srečanj na najvišji ravni tako na nacionalni ravni kot na mednarodni
- III.4. Krepitev sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi (v Sloveniji, zamejstvu in po svetu) in tujimi raziskovalnimi ustanovami
- III.5. Dvigovanje zavedanja o pomenu znanstvenih spoznanj v procesih odločanja in aktivno sooblikovanje državnih politik in državnih strateških razvojnih prioritet
- III.6. Prizadevanje za večji vpliv in ugled znanosti v družbi
- III.7. Prizadevanje za rabo slovenskega jezika in njegov razvoj na vseh področjih javnega življenja
- III.8. Krepitev identitete (grafična podoba, ime)

Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem IV:

- IV.1. Izvajanje sistematičnih terenskih, laboratorijskih, dokumentacijskih, informacijskih, predstavitvenih in sorodnih dejavnosti pri raziskovalnih programih in projektih
- IV.2. Skrb za nacionalno digitalno infrastrukturo v okviru evropskih infrastruktur (npr. ESFRI)
- IV.3. Zagotavljanje in nadgradnja obstoječih spletnih servisnih storitev in digitalnih korpusov širši strokovni ali splošni javnosti
- IV.4. Ohranjanje klasičnih arhivskih zbirk in podpora njihovi digitalizaciji
- IV.5. Vključevanje podatkovnih zbirk o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije
- IV.6. Redne nadgradnje in vsebinske dopolnitve institucionalnih repozitorijev znanstvenih revij in monografij
- IV.7. Uresničevanje načel odprte znanosti
- IV.8. Skrb za nadgradnjo standardov znanstvenega založništva
- IV.9. Posodabljanje obstoječih in vzpostavitev novih servisov in raziskovalnih podatkov za zagotavljanje podpore vladnim in drugim državnim organom ter javnosti
- IV.10. Redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in dostop do elektronskih bibliografskih baz
- IV.11. Zagotavljanje kakovostne in učinkovite računalniške podpore raziskovalnemu delu in razvoj programskih rešitev za spremljanje in vodenje projektov s ciljem brezpapirnega poslovanja
- IV.12. Oblikovanje skupnega digitalnega repozitorija podatkov, ki bo zagotavljal varnost in dostopnost podatkov
- IV.13. Skrb za zdravo delovno okolje

Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem V:

- V.1. Transparenten sistem notranje delitve sredstev

- V.2. Optimizacija organiziranosti in procesov, ki potekajo na ZRC SAZU, in poenostavitev rutinskega elektronskega poslovanja
- V.3. Poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev in namenska raba sredstev
- V.4. Izvajanje enotne politike (enaka pravila in postopki) po organizacijskih enotah
- V.5. Spodbujanje oblikovanja strokovnih delovnih mest, krepitev sodelovanja med strokovnimi službami in nadgradnja podpore raziskovalnim skupinam
- V.6. Vzdrževanje uveljavljenega in dobro delujočega razmerja med notranjo decentralizacijo in centralizacijo
- V.7. Ohranitev in utrditev mreže raziskovalnih postaj
- V.8. Spodbujanje znotrajinstitutskega, medinstitutskega, večdisciplinarnega in interdisciplinarnega sodelovanja
- V.9. Skrb za dobro informiranost vseh zaposlenih in zagotavljanje hitrega pretoka notranjih in zunanjih informacij
- V.10. Upoštevanje posebnosti posameznih znanstvenih področij
- V.11. Smiselna povezanost in usklajenost različnih postopkov vrednotenja, ki celostno zajamejo raziskovalno delo

Strateški cilj VI: Prenos znanja

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem VI:

- VI.1. Premišljeno in sprotno predstavljanje raziskovalnih rezultatov in prenos znanja širšemu krogu uporabnikov s pospešenim uvajanjem in razvijanjem novih pristopov
- VI.2. Spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU in širše) in dejavno vključevanje v oblikovanje politik in drugih strateških dokumentov
- VI.3. Trud za prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in spodbujanje inovativnih rešitev v sodelovanju z gospodarstvom in javnim sektorjem
- VI.4. Stalen prenos znanja do končnih uporabnikov in v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh
- VI.5. Prizadevanje za uspešno sodelovanje med ZRC SAZU in Podiplomsko šolo ZRC SAZU
- VI.6. Prizadevanje za razpršeno prisotnost raziskovalcev in raziskovalnih teles v strokovnih telesih in odločevalskih procesih

9.3 Letni oziroma kratkoročni cilji delovanja (leto 2024)

Cilji ZRC SAZU za leto 2024 so bili opredeljeni v *Programu dela in finančnem načrtu ZRC SAZU za leto 2024*, v *Rebalansu programa dela in finančnega načrta* in v *Rebalansu II programa dela in finančnega načrta*. Za doseganje teh ciljev smo uvedli nove ali nadaljevali z obstoječimi dejavnostmi.

Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem I:

- razumevanje temeljnega raziskovanja kot hrbtenice raziskovalnega dela;
- v sodelovanju z ustanoviteljico SAZU nadaljevanje izvajanja programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda in prizadevanje za povečanje sredstev zanj;
- nadaljevanje dolgoročnih raziskav in priprava celovitih in preglednih rezultatov;
- ohranjanje svetovno pomembnih dolgoročnih raziskav, vezanih tako na slovenski kot na mednarodni prostor;
- spodbujanje skupinskega dela in ohranjanje vsebinske enovitosti raziskovalnih programov inštitutov;
- ustvarjanje razmer za vsebinsko uspešno izvedbo projektov in programov;
- prizadevanje za pridobitev novih mednarodnih projektov, posebej iz okvirnih programov (Obzorje Evropa);
- spodbujanje sodelovanja v mednarodnih projektih s prevlado akademskih ustanov;
- oblikovanje novih ali poglobljanje obstoječih sodelovanj z gospodarskimi subjekti, ministrstvi, državnimi agencijami in zavodi;
- v raziskavah obravnavati aktualne družbene, okoljske in gospodarske teme oziroma dokumente in se kritično, strokovno in nepristransko odzivati nanje;
- spodbujanje kakovostnega raziskovalnega dela in priprave odličnih objav;

- spodbujanje kakovosti oziroma odličnosti kot vrednote;
- prizadevanje za dvig kakovostne ravni revij in monografij, korektno opravljene recenzentske postopke vseh izdaj ZRC SAZU in povečanje njihove mednarodne odmevnosti;
- vključevanje zainteresirane javnosti v raziskave in spodbujanje občanske znanosti (ang. citizen science) in množičenja;
- spodbujanje sodelovanja z raziskovalkami in raziskovalci drugih domačih in tujih ustanov in krepitev medinstitucionalnega sodelovanja.

Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem II:

- prizadevanja za oblikovanje močnih in povezanih raziskovalnih skupin z izrazitim čutom pripadnosti in odgovornosti;
- strokovno kadrovanje s poudarkom na kakovosti in razvoj kariernih poti posameznika v skladu s potrebami raziskovalne skupine;
- spodbujanje in omogočanje izpopolnjevanja in pridobivanja izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter prenosa znanja;
- ohranjanje ustreznega števila mladih raziskovalcev, ki bo omogočalo kadrovske prenovi programskih skupin, in zagotavljanje njihovega kakovostnega izobraževanja in učinkovitega usposabljanja;
- »lov na kadre«: sodelovanje s študentkami in študenti v času študija ter motiviranje že zaposlenih vrhunskih raziskovalk in raziskovalcev za zaposlitev na ZRC SAZU;
- nadaljevanje stalnega strokovnega izobraževanja zaposlenih na vseh ravneh, še posebej tistih, ki vstopajo v vloge vodij (projektov, skupin itd.);
- nadaljevanje skrbi za zdravje in dobrega počutja zaposlenih v okviru promocije zdravja na delovnem mestu ter spodbujanje zdravega razmerja med poklicnim in zasebnim življenjem;
- spodbujanje akademskih vrednot ter razvijanje profesionalnih in etičnih praks;
- izvajanje načrta enakosti spolov;
- skrbeti za spoštovanje dela vseh zaposlenih na ZRC SAZU;
- ničelna toleranca do vseh oblik trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in v povezavi z delom ter preprečevanje in sankcioniranje nedopustnih praks, pristop k pripravi oziroma prenova pravilnika o spolnem nadlegovanju.

Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem III:

- krepitev prepoznavnosti ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru;
- krepitev prisotnosti v mednarodnem raziskovalnem okolju (uvodna/vabljenja predavanja, članstva v organih združenj in v uredniških odborih odličnih tujih revij);
- povečanje pozornosti, namenjene organizaciji znanstvenih srečanj na najvišji ravni, tako na nacionalni ravni kot na mednarodni;
- krepitev sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi ustanovami (v Sloveniji, zamejstvu in po svetu) in tujimi raziskovalnimi ustanovami;
- dvigovanje zavedanja o pomenu znanstvenih spoznanj v procesih odločanja in aktivno sooblikovanje državnih politik in državnih strateških razvojnih prioritet;
- prizadevanje za večji vpliv in ugled znanosti v družbi;
- spodbujanje rabe slovenskega jezika in njegov razvoj na vseh področjih javnega življenja;
- krepitev identitete (grafična podoba, ime).

Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem IV:

- izvajanje sistematičnih terenskih, laboratorijskih, dokumentacijskih, informacijskih, predstavitvenih in sorodnih dejavnosti v okviru raziskovalnih programov in projektov;

- nadgradnja programske infrastrukture za podporo poslovanju ZRC SAZU;
- skrb za nacionalno digitalno infrastrukturo v okviru evropskih infrastruktur (npr. ESFRI);
- zagotavljanje in nadgradnja obstoječih spletnih svetovanj in digitalnih korpusov za širšo strokovno ali splošno javnost (Fran, Jezikovna svetovalnica, Terminologišče, Franja ipd.);
- ohranjanje klasičnih arhivskih zbirk in podpora njihovi digitalizaciji;
- vključevanje podatkovnih zbirk o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije;
- redne nadgradnje in vsebinske dopolnitve institucionalnih repozitorijev znanstvenih revij in monografij (OJS in OMP);
- uresničevanje načel odprte znanosti;
- skrb za nadgradnjo standardov znanstvenega založništva;
- posodabljanje obstoječih in vzpostavitev novih spletišč in raziskovalnih podatkov za zagotavljanje podpore vladnim in drugim državnim organom ter javnosti;
- redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in zagotavljanje dostopa do elektronskih bibliografskih baz;
- zagotavljanje kakovostne in učinkovite računalniške podpore raziskovalnemu delu in razvoj programskih rešitev za spremljanje in vodenje projektov;
- skrb za zdravo delovno okolje.

Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem V:

- zagotavljanje transparentnega sistema notranje delitve sredstev;
- optimizacija organiziranosti in procesov, ki potekajo na ZRC SAZU, in poenostavitev rutinskega elektronskega poslovanja;
- poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev in namenska raba sredstev;
- izvajanje enotne politike (enaka pravila in postopki) po organizacijskih enotah;
- spodbujanje oblikovanja strokovnih delovnih mest, krepitev sodelovanja med strokovnimi službami in nadgradnja podpore raziskovalnim skupinam;
- vzdrževanje uveljavljenega in dobro delujočega razmerja med notranjo decentralizacijo in centralizacijo;
- ohranitev in utrditev mreže raziskovalnih postaj;
- spodbujanje znotrajinstitutskega, medinstitutskega, večdisciplinarnega in interdisciplinarnega sodelovanja;
- skrb za dobro informiranost vseh zaposlenih in zagotavljanje hitrega pretoka notranjih in zunanjih informacij;
- upoštevanje posebnosti posameznih znanstvenih področij;
- smiselna povezanost in usklajenost različnih postopkov vrednotenja, ki celostno zajamejo raziskovalno delo.

Strateški cilj VI: Prenos znanja

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem VI:

- premišljeno in sproti predstavljane raziskovalnih rezultatov in prenos znanja širšemu krogu uporabnikov s pospešenim uvajanjem in razvijanjem novih pristopov;
- spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU in širše) in dejavno vključevanje v oblikovanje politik in drugih strateških dokumentov;
- prizadevanje za prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in spodbujanje inovativnih rešitev v sodelovanju z gospodarstvom in javnim sektorjem;
- stalen prenos znanja do končnih uporabnikov in v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh;
- prizadevanje za uspešno sodelovanje med ZRC SAZU in Podiplomsko šolo ZRC SAZU;
- prizadevanje za razpršeno prisotnost raziskovalk in raziskovalcev v strokovnih telesih in odločevalskih procesih.

9.4. Doseganje zastavljenih ciljev

Preglednica 9.4.1: Merljivi kazalniki za doseganje dolgoročnih ciljev⁹

Št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2023	Ciljna vrednost 2027	Ciljna vrednost 2030	Realizacija 2024
Sodelovanje med znanostjo, visokim šolstvom, gospodarstvom, prenos znanja in inovacije					
1	Število raziskovalnih projektov, v katerih z ZRC SAZU sodeluje vsaj en visokošolski zavod	102	80	80	97
2	Število raziskovalcev, zaposlenih na ZRC SAZU, ki sodelujejo v pedagoškem procesu visokošolskih zavodov (v osebah)	145	120	120	154
3	Število raziskovalcev, zaposlenih na ZRC SAZU, ki so v gospodarstvu oz. pri drugih uporabnikih znanja opravili vsaj enomesečno raziskovalno delo (v osebah)	0	0	0	0
4	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta	1	1	1	3
5	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta (v EUR)	2.600	2.500	2.500	17.788
6	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto	14	10	10	8
7	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto (v EUR)	368.000	350.000	350.000	76.350
8	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v Sloveniji	0	0	0	0
9	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v tujini, ki so opravili popolni preizkus patentne prijave	0	0	0	0
10	Število inovacij	0	0	0	0
11	Število gospodarskih družb, ki so bile ustanovljene na podlagi ZZrID	0	0	0	0
Enake možnosti in enakost spolov					
12	Delež znanstvenih svetnic med vsemi znanstvenimi svetniki (v %)	48	48	49	44
13	Delež znanstvenih sodelavk med vsemi znanstvenimi sodelavci (v %)	62	63	64	60
14	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, pri katerih ni preteklo več kot sedem let od zagovora prvega doktorata znanosti med vsemi raziskovalci (v %)	15	15	15	29
15	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, ki so zaposleni za nedoločen čas (v %)	70	70	70	70
16	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, pri katerih ni preteklo več kot sedem let od zagovora prvega doktorata znanosti, ki so zaposleni za nedoločen čas (v %)	53	53	53	29
17	Delež mladih raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, med vsemi raziskovalci (v osebah)	13	12	12	12
Odlična znanost, mednarodno sodelovanje in razvoj kadrov					
18	Število sofinanciranih projektov iz okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije za obdobje 2021–2027 (Obzorje Evropa)	15	22	25	21
19	Število prijavljenih projektnih predlogov v okviru stebra odlična znanost - MSCA v programu Obzorje Evropa	6	14 ¹⁰	20 ¹¹	11 ¹²

⁹ Vsebina kazalnikov in mejniki so bili opredeljeni v navodilih MVZI za pripravo Načrta dela 2024.

¹⁰ Kumulativno število (2023–2027).

¹¹ Kumulativno število (2023–2030).

¹² Kumulativno število (2023–2024).

Št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2023	Ciljna vrednost 2027	Ciljna vrednost 2030	Realizacija 2024
20	Število prijavljenih projektnih predlogov v okviru stebra odlična znanost - ERC v programu Obzorje Evropa	10	18 ¹³	24 ¹⁴	11 ¹⁵
21	Delež uspešnih prijav v okviru stebra odlična znanost - MSCA	66,7	40	40	20
22	Delež uspešnih prijav v okviru stebra odlična znanost - ERC	10	5	8	0
23	Število tujih raziskovalcev, zaposlenih na ZRC SAZU (v osebah)	6	6	6	10
24	Število raziskovalcev, državljanov Republike Slovenije, zaposlenih na JRZ, ki so se v zadnjih 5 letih vrnili iz tujine (v osebah)	2	3	3	4
25	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	5	5	5	13
26	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na ZRC SAZU opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	3	3	3	6
27	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na ZRC SAZU opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	16	10	10	11
28	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na ZRC SAZU opravili več kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	1	2	2	3
29	Število raziskovalcev JRZ, ki so opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo na tujih univerzah ali tujih znanstvenih institucijah (v osebah)	17	15	15	19
Raziskovalna oprema					
30	Skupna nabavna vrednost raziskovalne opreme	3.674.468	4.000.000	4.500.000	3.845.922
31	Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme na dan 31. 12. (v %)	75	72	70	81
Odrpta znanost					
32	Delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij (sofinanciranih z javnimi viri v višini 50 % ali več)	86	87	88	88
33	Delež odprtodostopnih objav z odprtodostopnimi raziskovalnimi podatki, objavljenimi po načelih FAIR (raziskovalni podatki, sofinancirani z javnimi viri v višini 50 % ali več) ¹⁶	33	41	54	46

9.4.1 Raziskovalno delo

ZZrID je kot bistveno novost uvedel stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in avtonomnost prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Prvo pogodbeno obdobje stabilnega financiranja obsega obdobje od leta 2022 do 2027. Poleg stabilnega financiranja ARIS, ki je največji financer raziskovalnega dela, zagotavlja sredstva tudi prek javnih razpisov za raziskovalne projekte. Vsi programi in projekti, ki smo jih izvajali leta 2024, so prikazani v preglednicah od 9.4.2 do 9.4.24. Struktura preglednic sledi navodilom MVZI za pripravo programa dela 2024.

¹³ Kumulativno število (2023–2027).

¹⁴ Kumulativno število (2023–2030).

¹⁵ Kumulativno število (2023–2024).

¹⁶ Podatka o citiranosti podatkovnih setov trenutno ni mogoče dobiti v nobeni bazi. Kljub poskusu je bilo neizvedljivo ročno zbiranje podatkov o njihovi citiranosti. Zato navajamo le absolutne vrednosti zaključenih znanstvenih zbirk raziskovalnih podatkov (SICRIS kategorija 2.20) za leto 2023 in načrt povečanja števila teh zbirk v prihodnjih letih.

Izvajali smo sistematično **temeljno in aplikativno raziskovanje** na znanstvenih področjih, na katerih delujemo, pri čemer smo v skladu z našo tradicijo in poslanstvom nadaljevali z delom na sinteznih, celovitih in preglednih temeljnih rezultatih, ki predstavljajo referenčno oporo za nadaljnje (mikro)raziskave.

Raziskovalna dejavnost ZRC SAZU je **organizirana po programskih skupinah**, ki delujejo kot vsebinsko in organizacijsko jedro raziskovalnih skupin. Po klasifikaciji ARIS so zastopana naslednja področja: 1.03 biologija, 1.06 geologija, 2.17 geodezija, 5.11 narodno vprašanje, 6.01 zgodovinopisje, 6.02 arheologija, 6.03 antropologija, 6.04 etnologija, 6.05 jezikoslovje, 6.07 literarne vede, 6.08 muzikologija, 6.09 umetnostna zgodovina, 6.10 filozofija in 6.11 geografija. Dejansko delo sega tudi zunaj omenjenih področij, zlasti na področja 2.05 mehanika, 5.01 vzgoja in izobraževanje, 5.09 psihologija in 6.06 kulturologija.

Dodaten vpogled v raziskovalna področja ZRC SAZU omogočajo področja panelov ERC¹⁷, v katere so za namene evalvacije uvrščeni vsi raziskovalni programi (RP). RP, pri katerih je ZRC SAZU nosilna ustanova, se uvrščajo v sledeče panele: PE10 Earth System Science (2 RP), LS8 Environmental Biology, Ecology and Evolution (1 RP), SH3 The Social World and its Diversity (3 RP), SH4 The Human Mind and Its Complexity (1 RP), SH5 Cultures and Cultural Production (8 RP), SH6 The Study of the Human Past (4 RP), SH7 Human Mobility, Environment, and Space (1 RP).

Dolgoročni raziskovalni program **Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda**, ki ga ZRC SAZU izvaja skupaj s SAZU (SAZU je tudi sofinancerka), se osredotoča – kot nakazuje ime – na preučevanje dediščine. Pod njegovim okriljem smo leta 2024 izvedli vrsto raziskav in z njimi povezanih aktivnosti. Največji sklop zajemajo raziskave slovenskega jezika, ki pa so v letu 2024 zaradi bistvenega znižanja sredstev potekale v okrnjenem obsegu:

- redakcija tretje izdaje *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki kot rastoči slovar pod oznako eSSKJ izhaja na slovarskem portalu Fran, in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- posodobitev pravopisnih pravil in redakcija novega pravopisnega priročnika in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- redakcija terminoloških slovarjev različnih strok in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- redakcija *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- izdelovanje geolingvističnih del in s tem povezane raziskave ter svetovanja.

Poleg tega smo izvajali aktivnosti na dveh aplikativnih projektih: zgodovinskem *Historična topografija Posavinja in Posotolja* in glasbenonarodopisnem *Digitalizacija zapuščine Franceta Marolta in razumevanje njegovega znanstvenega in umetniškega dela*.

9.4.1.1 Dejavnost, financirana iz sredstev stabilnega financiranja

Stabilno financiranje je sistem dolgoročnega in predvidljivega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki ureja razporeditev sredstev za institucionalne, programske in razvojne raziskovalne aktivnosti. Omogoča avtonomno upravljanje dodeljenih sredstev raziskovalnim organizacijam, spremljanje in nadzor financiranja ter zagotavlja trajnostno podporo raziskovalnemu razvoju in usposabljanju mladih raziskovalcev.

Preglednica 9.4.2: Raziskovalni programi ARIS

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja ¹⁸
1	Paleontologija in sedimentarna geologija	P1-0008	nosilec	Špela Goričan
2	Biodiverziteti: vzorci, procesi, predikcije in ohranjanje	P1-0236	nosilec	Simona Kralj Fišer
3	Narodna in kulturna identiteta slovenskega izseljenstva v kontekstu raziskovanja migracij	P5-0070	nosilec	Aleksej Kalc

¹⁷ Opredeljeni so v Delovnem programu Evropskega raziskovalnega sveta (ERC): https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2022/wp_horizon-erc-2022_en.pdf

¹⁸ Če je vloga »sodelujoči«, je uradni vodja celotnega programa z druge ustanove.

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja ¹⁸
4	Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega	P5-0408	nosilec	Špela Ledinek Lozej
5	Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju	P5-0439	nosilec	Dušanka Knežević Hočevar
6	Raziskave glasbene preteklosti na Slovenskem	P6-0004	nosilec	Metoda Kokole
7	Pogoji in problemi sodobne filozofije	P6-0014	nosilec	Alenka Zupančič Žerdin
8	Literarnozgodovinske, literarno-teoretične in metodološke raziskave	P6-0024	nosilec	Marko Juvan
9	Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju	P6-0038	nosilec	Kozma Ahačič
10	Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti	P6-0052	nosilec	Miha Preinfalk
11	Umetnost na slovenskem stičišču kultur	P6-0061	nosilec	Mija Oter Gorenčič
12	Arheološke raziskave	P6-0064	nosilec	Anton Velušček
13	Antropološke in prostorske raziskave	P6-0079	nosilec	Ivan Šprajc
14	Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika	P6-0088	nosilec	Dan Podjed
15	Geografija Slovenije	P6-0101	nosilec	Blaž Komac
16	Folkloristične in etnološke raziskave slovenske ljudske duhovne kulture	P6-0111	nosilec	Marjetka Golež Kaučič
17	Raziskovanje krasa	P6-0119	nosilec	Nataša Viršek Ravbar
18	Historične interpretacije 20. stoletja	P6-0347	nosilec	Oto Luthar
19	Podoba–beseda–znanje. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in severnim Jadranom 1400–1800	P6-0437	nosilec	Helena Seražin
20	(Nova) Kulturna zgodovina intelektualne dediščine. Slovenski historični prostor v evropskem kontekstu	P6-0440	nosilec	Gregor Pobežin
21	Vključevanje pravnega izrazja evropskega prava v slovenski pravni sistem	P5-0217	sodelujoči	Tanja Fajfar
22	Opazovanje Zemlje in geoinformatika	P2-0406	sodelujoči	Žiga Kokalj

Preglednica 9.4.3: Infrastrukturni program¹⁹

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja
1	Naravna in kulturna dediščina	I0-0031	nosilec	Jerneja Fridl

ZZrID je v drugem letu po uveljavitvi vpeljal Razvojni steber financiranja (RSF), ki je namenjen spodbujanju razvoja znanstvenoraziskovalne in infrastrukturne dejavnosti, in sicer z vidikov kakovosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, internacionalizacije, odprtosti ter prenosa znanja in sodelovanja z okoljem, ki pripomorejo k doseganju ciljev in rezultatov ter izvajanju ukrepov ali nalog s področja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, opredeljenih v strateških dokumentih države in EU, ob upoštevanju vizije, poslanstva in strateškega razvojnega programa ZRC SAZU.

¹⁹ Vsebinska razlaga aktivnosti iz naslova infrastrukturnega programa je podana v poglavju 9.4.2.

Preglednica 9.4.4: Projekti iz Razvojnega stebra financiranja (sredstva RSF so bila porabljena na podlagi internih razpisov)

Ime mehanizma	Izvedene aktivnosti
I Novi raziskovalni horizonti	2 prebojna projekta: Raziskovalne metode prihodnosti za preučevanje preteklosti. Uporaba generativnih slikovnih modelov za humanistiko; Novi raziskovalni horizonti: prebojni projekti; 1. 7. 2023–30. 6. 2026; vodja: Katarina Mohar Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvoličnosti; 1. 7. 2023–30. 6. 2026; vodja: Simona Kralj Fišer 2 projekta Druga priložnost: Združevanje žanrov slovenske pripovedne proze (1836–1920): Poskus digitalne literarne zgodovine; 1. 7. 2024–31. 12. 2024; vodja: Andrejka Žejn Terminološka svetovalnica na spletišču Terminologišče 2013–2023: analiza vprašanj in odgovorov; 1. 7. 2024–31. 12. 2024; vodja: Mojca Žagar Karer
II Mednarodni preboj	Pot do odlične objave – obetajoča bodoča raziskava (Renata Komić Marn) Podpora odličnim objavam (Andraž Čarni) Podpora pripravi predlogov za mednarodne projekte (Tjaša Tolar, Mojca Kovačič, Marina Gržinić, Simona Kralj Fišer) Gostovanja tujih raziskovalk oziroma raziskovalcev (Simona Kralj Fišer/Franco Ignacio Cargnelutti)
III Sodobna raziskovalna infrastruktura	Nadgradnja in vsebinske dopolnitve institucionalnega repozitorija Arzenal Vzpostavitev informacijskega sistema FloVegSI 4.0 Digitalni arhiv Franceta Steleta Digitalizacija analognega arhiva Inštituta za arheologijo, Fototeka in Elaborati Razvoj portala Fran 2024 Razvoj mednarodne podatkovne zbirke in aplikacije DIAtlas v letu 2024 Vzpostavitev KRASoslovne baze podatkov EtnoTeka: razvoj videoteke in fototeke Glasbenonarodopisnega inštituta Digitalna geografska fototeka Slovenije Digitalna panorama glasbene dediščine 19. stoletja na Slovenskem (MUSIQUM) Etnološki leksikon – spletna verzija Spletna aplikacija transkripcij terenskih posnetkov Projekt DIFI: Digitalizacija arhivske filmske zbirke
IV Usposobljeni in učinkoviti zaposleni	Raziskovalni obiski v tujini (Renata Komić Marn, Miha Kosi, Matej Lipar, Tadej Troha, Luka Vidmar, Nataša Viršek Ravbar, Metod Čepar, Mateja Šmid Hribar, Barbara Vodopivec) Razvoj talentov: Luka Žarković

9.4.1.2 Dejavnost, financirana po nacionalnih javnih razpisih in pozivih

Preglednica 9.4.5: Temeljni raziskovalni projekti ARIS

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ²⁰
1	Ambicije, karizem, pohlep, prevare: socialno-materialne strategije, prakse in komunikacija družbenih elit na Slovenskem v zgodnjem novem veku	J6-2575	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Dušan Kos

²⁰ Če je vloga »sodelujoči«, je uradni vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ²⁰
2	Oblikovanje novega kulturnega polja v Sloveniji v 1980-ih: civilna družba med nacionalističnimi politikami in medkulturnim sodelovanjem	J6-2576	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Oto Luthar
3	Spremembe v kmetijstvu skozi oči in telesa kmetov	J6-2577	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Dušanka Knežević Hočevnar
4	Tradicionalne paremiološke enote v dialogu s sodobno rabo	J6-2579	nosilec	1. 9. 2020–29. 2. 2024	Saša Babič
5	Slovenski literati in cesarska cenzura v dolgem 19. stoletju	J6-2583	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Marijan Dović
6	Digitalna demonstracija cerkvene glasbe dolgega 16. stoletja, povezane s Kranjsko	J6-2586	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Klemen Grabnar
7	Transformacije – iz materialnega v virtualno. Digitalni korpus stenskega slikarstva – nove razsežnosti raziskav srednjeveške umetnosti v Sloveniji	J6-2587	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Mija Oter Gorenčič
8	Struktura in genealogija perversije v sodobni filozofiji, politiki in umetnosti	J6-2589	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Boštjan Nedoh
9	Koncept soodvisnosti v krasu: povezanost vrtač in jam z vidika antropogenih vplivov	J6-2592	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Mateja Breg Valjavec
10	Urbane prihodnosti. Zamišljanje in spodbujanje možnosti v nemirnih časih	J6-2578	nosilec	1. 11. 2020–31. 10. 2024	Saša Poljak Istenič
11	Pes ali njegov gospodar? Znanstvena študija človeških ali pasjih koprolitov s kolišča na Starih gmajnah v Sloveniji	J7-2598	nosilec	1. 11. 2020–31. 10. 2024	Tjaša Tolar
12	Epidemije in zdravstvo v interakciji. Epidemije kot javnozdravstveni problem v slovenskem prostoru od epidemij kuge do 20. stoletja	J6-3122	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Katarina Keber
13	Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: Antropologija imaginarnega	J6-3127	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Maja Petrovič-Šteger
14	Misliti živali: transformativni vidiki raziskav živali v folklori, literaturi in kulturi	J6-3129	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Marjetka Golež Kaučič
15	Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini	J6-3131	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Boris Kern
16	Rekonfiguracija meja v filozofiji, politiki in psihoanalizi	J6-3139	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Jelica Šumič Riha
17	Podledeniški karbonatni sedimenti – nov vir za preučevanje obstoja ledenikov v glaciokraškem okolju	J6-3141	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Matija Zorn
18	Korozijske cevi kot novi indikator preteklih podnebnih sprememb	J6-3142	nosilec	1. 11. 2021–31. 10. 2025	Matej Lipar
19	Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine	J6-3145	nosilec	1. 11. 2021–31. 10. 2025	Saša Čaval
20	Novi indikatorji klimatskih sprememb v stalagmitih v Sloveniji	J1-2478	sodelujoči	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Matej Lipar
21	Dolgotrajna oskrba ljudi z demenco v teoriji in praksi socialnega dela	J5-2567	sodelujoči	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Dušanka Knežević Hočevnar
22	Kulturni in zgodovinski vidik staranja: izkušnje, reprezentacije, identitete	J6-2572	sodelujoči	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Katarina Keber

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ²⁰
23	Ustvarjanje, vzdrževanje, ponovna uporaba: mejne komisije kot ključ za razumevanje sodobnih mej	J6-2574	sodelujoči	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Matija Zorn
24	Zgodovina slovenskega literarnega prevoda	J6-2584	sodelujoči	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Kozma Ahačič
25	Koprska Pretorska palača: podoba, pomen in namen	J6-2588	sodelujoči	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Gregor Pobežin
26	Latinske in nemške kronike na Slovenskem	J7-2604	sodelujoči	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Miha Preinfalk
27	fDNAqua – Zbiranje okoljske DNA s pomočjo filtratorskih organizmov: orodje za spremljanje biotske raznovrstnosti vod	J1-3015	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Matjaž Gregorič
28	ROVI – Združevanje in obdelava radarskih in optičnih časovnih vrst satelitskih posnetkov za spremljanje naravnega okolja	J2-3055	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 6. 2025	Tatjana Veljanovski
29	Rapalska meja: četrto stoletje obstoja in stoletje dediščine ter spomina	J6-3124	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Matija Zorn
30	Glasba mladih po 1945 in Glasbena mladina Slovenije	J6-3135	sodelujoči	1. 10. 2021–30.11. 2024	Urša Šivic
31	Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja	J6-3136	sodelujoči	1. 10. 2021–31. 3. 2025	Barbara Vodopivec
32	Likovno in arhitekturno razstavljanje med umetnostnimi in ideološkimi koncepti. Primer Slovenije, 1947–1979	J6-3137	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Katarina Mohar
33	Slovenska intelektualna zgodovina v luči sodobnih teorij religije: od ločitve duhov in kulturnega boja do komunistične revolucije	J6-3140	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Irena Avsenik Nabergoj
34	Slovenska zgodovina v malem: kontinuitete in spremembe v vaški skupnosti v dolgoročni perspektivi	J6-3143	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Marina Lukšič Hacin
35	Protesti, umetniške prakse in kultura spomina v post-jugoslovanskem kontekstu	J6-3144	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Ana Hofman
36	Ekofiziološki, morfološki in rastni odzivi jelke in bukve vzdolž geografskega gradienta – izhodišče za napovedovanje prihodnjih razvojnih trendov	J4-3086	sodelujoči	1. 11. 2021–31. 10. 2024	Tatjana Veljanovski
37	Teža preteklosti. Dediščina večkulturnega območja: primer Kočevske	J6-4612	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Anja Moric
38	Konceptualizacija konca: njegova temporalnost, dialektika in afektivna dimenzija	J6-4623	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Alenka Zupančič Žerdin
39	Samodejna ortorektifikacija in registracija optičnih satelitskih posnetkov z uporabo naprednih metod globokega učenja	J2-4488	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Aleš Marsetič
40	Vpliv novih podnebnih razmer na snežne plazove v Sloveniji	J6-4627	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Blaž Komac
41	Identifikacija kamnolomov v rimski Panoniji (GENNI)	J6-4609	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Edisa Lozić

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ²⁰
42	Umetnostna dediščina grofov Celjskih	J6-4622	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Mija Oter Gorenčič
43	Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov	J6-4611	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Nataša Rogelja Caf
44	Dinamika in porazdelitev CO2 v kraški vadozni in epifreatični coni (CARDIKARST)	J7-4630	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Franci Gabrovšek
45	Izolirani ljudje in skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem	J6-4610	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Dan Podjed
46	Književna republika Borisa Pahorja	J6-4619	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Neža Zajc
47	Razumeti krioturbacijo – do boljših napovedi usode ogljika iz talečega permafrosta s pomočjo kraških jam (CryoKarst)	J6-4634	nosilec	1. 12. 2022–30. 11. 2025	Jaroslav Obu
48	Hermenevitični problem razumevanja človeške eksistence in koeksistence v epohi nihilizma	J6-4631	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Igor Grdina
49	Med tradicijo in moderno: slovenski katoliški intelektualci in narodnostno vprašanje v transnacionalni perspektivi (1848–1948)	J5-4595	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Igor Grdina
50	Dediščina za vključujočo trajnostno preobrazbo – HEI-TRANSFORM	J7-4641	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Barbara Vodopivec
51	Materinstvo in reproduktivna politika v 19. in 20. stoletju	J6-4602	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Petra Testen Koren
52	Temeljne raziskave za razvoj govornih virov in tehnologij za slovenščino	J7-4642	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Carmen Kenda Jež
53	Življenje Skuškovke zbirke: od dneвне sobe do virtualnega muzeja	J6-4618	sodelujoči	1. 5. 2023–30. 4. 2026	Ana Jelnikar
54	Biogeografija naslednje generacije: pajki splavarji kot modelna skupina	J1-50015	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Matjaž Gregorič
55	Sedimentarna evolucija zgornjekrednih globokomorskih bazenov v Dinaridih (SECreT)	J1-50027	nosilec	1. 11. 2023–31. 10. 2026	Špela Goričan
56	Raziskovanje potencialne uporabnosti speleotemov jamskega mleka kot paleookoljskih arhivov	J1-50028	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Andrea Martín Pérez
57	(Re)konceptualizacija pravne paradigme glede podnebnih sprememb	J5-50168	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Tadej Troha
58	Izzivi mednarodne delovne mobilnosti v nacionalnem kontekstu. Primer Slovenije	J5-50182	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Kristina Toplak
59	Zgodovina ženskega dela v 19. in 20. stoletju na Slovenskem	J6-50190	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Tanja Petrović
60	Med »deseto banovino« in »sedmo republiko«: države in diaspore v prvi in drugi Jugoslaviji	J6-50191	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Miha Zobec
61	Karnij in Karneola. Centralno naselje in njegova okolica med antiko in srednjim vekom	J6-50193	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Zvezdana Modrijan
62	Vzpon in zaton Majev v osrednjem delu polotoka Jukatana: arheološka prospekција neraziskanega območja	J6-50195	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Ivan Šprajc

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ²⁰
63	Zrno soli, kristaliziranje sobivanja: solinarstvo kot izkustvena okoljska modrost	J6-50196	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Primož Pipan
64	Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v slovenskih folklornih obrazcih	J6-50197	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Saša Babič
65	Etnografija tišin(e)	J6-50198	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Saša Poljak Istenič
66	Množična raziskava razširjenosti slovenskih besed	J6-50199	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Andrej Perdih
67	Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča (1670–1848)	J6-50203	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Luka Vidmar
68	Oblikovanje regionalnega umetnostnega središča v zgodnjem novem veku: primer Ljubljane	J6-50205	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Tina Košak
69	Umetnost za skupnost. Evidentiranje in vrednotenje likovnih del, naročenih za javne ustanove v Sloveniji, 1945–1991	J6-50206	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Katarina Mohar
70	Moč čustev in status ženskih likov v različnih literarnih žanrih Stare zaveze	J6-50212	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Gregor Pobežin
71	Denudirane jame ravnine Nullarbor	J6-50213	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Matej Lipar
72	Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji	J6-50214	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Jure Tičar
73	Materialna kultura plemstva na Slovenskem v poznem srednjem in zgodnjem novem veku	J7-50216	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Boris Golec

Preglednica 9.4.6: Aplikativni raziskovalni projekti ARIS

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ²¹
1	i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij	L6-2628	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	SAZU	Jožica Škofic
2	Karakterizacija kraških vodonosnikov v regionalnem in lokalnem merilu: primer zaledja vodnega vira Malni	L7-2630	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	KOVOD	Franci Gabrovšek
3	Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje, prepoznave in obravnave	L5-3183	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	SAZU	Sanja Cukut Krilič
4	Razvoj in optimizacija nekemičnih načinov zatiranja rastlinskih škodljivcev z namenom njihove implementacije v sisteme trajnostnega kmetijstva	L4-3178	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	MKGP	Aleksander Horvat
5	Poetovio – od legijskega tabora do avtonomnega mesta	L6-4607	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MO Ptuj	Borut Toškan
6	Historična topografija Posavinja in Posotelja	L6-4604	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	SAZU	Matjaž Bizjak

²¹ Če je vloga »sodelujoči«, je uradni vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ²¹
7	Digitalizacija zapuščine Franceta Marolta in razumevanje njegovega znanstvenega in umetniškega dela	L6-4621	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	SAZU	Urša Šivic
8	Preučevanje sinergizma med različnimi okoljsko sprejemljivimi načini zatiranja škodljivcev	L4-4554	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MKGP	Urban Šilc
9	Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025	L7-4629	nosilec	1. 1. 2023–31. 12. 2025	GO!2025	Špela Ledinek Lozej

Preglednica 9.4.7: Podoktorski raziskovalni projekti ARIS²²

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
1	Recepcija starejšega pesništva v panonskem jezikovnem prostoru	Z6-3227	1. 10. 2021–31. 5. 2025	Nina Ditmajer
2	Dinamike izmenjave in mobilnosti na Ljubljanskem barju: pozno bakrenodobno kolišče Špica v Ljubljani	Z6-3224	1. 11. 2021–30. 6. 2024	Elena Leghissa
3	Za zveri, proti divjakom: K dolgi zgodovini gibanja za pravice živali	Z6-4613	1. 11. 2022–30. 6. 2025	Daša Ličen
4	Analiza grobišča Župna cerkev v Kranju (Slovenija)	Z6-4608	1. 11. 2022–30. 6. 2025	Jernej Rihter
5	Zapuščinski inventarji družbenih elit na Štajerskem v zgodnjem novem veku	Z6-4606	1. 11. 2022–30. 6. 2025	Matjaž Grahornik
6	Kombinirana uporaba analiz padavinskih dogodkov in sledilnih poskusov za določitev pretoka in prenosa snovi v kraških vodonosnikih	Z2-50091	1. 10. 2023–30. 9. 2025	Blaž Kogovšek
7	Mala naselbina ob veliki cesti – rimski vikus Navport	Z6-50194	1. 11. 2023–31. 10. 2025	Tina Berden
8	Nelinearne vzročnosti: problem (ne)predvidljivosti v sodobni tehnologiji	Z6-50210	1. 11. 2023–31. 10. 2025	Aleš Mendiževac
9	Umetnost med dvema ognjema. Nacistično plenjenje umetnin na zasedenem slovenskem ozemlju v letih 1941–1945 v luči kulturnega genocida	Z6-50207	1. 12. 2024–30. 11. 2026	Anja Milič Iskra

Preglednica 9.4.8: Ciljni raziskovalni projekti (CRP)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ²³
1	Raziskave za opredelitev in preprečevanje obremenjevanja vodozbirnega zaledja Jelševniščiце in Otovca, s posebnim ozirom na habitat človeške ribice (HaČloRi)	V1-2139	nosilec	1. 10. 2021–31. 3. 2024	MNVP, MKGP	Metka Petrič
2	Standardizacija hidronimov v Registru zemljepisnih imen	V6-2108	nosilec	1. 9. 2021–31. 8. 2024	MNVP GURS	Drago Perko
3	Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Radgonski kot, Gradiščanska, Hum na Sotli z okolico, Dubravica z okolico)	V6-2109	nosilec	1. 9. 2021–31. 8. 2024	USZS	Januška Gostenčnik
4	Celostni pristop k razvoju ob prometnih koridorjih in vozliščih	V6-2143	nosilec	1. 9. 2021–31. 8. 2024	MOPE	Janez Nared

²² Vloga je vedno nosilec.

²³ Če je vloga »sodelujoči«, je uradni vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ²³
5	Raziskave za opredelitev onesnaženosti podzemnih jam na ravni Slovenije, njihovo prednostno sanacijo ter monitoring stanja jam	V1-2140	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2024	MNVP	Jure Tičar
6	Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija	V5-2135	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	MKGP, MNVP, MK	Mateja Šmid Hribar
7	Dopolnitev evidence prikritih vojnih grobišč in Registra vojnih grobišč s podatki o prikritih vojnih grobiščih v podzemnih jamah	V6-2281	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2024	MORS	Matija Zorn
8	Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: primer Slovenije	V5-2282	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2024	MVŠZI	Marina Lukšič Hacin
9	Vrednotenje ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020	V6-2287	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MKRR	Janez Nared
10	Mobilnostna revščina v Republiki Sloveniji	V6-2251	nosilec	1. 10. 2022–31. 5. 2024	MNVP, MOPE	Matej Gabrovec
11	Razvoj opozorilnega sistema za zaznavanje vplivov vojaških dejavnosti na podzemno vodo	V1-2367	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2025	MORS	Metka Petrič
12	Tveganja zaradi okoljskih in naravnih nesreč na območjih Slovenske vojske	V1-2372	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2025	MORS	Metka Petrič
13	Druga celovita jezikovnopolitična raziskava o potrebah jezikovnih uporabnikov v RS in uporabnikov slovenščine v sosednjih državah in po svetu	V6-2339	nosilec	1. 10. 2023–31. 10. 2025	MK	Nataša Gliha Komac
14	Vpliv shem kakovosti Zaščitena označba porekla (ZOP) in Zaščitena geografska označba (ZGO) na sodelovanje in organiziranje proizvajalcev v Sloveniji	V6-2418	nosilec	1. 9. 2024–31. 8. 2026	MKGP	Erik Logar
15	Sintaksonomija, ekologija in biotska raznolikost gozdne vegetacije Slovenije	V1-2409	nosilec	1. 9. 2024–31. 8. 2026	MKGP	Urban Šilc
16	Raziskovanje ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Brest z okolico, Savudrija z okolico, Porabje, Nadiške in Terske doline)	V6-24075	nosilec	1. 10. 2024–30. 9. 2027	USZS	Mojca Kumin Horvat
17	Zapuščina Joška Tischlerja	V6-24076	nosilec	1. 10. 2024–30. 9. 2025	USZS	Andrej Rahten

Preglednica 9.4.9: Projekti, ki jih financirajo ministrstva in agencije

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Financer	Vodja ²⁴
1	TEtrARCH - Transforming data rE-use in ARCHaeology	partner	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MIZŠ ²⁵	Edisa Lozić

²⁴ Če je vloga »partner«, je uradni vodja celotnega projekta z druge ustanove.

²⁵ To ministrstvo je z reorganizacijo vlade leta 2023 postalo MVŠZI.

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Financer	Vodja ²⁴
2	OMRA III – Opismenjevanje o motnjah razpoloženja in pridruženih motnjah	partner	13. 3. 2023–17. 11. 2025	MZ	Lilijana Šprah
3	Zapuščina »očeta slovenske gimnazije« – evidentiranje in prezentacija družinskega arhiva Joška Tischlerja	nosilec	15. 3. 2024–31. 12. 2024	Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu	Andrej Rahten
4	2. dopolnjena izdaja monografije z naslovom Saggi scelti sulla storia, sulla lingua e sulla società slovena al confine italo-sloveno	nosilec	15. 3. 2024–31. 12. 2024	Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu	Danila Zuljan Kumar
5	Delimo (si) slovarje: Fran in Franček	nosilec	18. 3. 2024–31. 10. 2025	MK	Nina Ledinek
6	Analiza vključevanja otrok priseljencev	nosilec	1. 11. 2024–31. 8. 2025	MVI	Marijanca Ajša Vižintin
7	Sofinanciranje v okviru programa UNESCO v letu 2024 za dejavnosti znotraj programa IGGP	nosilec	19. 1. 2024–20. 11. 2024	MVŠZI	Špela Goričan
8	Horografski zemljevid Vojvodine Kranjske	nosilec	19. 1. 2024–20. 11. 2024	MVŠZI	Matija Zorn
9	Koncert ljudske glasbe	nosilec	19. 1. 2024–20. 11. 2024	MVŠZI	Mojca Kovačič
10	Počutje na kmetiji: krepitev virov in znanj	nosilec	1. 12. 2024–30. 11. 2026	MZ	Lilijana Šprah

Preglednica 9.4.10: Projekti raziskovalne infrastrukture

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Trajanje	Vodja ²⁶
1	LIFEWATCH – Znanstvena in tehnološka infrastruktura za podatke o biotski raznovrstnosti in opazovalnice	I0-0031	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Tanja Pipan
2	eLTER – Integrirana evropska dolgoročna socio-ekološka raziskovalna infrastruktura ekosistemov & kritičnih con	I0-0031	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Tanja Pipan
3	EPOS – Evropski sistem opazovanja plošč	I0-0031	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Stanka Šebela
4	DARIAH – Digitalna raziskovalna infrastruktura za umetnost in humanistiko	I0-0031	sodelujoči	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Darja Fišer
5	CLARIN – Slovenska raziskovalna infrastruktura za jezikovne vire in tehnologije	/	sodelujoči	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Tomaž Erjavec

Preglednica 9.4.11: Mednarodno sodelovanje: bilateralno sodelovanje ARIS²⁷

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
1	Odraz (nekdanje) večkulturnosti in sobivanja v folklorih in dediščinskih praksah slovenskih in kočevskih izseljenskih skupnostih v ZDA	BI-US/22-24-010	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Anja Moric
2	Geokemija ledu: Slovenija in ZDA: Pretekli in recentni podnebni signali ledeniškega in jamskega ledu v Sloveniji in v ZDA	BI-US/22-24-023	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Matija Zorn

²⁶ Če je vloga »sodelujoči«, je uradni vodja celotnega projekta z druge ustanove.

²⁷ Projekti v okviru sheme dvostranskega sodelovanja, pri kateri so sofinancirani le potni stroški. Vloga je vedno sodelujoči.

3	Religija, ateizem in perversija: med filozofijo in psihoanalizo	BI-US/22-24-033	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Boštjan Nedoh
4	Ugotavljanje poselitvenega vzorca Majeve	BI-US/22-24-037	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Ivan Šprajc
5	Dve domovini in kulturi slovenskih priseljencev v ZDA	BI-US/22-24-047	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Mirjam Milharčič Hladnik
6	Etno-identitetni ples in glasba slovenskih in drugih priseljencev v ZDA	BI-US/22-24-060	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Rebeka Kunej
7	Mikro-klimatski monitoring v turističnih jamah, primerjava Grand Canyon Caverns s slovenskimi jamami	BI-US/22-24-074	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Stanka Šebela
8	Razporeditev vrtač v tropskem klimatskem pasu obalno-otoškega okolja (Guam, ZDA) in zmernem klimatskem pasu kontinentalnega okolja (Slovenija)	BI-US/22-24-089	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Matej Lipar
9	Perspektiva remediacije onesnaženih kraških območij	BI-US/22-24-108	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Jure Tičar
10	Pretekli in recentni podnebni signali ledeniškega in janskega ledu v Sloveniji in v ZDA	BI-US/22-24-126	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Benjamin Štular
11	Rekreativni ljudski plesi – viri in prakse	BI-US/22-24-132	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Drago Kunej
12	Upravljanje z družbenimi pritiski in osebnimi stiskami na družinskih kmetijah	BI-US/22-24-134	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Dušanka Knežević Hočevnar
13	Dinamika in pomen ogljikovega dioksida v vadozni in epifreatični coni krasa	BI-US/22-24-136	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Franci Gabrovšek
14	Kitajske migracije v jugovzhodni Evropi: Vključevanje in izključevanje na začetku 21. stoletja	BI-US/22-24-150	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Martina Bofulin
15	Koncept in kritika: skupna raziskava razmerja med umetnostjo in filozofijo	BI-AT/23-24-007	1. 1. 2023–30. 6. 2025	Rok Benčin
16	Poročanje o vojni v času cenzure in propagande. Primer notranjeavstrijskih periodičnih publikacij v dolgem 19. stoletju	BI-AT/23-24-011	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Barbara Vodopivec
17	Napredne digitalne metode v arheologiji	BI-AT/23-24-014	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Benjamin Štular
18	Povezava površinskih in podzemnih procesov v kraški hidrogeologiji	BI-FR/23-24-PROTEUS-008	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Nataša Viršek Ravbar
19	Ruderalna vegetacija Črne gore	BI-ME/23-24-003	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Filip Kuzmič
20	Sukcesijske spremembe vegetacije v zadnjih 80 letih v južni Dalmaciji	BI-HR/23-24-039	1. 4. 2023–31. 3. 2025	Urban Šilc
21	Prevpraševanje meja nacije: migracije in (de)konstrukcija Jugoslavije (19.–21. stoletje)	BI-VB/23-25-003	1. 5. 2023–30. 4. 2025	Miha Zobec
22	Država in diaspora v prvi in drugi Jugoslaviji	BI-RS/23-25-011	1. 7. 2023–30. 6. 2025	Miha Zobec
23	Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine	BI-RS/23-25-056	1. 7. 2023–30. 6. 2025	Saša Čaval
24	Vpliv geodiverzitete in predvidenih klimatskih sprememb na biotsko pestrost vrtač v Dinaridih	BI-BA/24-25-048	1. 1. 2024–31. 12. 2025	Andraž Čarni
25	Slovenska diaspora v ZDA in njeni odnosi s kraljevo in socialistično Jugoslavijo	BI-US/24-26-055	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Aleksej Kalc
26	Ocena velikosti in pogostosti snežnih plazov v Evropi in ZDA: upoštevanje vpliva podnebnih sprememb	BI-US/24-26-038	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Blaž Komac
27	Po koncu zgodovine: Hegel, Marx in prihodnost emancipacije	BI-US/24-26-091	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Boštjan Nedoh

28	Obrobje v središču: Vključenost in izključenost raziskovalcev in raziskovalcev s področja antropologije v vodilnih mednarodnih znanstvenih dejavnostih	BI-US/24-26-032	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Dan Podjed
29	Vertikalni kraški kanali in vrtače v eogenetskem apnencu	BI-US/24-26-102	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Matej Lipar
30	Med svetovi in brezsvetnostjo: skupno filozofsko preizpraševanje	BI-US/24-26-042	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Rok Benčin
31	Skrivnost Mistihalja skozi zapuščino prof. W. Vucinicha	BI-US/24-26-031	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Saša Čaval

Preglednica 9.4.12: Mednarodni raziskovalni in razvojni projekti ARIS²⁸

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ²⁹
1	Mesta brez vrednosti? Družbeno-gospodarska preobrazba industrijskih mest v Švici in Sloveniji	N6-0157	nosilec	1. 11. 2020–31. 10. 2024	David Bole
2	Freising in Slovani pod škofom Abrahamom. Tekstološki pristop k misijonski in pastoralni dejavnosti med Karantanci v 10. stoletju	N6-0193	nosilec	1. 1. 2021–31. 12. 2024	Matija Ogrin
3	Ekohidrološka študija prostorsko-časovne dinamike v kraških kritičnih conah v različnih podnebnih razmerah	NK-0002	nosilec	1. 1. 2021–31. 12. 2024	Nataša Viršek Ravbar
4	Večplastne (multi-proksi) raziskave dedolomitizacije in z njo povezane speleogeneze v osrednji Sloveniji ter njen pomen za razumevanje začetnih faz mineralizacije sulfidov v južni Poljski	N1-0226	nosilec	1. 12. 2021–30. 11. 2025	Bojan Otoničar
5	V novi preobleki: spremembe v ljudskoglasbeni in plesni kulturi na Madžarskem, v Sloveniji in drugod	N6-0231	nosilec	1. 1. 2022–30. 9. 2025	Drago Kunej
6	Hraniti zmago: preskrba s hrano in postimperialna tranzicija v čeških deželah in Sloveniji, 1918–1923	N6-0190	sodelujoči	1. 3. 2021–28. 2. 2025	Maja Godina Golija
7	Folklorna dejavnost v postsocialističnih državah: politike, spomin, dediščinjenje in trajnost	N6-0259	nosilec	1. 3. 2022–28. 2. 2025	Rebeka Kunej
8	Era net TuneOurBlock ³⁰	H6-8290, ERA-NET ENUAC	partner	1. 5. 2021–31. 7. 2024	Jernej Tiran
9	REIMAGINE ADM; Novo zamišljanje javnih vrednot v algoritmskih prihodnostih	H6-8292	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Dan Podjed
10	Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine: primer Hercegovine	N6-0284	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Saša Čaval
11	Realnost, iluzija, fikcija, resnica: preliminarne študije	N6-0286	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Alenka Zupančič Žerdin
12	Zrak v kraškem podzemlju kot ponor toplogrednih plinov	N2-0299	sodelujoči	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Franci Gabrovšek
13	Diskurzi in prakse vmesnosti v regiji Alpe Jadran: Celovec, Ljubljana, Trst 1815–1914 Transnacionalni interdisciplinarni raziskovalni projekt	N6-0294	nosilec	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Jurij Fikfak

²⁸ Mednarodno sodelovanje v okviru sheme vodilne agencije in podpornih mehanizmov EU.

²⁹ Če je vloga »sodelujoči«, je vodja celotnega projekta z druge ustanove.

³⁰ Štejemo ga pri ARIS in H2020, ker je finančno sestavljen iz ARIS in H2020 sredstev.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ²⁹
14	Religiopolitika – Imperium Christianum in njegovi prebivalci (REPLICO)	N6-0317	nosilec	1. 5. 2023–30. 4. 2026	Benjamin Štular
15	Na poti k rešitvi enigme o stečkih	N6-0338	nosilec	1. 11. 2023–30. 4. 2024	Saša Čaval
16	Hungarica v zbirki Pokrajinskega arhiva Maribor, enotah Zgodovinskega arhiva Ljubljana in Rokopisne zbirke Narodne in univerzitetne knjižnice Slovenije	N6-0341	nosilec	1. 3. 2024–28. 2. 2027	Andrej Rahten
17	Kaj je nujno? Evropska politika podnebne nevtralnosti mest in njene lokalne interpretacije (EU-URGE)	N6-0329	nosilec	1. 4. 2024–31. 3. 2028	Saša Poljak Istenič
18	Svetovna vojna literatura: zgodovina razprave o svetovni literaturi kot razprave o svetovni vojni	N6-0357	nosilec	1. 7. 2024–30. 6. 2027	Jernej Habjan
19	Ženska med nelegalnim in nereguliranim delom od srede 19. stoletja do danes	N6-0372	sodelujoči	1. 4. 2024–31. 3. 2027	Urška Strle

9.4.1.3 Dejavnost, financirana po mednarodnih javnih razpisih in pozivih

Preglednica 9.4.13: Mednarodni centralizirani projekti – okvirni program EU (Obzorje 2020 in Obzorje Evropa)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	eLTER PPP – eLTER Preparatory Phase Project	INFRADEV-2018-2020	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2026	Tanja Pipan
2	eLTER PLUS – European long-term ecosystem, critical zone and socio-ecological systems PLUSresearch infrastructure	INFRAIA-2019-1	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2026	Tanja Pipan
3	Era net TuneOurBlock	ERA-NET ENUAC	partner	1. 5. 2021–31. 4. 2024	Jernej Tiran
4	SOC-ILL – Picturing Modernist Future: Women Illustrators and Childhood Conceptions in Socialist Yugoslavia	MSCA-IF-2020	vodja	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Katja Kobolt
5	SHARED GREEN DEAL – Social sciences & Humanities for Achieving a Responsible, Equitable and Desirable Green Deal	H2020-LC-GD-2020	partner	1. 2. 2022–31. 1. 2027	Mateja Šmid Hribar
6	SELINA - Science for Evidence-based and sustainabLe decIsions about NATural capital	HORIZON-CL6-2021-BIODIV-01-07	partner	1. 7. 2022–30. 6. 2027	Mateja Šmid Hribar
7	AI4EUROPE - An AI On-demand platform to support research excellence in Europe	CL4-2021-HUMAN-01-02	partner	1. 7. 2022–31. 12. 2025	Edisa Lozić
8	OPERAS-PLUS - On the road to sustainability: paving the way for OPERAS as an efficient open SSHscholarly communication Research Infrastructure	INFRA-2021-DEV-02	partner	1. 9. 2022–31. 8. 2025	Aleš Pogačnik
9	CRISMET – Thinking pandemic societies through metaphor: Language, crisis and coronationalism in the post-Yugoslav area	MSCA-IF-EF-ST	vodja	1. 10. 2022–30. 9. 2024	Ksenija Bogetić Pejović
10	INSPIRE - Centre of Excellence on Inclusive Gender Equality in Research & Innovation: Creating Knowledge & Engaging in Collaborative Action	Widera	partner	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Jovana Mihajlović Trbovc

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
11	PALOMERA - Policy Alignment of Open access Monographs in the European Research Area	WIDERA-2022-ERA-01-42	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Aleš Pogačnik
12	CRAFT-OA - Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access	INFRA-2022-EOSC-01-02	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2025	Aleš Pogačnik
13	PoPMeD-SuSDeV - Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health	MSCA-2021-SE-01	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2026	Martina Bofulin
14	SafeHabitat - Strengthening Farm Health And Safety Knowledge And Innovation Systems	CL6-2022-COMMUNITIES-01-02	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2026	Majda Černič Istenič
15	RESLOVI - Time is (not) on my side: Remembering victims of slow violence in a post-conflict and post-disaster setting	HORIZON-TMA-MSCA-PF-EF	vodja	1. 3. 2024–28. 2. 2026	Tamara Banjeglav
16	CULTural heritage in RurAL remote areas for creative tourism and sustainabilTY	HE-CL2-2023-HERITAGE-01	partner	1. 4. 2024–1. 4. 2028	Saša Poljak Istenič
17	Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones	ERC-2022-COG	koordinator	1. 5. 2024–30. 4. 2029	Saša Čaval
18	RETLAMI-SEE Enhancing Capacities for Quality and Impactful Research on Transformations, Labour and Migration in Southeast-Europe	HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-02	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2027	Tanja Petrović
19	OEMC - Open-Earth-Monitor Cyberinfrastructure	CL6-2021-GOVERNANCE-01	pridruženi partner	1. 1. 2024–31. 5. 2026	Tanja Pipan
20	EPOS Optimization and Evolution	INFRA-2023-DEV-01-03	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2027	Stanka Šebela
21	TRANSFORM ² - TowArDs AdvANced multiDisciplinary Fault ObseRvatory systeMs ²	INFRA-2024-DEV-01	partner	1. 12. 2024–1. 12. 2027	Stanka Šebela

Preglednica 9.4.14: Drugi mednarodni centralizirani projekti (za projekte okvirnih programov EU glej preglednico 9.4.13)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	CARE4CLIMATE – Boosting greenhouse gas emissions reduction by 2020 with a view to 2030	Life+	partner	1. 1. 2019–31. 12. 2026	Matej Gabrovec
2	Oral traditions and Intangible Heritage	Erasmus+	partner	1. 11. 2021–1. 11. 2024	Barbara Ivančič Kutin
3	TOCL – Translation Of Cultural Language for the inclusion of migrants	Erasmus+	partner	1. 4. 2022–29. 2. 2024	Jure Gombač
4	Dance as ICH: New models of facilitating participatory dance events	CREA-CULT-2021-COOP-2	partner	1. 6. 2022–30. 11. 2025	Rebeka Kunej
5	INFO-POW - Assessment of the channels of information and their use in the posting of workers	ESF-2021-POW-01	partner	1. 9. 2022–29. 2. 2024	Mojca Vah Jevšnik

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
6	LookUP - Supporting Tourism SMEs Triple Transition by Uncovering the Value of Sky as Destination	SMP-COSME-2021-TOURSME-01	partner	1. 1. 2023–31. 1. 2025	Erik Logar
7	MoC - The Museum of the Commons. Towards a Healthier Arts Ecosystem	Creative Europe	partner	1. 2. 2023–31. 1. 2026	Martin Pogačar
8	Managing marsh habitats for conservation of waterfowl of temporary lakes	Life+	partner	1. 9. 2023–31. 12. 2029	Matej Blatnik
9	CHARYSMA: Cultural Heritage & Arts for Rural Youth Socializing through digital Media & Archeology	Erasmus +	partner	1. 9. 2023–31. 8. 2025	Zvezdana Modrijan
10	HOUSE - Housing: to Overcome Unstable Situation in Europe	AMIF	partner	1. 3. 2024–28. 2. 2027	Jure Gombač
11	RES-MOVE - Resources on the move	AMIF	partner	1. 3. 2024–28. 2. 2027	Jure Gombač
12	Posting.STAT 2.0 - Enhancing the collection and analysis of national data on intra-EU posting	ESF+	partner	1. 4. 2024–31. 3. 2026	Mojca Vah Jevšnik
13	CAFE - Redefining Café Houses as unique European Cultural Heritage	CREA-CULT-2024-COOP	partner	1. 11. 2024–31. 10. 2026	Petra Kolenc

Preglednica 9.4.15: Mednarodni decentralizirani projekti, ki jih financira Evropski sklad za regionalni razvoj (ERDF)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	AlpTextyles - Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains	Interreg Alpski prostor	ERDF koordinator ³¹	1. 11. 2022–31. 10. 2025	Katarina Šrmpf Vendramin
2	TranStat - Transitions to Sustainable Ski Tourism in the Alps of Tomorrow	Interreg Alpski prostor	partner	1. 11. 2022–31. 10. 2025	Maruša Goluža
3	Skupno upravljanje in trajnostni razvoj območja Matičnega Krasa - KRAS-CARSO II	Interreg Italija–Slovenija	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2025	Astrid Švara
4	GEtCohesive - Governance Enhancement for Cohesive Societies	Interreg Srednja Evropa	partner	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Jure Gombač
5	WIN - Improving the position of Women in the labour markets of peripheral Industrial regions	Interreg Podonavje	partner	1. 1. 2024–30. 6. 2026	Jani Kozina
6	TransPlant: Integralna čezmejna zaščita Natura 2000 rastlinskih vrst in rastišč	Interreg Slovenija–Hrvaška	partner	1. 4. 2024–30. 9. 2026	Mateja Breg Valjavec
7	Karst Firewall 5.0- Innovative Ecosystem-Based Climate Change Adaptation in Karst. Promoting wildfire resilient landscape embracing industry 5.0 approach	Interreg Italija–Slovenija	partner	15. 4. 2024–31. 3. 2026	Mateja Breg Valjavec
8	Glass-routes - Po poteh glažutarjev na Goriškem	Interreg Italija–Slovenija	koordinator	21. 4. 2024–30. 4. 2026	Petra Kolenc

³¹ Koordinator je švicarska ustanova, in ker Švica ni del EU, mora projekt imeti še koordinatorja z območja EU.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
9	BeWoP - Beyond Walk of Peace: from Crossborder Historical Research and Cultural Heritage to European trail and stories	Interreg Italija–Slovenija	partner	1. 5. 2024–14. 4. 2026	Petra Svoljšak
10	CEWoPGOV -vMulti-dimensional and cross-territorial governance model for activation of the World War I heritage to foster sustainable socio-economic development of remote territories of Central Europe	Interreg Srednja Evropa	partner	1. 5. 2024–31. 10. 2026	Petra Svoljšak
11	PANNONIAN.GW - Harmonisation of joint monitoring and modelling of groundwater system of Pannonian Plain	Interreg Podonavje	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2025	Žiga Kokalj
12	SMF CONSPIRO - Breathing Together for Cleaner Air	Interreg Podonavje	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2025	Primož Pipan

Preglednica 9.4.16: Mednarodni decentralizirani projekti iz naslova kohezijske politike³²

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Ohranjanje skrivališč in bivališč podpornih organizmov za zagotavljanje vrstne pestrosti, ekosistemskih storitev, varovanja naravnih virov in izboljšanja potenciala kmetijskih zemljišč, v luči prilagajanja prihajajočih podnebnih sprememb	EKSRP	partner	18. 5. 2022–17. 5. 2025	Filip Küzmič
2	Vključevanje ekosistemskih storitev v trajnostno kmetijstvo na primeru zagotavljanja vrstne pestrosti cvetočih travnikov	EKSRP	partner	29. 6. 2021–29. 6. 2024	Filip Küzmič

Preglednica 9.4.17: Drugi mednarodni projekti

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	EarlyMuse - A new ecosystem of early music studies	COST CA21161	sodelujoči	21. 9. 2022–20. 9. 2026	Metoda Kokole
2	TraFaDy- Transnational Family Dynamics in Europe	COST CA21143	sodelujoči	3. 10. 2022–2. 10. 2026	Sanja Cukut Krilič
3	AFFECT-EVO - An Evolutionary View to Understanding Affective States across Species	COST CA23106	sodelujoči	10. 10. 2024–9. 10. 2028	Simona Kralj Fišer
4	MAIA - Managing Artificial Intelligence in Archaeology	COST CA2341	sodelujoči	20. 9. 2024–19. 9. 2028	Edisa Lozić
5	PCPSce - Print Culture and Public Spheres in Central Europe 1500–1800	COST CA23137	sodelujoči	7. 10. 2024–6. 10. 2028	Nina Ditmajer, Andrejka Žejn
6	ESIND - Europe's Representations of India: Texts, Images, and Encounters	COST CA23144	sodelujoči	9. 10. 2024–8. 10. 2028	Ana Jelnikar

Preglednica 9.4.18: Projekti iz Načrta za odpornost in okrevanje (Next generation)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	5xPRO – Konzorcij projektnih pisarn za krepitev odličnosti, interdisciplinarnosti in	JR NOO APP	partner	20. 4. 2023–30. 6. 2026	Mimi Urbanc, Jana Bales

³² ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

	mednarodne vpetosti slovenskega raziskovalnega prostora				
2	SPOZNAJ – Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji	NOO OZ	partner	1. 5. 2023–30. 6. 2026	Jerneja Fridl
3	PoVeJMo – Prilagodljiva obdelava naravnega jezika s pomočjo Velikih Jezikovnih Modelov	NOO TRL3	partner	1. 9. 2023–30. 6. 2026	Janoš Ježovnik
4	Institutions and Society: Towards a Critical Theory of Economic Institutions	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	1. 2. 2024–31. 1. 2026	Tadej Troha, Uroš Kranjc
5	Thinking pandemic societies through metaphor: Language, crisis and coronationalism in the post-Yugoslav area	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	1. 10. 2024–30. 6. 2026	Tanja Petrović, Ksenija Bogetić Pejović
6	Picturing Modernist Future Women Illustrators and Childhood Conceptions in Socialist Yugoslavia	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	1. 10. 2024–30. 6. 2026	Tanja Petrović, Katja Kobolt
7	Catholic performance in early modern England	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	1. 10. 2024–30. 6. 2026	Jernej Habjan, Gašpar Jakovac

9.4.1.4 Strokovne naloge oz. naloge javne službe z drugih področij dela

ZRC SAZU ima javno pooblastilo za opravljanje strokovne naloge zbiranja, obdelave in preverjanja podatkov o jamah. Po 9. členu Zakona o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg) Inštitut za raziskovanje krasi zbira podatke o kraških jamah, preverja, ali ima del narave res lastnosti jame, zbrane podatke strokovno obdeluje in primerja nove podatke o odkritih jamah z že znanimi dejstvi. Inštitut obdelane podatke letno sporoča Ministrstvu za naravne vire in prostor.

Inštitut za raziskovanje krasi na podlagi 147. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE) in Statuta Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti prav tako Ministrstvu za naravne vire in prostor oddaja strokovne geološke podlage in analize kot del monitoringa geoloških pojavov in monitoringa stanja podzemnih voda.

Na podlagi Odloka Vlade RS, št. 00719-4/2021 z dne 11. 2. 2021 ZRC SAZU, natančneje Geografski inštitut Antona Melika, izvaja strokovne naloge za Komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen RS (KSZI). KSZI ima sledeče naloge: izvaja naloge po Zakonu o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb; v imenu RS izvaja mednarodne obveznosti RS na področju zemljepisnih imen; zastopanje na zasedanjih Organizacije združenih narodov (OZN) v ekspertnih skupinah za standardizacijo zemljepisnih imen (UNGEGN) in opravlja druge naloge, povezane z resolucijami OZN, UNGEGN; pripravlja standardizacijske dokumente in standardizacijo zemljepisnih imen v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS).

Preglednica 9.4.19: Strokovne naloge oz. javna služba po pooblastilu

Št.	Naslov projekta	Tip projekta	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Zbiranje, obdelava in preverjanje podatkov o jamah ter njihovo sporočanje	Javna služba	MNVP	10. 4. 2024–31. 12. 2024	Nadja Zupan Hajna
2	Zagotavljanje monitoringa okolja skladno z 2. odstavkom 146. člena ZVO-2 ³³	Javna služba	ARSO	30. 6. 2024–28. 1. 2026	Metka Petrič

³³ Projekt je predvideno dolgoročen, vendar se vsebina konkretnih aktivnosti opredeli v vsakokratni pogodbi.

Št.	Naslov projekta	Tip projekta	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
3	Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen v letu 2024	Strokovna naloga	Geodetska uprava RS	1. 1. 2024–31. 12. 2024	Matjaž Geršič

9.4.1.5 Dejavnost, financirana iz drugih projektov javne službe

Preglednica 9.4.20: Projekti javne službe, financirani iz občinskih proračunov

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Zahodna narodnostna meja v luči sprememb časa	koordinator	1. 1. 2024–31. 12. 2024	Petra Svoljšak
2	Jezikoslovne raziskave zahodnega slovenskega narodnostnega prostora	nosilec	1. 1. 2024–31. 12. 2025	Danila Zuljan Kumar
3	Strategija razvoja kulture Mestne občine Nova Gorica 2024–2027 z usmeritvami do leta 2030	nosilec	1. 6. 2024–1. 10. 2024	Petra Kolenc

SAZU in ZRC SAZU na podlagi 26. člena Zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št.48/94) izvajata skupni dolgoročni raziskovalni program Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda. Letne aktivnosti so predvidene v programu dela in vsakoletni pogodbi, ki jo skleneta ustanovi v ta namen.

Preglednica 9.4.21: Dolgoročni program NKDSN in projekti mobilnosti, ki jih sofinancira SAZU

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	NKDSN – Skupni dolgoročni program "Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda" ZRC SAZU in SAZU	koordinator	1. 1. 2024–31. 12. 2024	Oto Luthar
2	Kritje stroškov sodelujočih raziskovalcev pri projektu "Mobility Plus Project" za leto 2024	nosilec	1. 1. 2024–31. 12. 2024	Andraž Čarni
3	Kritje stroškov sodelujočih raziskovalcev pri projektu "Mobility Plus Project" za leto 2024	nosilec	1. 1. 2024–31. 12. 2024	Nadja Zupan Hajna

9.4.1.6 Tržna dejavnost

Preglednica 9.4.22: Mednarodni tržni projekti

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Odplačni prenos avtorskih pravic na bazi SSSKJ za potrebe EUIPO (Urad EU za intelektualno lastnino) EUIPO License	nosilec	Babelscape	12. 4. 2023–12. 4. 2027	Mateja Jemec Tomažin
2	UNHCR_Conduction of Data Collection and Analysis in 2023	nosilec	UNHCR	27. 11. 2023–29. 2. 2024	Gombač Jure

Preglednica 9.4.23: Nacionalni tržni projekti

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Krasoslovni nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK	4. 10. 2018–3. 10. 2025	Martin Knez
2	Geološki nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK	19. 2. 2019–19. 2. 2026	Adrijan Košir

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
3	Izdelava okoljske, investicijske in ostale dokumentacije v postopku državnega prostorskega načrtovanja za dvotirnost nove železniške proge Divača–Koper	partner	ELEA IC	4. 10. 2020–18. 10. 2024	Martin Knez
4	Gasilski terminološki slovar	koordinator	MORS	20. 5. 2021–19. 5. 2024	Mateja Jemec Tomazin
5	Geofizikalne preiskave za zaznavanje kraških pojavov pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK	1. 3. 2022–31. 1. 2025	Martin Knez
6	Izvedba popisov metuljev v okviru projekta LIFE for Seeds	partner	DOPPS	20. 4. 2022–15. 10. 2026	Tatjana Čelik
7	Strokovne podlage za določitev vpliva načrtovanih variant obvozne ceste Ribnica na kraške jame	partner	DRSI	14. 7. 2022–13. 7. 2024	Mitja Prelovšek
8	Delavnice za skupinsko nabiranje semen v okviru projekta LIFE FOR SEEDS	nosilec	DOPPS	13. 2. 2023–15. 2. 2024	Sanja Beharič
9	Analiza hidrodinamike in kakovosti voda na Radenskem polju s poudarkom na razmerah na območju blizu zaselka Pirka	nosilec	Turizem Grosuplje	21. 2. 2023–22. 3. 2024	Nataša Viršek Ravbar
10	Izvedba aktivnosti projekta Biodiversity Genomics Europe – dobava kandidatnih primerkov	nosilec	UP FAMNIT	27. 6. 2023–31. 12. 2024	Matjaž Gregorič
11	Pesmi Notranjske	nosilec	Občina Cerknica	1. 8. 2023–30. 4. 2024	Drago Kunej
12	Akcija C.7 Razvoj in testiranje protokolov za monitoring	partner	GIS	1. 1. 2024–31. 12. 2025	Urban Šilc
13	Georeferenciranje arhiva aerofotografij	nosilec	MNVP, GURS	25. 3. 2024–1. 12. 2025	Aleš Marsetič
14	Sofinanciranje stroškov raziskovalnega sodelovanja za gostujoče strokovnjake	nosilec	JŠRIPS RS	28. 3. 2024–31. 12. 2024	Andreja Zevnik
15	Strokovne podlage za jame in udornice za Helektitovo brezno za nadgradnjo železniške postaje Sežana/Nadgradnja železniške proge Divača-Sežana	nosilec	DRSI	4. 4. 2024–4. 6. 2024	Mitja Prelovšek
16	Priprava tematskega poglavja »Posledice naravnih nesreč« v okviru Poročila o prostorskem razvoju 2024	partner	UIRS	11. 4. 2024–10. 12. 2024	Matija Zorn
17	Ortorektifikacija satelitskih posnetkov za IAKS QA	nosilec	MKGP	1. 7. 2024–31. 1. 2025	Aleš Marsetič
18	Priprava besedila na temo osnovnih geografskih značilnosti Slemena	nosilec	Muzej Ribnica	22. 7. 2024–31. 12. 2024	Rok Ciglič
19	Spremljanje hidroloških značilnosti in kakovosti vod na Radenskem polju	nosilec	Turizem Grosuplje	5. 8. 2024–15. 11. 2024	Nataša Viršek Ravbar
20	Javni zavod Park Škocjanske jame	nosilec	Park Škocjanske jame	27. 8. 2024–31. 12. 2024	Janez Mulec
21	Testiranje možnosti in izvedba kartiranja traviščnih habitatnih tipov z daljinskim zaznavanjem s poudarkom na satelitskih posnetkih visoke ločljivosti in ločevanju habitatnih tipov ekstenzivnih travišč	nosilec	MNVP	4. 9. 2024–30. 11. 2025	Tatjana Veljanovski
22	Strokovna priprava prevajalnika med Physis in Eunis klasifikacijo	nosilec	ZRSVN	4. 9. 2024–15. 11. 2024	Urban Šilc
23	Strokovno svetovanje za gojenje barjanskega okarčka (<i>Coenonympha oedippus</i>)	nosilec	KPLB	19. 6. 2024–31. 12. 2024	Tatjana Čelik

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
24	Izdelava strategije razvoja kulture Mestne občine Nova Gorica 2024–2027	nosilec	MONG	20. 6. 2024–31. 12. 2024	Petra Kolenc

Preglednica 9.4.24: Sumarni pregled projektov, izvajanih leta 2023 in 2024, glede na vrsto projekta in vir financiranja

Vrsta projekta	Nosilec/koordinator		Sodelujoči/partner		SKUPAJ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Raziskovalni programi ARIS	20	20	2	2	22	22
Infrastrukturni program ARIS	1	1	/	/	1	1
Temeljni projekti ARIS	44 + (8) ³⁴	31 + (11)	31 + (1)	24 + (7)	84	73
Aplikativni projekti ARIS	8 + (1)	5 + (2)	2	2	11	9
Podoktorski projekti ARIS	8 + (3)	8 + (1)	/	/	11	9
Ciljni raziskovalni projekti ARIS	12 + (1)	13	6 + (1)	4	20	17
Mednarodni raziskovalni in razvojni projekti ARIS ³⁵	12 + (2)	13 + (2)	4	4	18	19
Mladi raziskovalci ARIS	38	35	/	/	38	35
SKUPAJ ARIS	158	142	47	43	205	185
Mednarodni centralizirani projekti – Okvirni programi (H2020, HE) ³⁶	2	3	13	18	15	21
Drugi mednarodni centralizirani projekti ³⁷			11	13	11	13
Mednarodni decentralizirani projekti ³⁸	2	2	3	10	5	12
Mednarodni decentralizirani projekti iz naslova kohezijske politike ³⁹			3	2	3	2
Projekti NOO ⁴⁰	1	4	2	3	3	7
Drugi mednarodni projekti ⁴¹			6	6	6	6
SKUPAJ MEDNARODNI PROJEKTI	5	9	38	52	43	61
Projekti ministrstev in agencij	1	10	2	0	3	10
Projekti raziskovalne infrastrukture	3	3	2	2	5	5
Javna služba po pooblastilu	2	3			2	3
Javna služba občine	1	3			1	3
SKUPAJ PROJEKTI NACIONALNIH USTANOV (brez ARIS)⁴²	7	19	4	2	11	21
Naročila na trgu ⁴³	17	18	12	8	29	26
SKUPAJ NAROČILA NA TRGU	17	18	12	8	29	26

Raziskave smo razširili na nova področja oziroma podpodročja znotraj uveljavljenih tematskih sklopov: v jezikoslovju na psiholingvistične raziskave in diahrono frazeologijo, v literarnih študijah na analizo ilustracij v

³⁴ V oklepaju podaljšani.

³⁵ Mednarodno sodelovanje v okviru sheme vodilne agencije in podpornih mehanizmov EU.

³⁶ Obzorje 2020, Obzorje Evropa; projekti, ki uresničujejo 80. člen ZZrID.

³⁷ Centralizirani programi (razen Okvirnih programov): ERASMUS+, *Ustvarjalna Evropa*, *Evropa za državljane*, drugi projekti Generalnih direktoriatov (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection).

³⁸ Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

³⁹ ESRR – Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

⁴⁰ Načrt za odpornost in okrevanje (Next generation)

⁴¹ Norveški in EGP-mehanizem, SCOPES, COST akcije.

⁴² Projekti iz razpisov nacionalnih inštitucij (ministrstva, agencije (razen ARIS), uradi, DARS, ZRSZ, ZZS, občine, muzeji ipd.).

⁴³ Domači in tuji naročniki storitev: gospodarske družbe, samostojni podjetniki, državne inštitucije, javni zavodi, društva ipd.

kolonialni literaturi kot predlogo za slikarstvo v zgodnjem novem veku, v raziskovanju kulturne dediščine na olfaktorno kulturno dediščino in postmodernistično arhitekturo Jugoslavije, v muzikologiji na sistematične raziskave žensk v glasbi skozi zgodovino ter fenomen *cantus fractus* v koralnih rokopisih slovenskega Primorja. Znotraj filozofije smo raziskave razširili na kibernetiko, v biologiji pa na genomiko in transkriptomiko. Na področju etnologije in kulturne antropologije smo uvedli raziskave vizionarskih praks v primerjalni perspektivi.

9.4.2 Raziskovalna infrastruktura

Infrastruktura dejavnost je na ZRC SAZU organizirana na dveh ravneh. Pred dvema letoma ustanovljena Infrastruktura pisarna je prevzela krovno vlogo organizacije infrastrukturne dejavnosti, zagotavljanja programske in strojne opreme, svetovanja raziskovalcem in strokovnim sodelavcem na inštitutih ter priprave multimedijskih vsebin. Obsežnejša infrastruktura dejavnost poteka tudi na ravni inštitutov.

Infrastruktura pisarna trenutno obsega tri oddelke. Ključne naloge **Oddelka za raziskovalno infrastrukturo** so bile v letu 2024 naslednje: priprava akcijskega načrta prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti, poročanje o izvedenih aktivnostih akcijskega načrta, priprava novih zbirk za institucionalni repozitorij Arzenal, organizacija posodobitve funkcionalnosti krovnega spletišča, priprava spletnega razdelka »Podpora raziskovanju«, svetovanje pri podatkovnih objavah, svetovanje glede digitalizacije raznovrstnih fizičnih gradiv in izbire repozitorijev za hrambo raziskovalnih podatkov ter ustanavljanje, spremljanje ali vodenje ESFRI-projektov (DARIAH, LifeWatch, eLTER, EPOS, OPERAS).

Oddelek za informatiko zagotavlja informacijsko-tehnološko podporo raziskovalni dejavnosti, zato so bile njegove naloge predvsem naslednje: naročanje in priprava nove računalniške opreme, odpravljanje napak in urejanje popravil okvarjene opreme, skrb za nemoteno delovanje omrežnega sistema, sistemska administracija strežniške infrastrukture, infrastrukturni servisi (e-pošta, oblačne storitve, namestitve licenc ipd.), priprava novega prostora za hrambo strežniške infrastrukture, priprava načrta za dopolnitev in nadgradnjo IT-infrastrukture, poročanje o stanju na področju informacijske varnosti, priprava in implementacija kratkoročnih ukrepov, testiranje institucionalnega oblaka »Oblak ZRC«, pomoč pri pripravi ali priprava individualnih spletnih strani, uvajanje sodelavcev na inštitutih za delo z raziskovalno opremo ter nudenje pomoči raziskovalcem pri uporabi raziskovalne infrastrukture.

Sredi leta 2024 je bil v Infrastrukturni pisarni ustanovljen nov Oddelek za multimedijo, zato so bile dejavnosti v tem oddelku usmerjene v razpis za zaposlitev nove sodelavke, ki je prevzela vlogo svetovalke za multimedijo in režijo. Poleg izbire in nabave nove snemalne opreme se je takoj lotila zasnove multimedijskega portala, na katerem bodo raziskovalci lahko širši javnosti na privlačen način predstavljali svoje znanstvene dosežke.

Komisija za digitalni prehod je pripravila interni poziv za prijavo prebojnih projektov sodobne raziskovalne infrastrukture. Od sedemnajstih prispelih prijav smo izbrali enajst enoletnih projektov, pridružila pa sta se jim še dva dolgoročnejša projekta iz preteklega leta (Sodobna raziskovalna infrastruktura v preglednici 9.4.4).

Slika 9.4.1: V Zemljepisnem muzeju se od ustanovitve leta 1946 dalje zbira, hrani in ureja kartografsko, slikovno in arhivsko geografsko gradivo.

Obsežnejša infrastrukturna dejavnost se je odvijala tudi na **posameznih inštitutih**. Za potrebe raziskovalnih programov in projektov je infrastrukturna dejavnost v splošnem obsegala:

- **terensko dejavnost** (vzorčenje kamnin in sedimentov, geofizikalne meritve, geomorfološko kartiranje, snemanje zemeljskega površja z brezpilotnimi letalniki, plitvi izkopi sedimentov, intervjuji, ankete, snemanje dokumentarnih filmov, arheološka izkopavanja, geodetske meritve, sledilni poskusi z vodo, meritve kraških jam, kartiranje vegetacije in biotopov, fotografiranje nacionalnih spomenikov, popisovanje umetnostno-topografskih podatkov, obiski arhivov, muzejev in drugih inštitucij doma in v tujini ...);
- **laboratorijsko dejavnost** (merjenje velikosti zrn sedimentov, priprava vzorcev za analize, priprava praškovnih vzorcev, sušenje, mikroskopska analiza geoloških sedimentov, geokemijska analiza trdnih in tekočih vzorcev, kemijske analize tekočin, priprava vzorcev ter mikroskopske analize arheozooloških, arheobotaničnih in palinoloških vzorcev, priprava obruskov, vzorčenje odpadnih voda, priprava vzorcev za petrološke in sedimentološke analize, priprava vzorcev za geokemične analize, žaganje, brušenje in poliranje vzorcev kamnin, fosilov in kosti, raztapljanje kamnin ...);
- **dokumentacijsko dejavnost** (razvrščanje, katalogiziranje in arhiviranje vzorcev, gradiv in podatkov, statistična obdelava vzorcev, urejanje metapodatkov, vodenje in dokumentiranje uporabe laboratorijske opreme ...);
- **informacijsko dejavnost** (snemanje govora, besedilne analize, fotografiranje, skeniranje in digitaliziranje rokopisnih virov ali tiskov, prilagajanje že digitaliziranih ali digitalno nastalih baz podatkov aktualnemu formatu XML in spletne objave na ustreznih portalih, vzpostavitev in vodenje podatkovnih zbirk, GIS-analize, modeliranje, avdiovizualna dejavnost ...);

– **predstavitveno dejavnost** (organiziranje konferenc, simpozijev, delavnic, koncertov, prelomi knjig, postavitve razstav ...).

ZRC SAZU je bil aktiven tudi v štirih **evropskih raziskovalnih infrastrukturah ESFRI** (DARIAH, LifeWatch, eLTER in EPOS; preglednica 9.4.10), ki jih je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (sedaj MVZI) v Načrtu razvoja raziskovalnih infrastruktur 2021–2030 uvrstilo na seznam nacionalno pomembnih projektov. Aktivnosti so obsegale predvsem mreženje na nacionalnem in mednarodnem nivoju, izobraževanja, pripravo produktov za objave na »tržnicah« in podobno.

Ministrstvo podpira pobudo za vključitev Slovenije v novo evropsko raziskovalno infrastrukturo Open Scholarly Communication in the European Research Area for Social Sciences and Humanities (Odprta znanstvena komunikacija v evropskem raziskovalnem prostoru za družboslovne in humanistične vede, akronim: OPERAS). Zato je v Načrtu razvoja raziskovalne infrastrukture 2030 (NRRI 2030, str. 13–14) projekt uvrstilo na nacionalni prednostni seznam mednarodnih projektov.

ZRC SAZU kot predvideni nacionalni koordinator je konec leta formalno ustanovil **nacionalni konzorcij OPERAS.SI**. Z večjimi znanstvenimi založbami javnih raziskovalnih organizacij, univerz in knjižnic smo podpisali konzorcijski sporazum o sodelovanju ter si s strani MVZI oziroma posredno ARIS v prihodnje zagotovili tudi možnost financiranja infrastrukture OPERAS.SI.

Založniška dejavnost

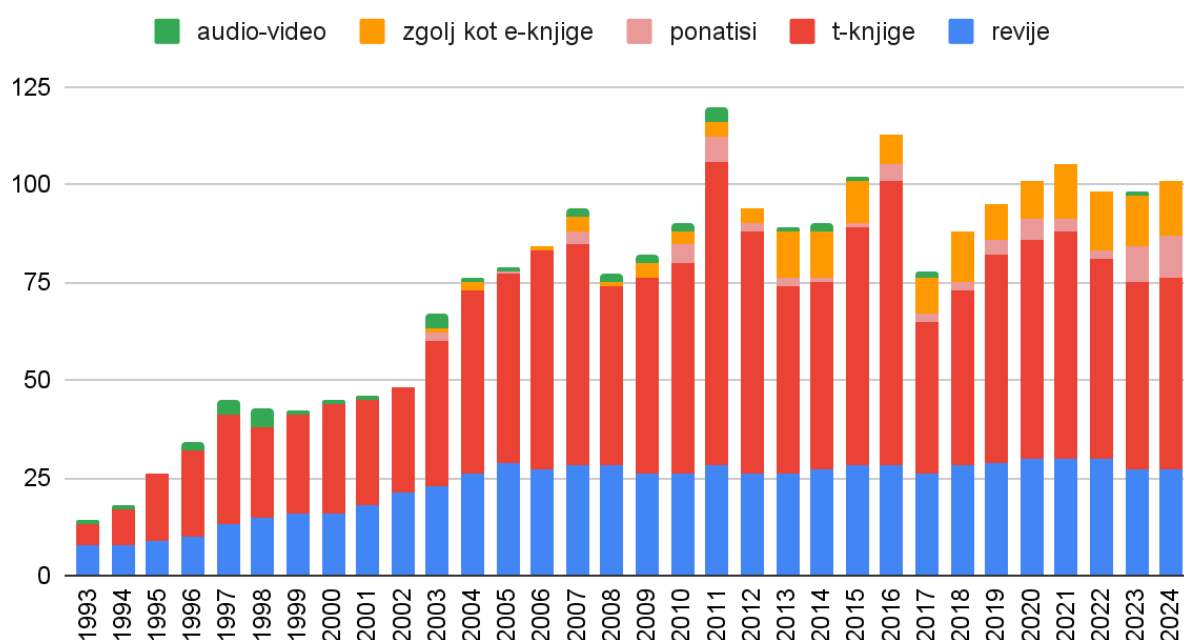
Založba ZRC

Založniška dejavnost teče v okviru Založbe ZRC, ustanovljene leta 1993. Združuje tesno prepletene dejavnosti: produkcijo in založništvo znanstvene literature ter prodajo knjig in promocijo znanstvenih dosežkov. Slednja je predstavljena v poglavju Prenos znanja.

Založba zalaga 16 strokovnih revij in izdaja – večinoma v kateri izmed 70 knjižnih (pod)zbirk – izvirne znanstvene monografije, vključno s prevodi, kritičnimi izdajami virov, z leksikografskimi deli in zemljevidi. Dejavnost založbe zajema tudi elektronske medije (CD-plošče, spletne publikacije) in avdiovizualno produkcijo. Založba ZRC že nekaj časa letno objavi okoli 100 publikacij ter 40 enot drobnega tiska. Z letnico 2024 je izšlo 74 monografskih publikacij, vključno z 11 ponatisi in 24 zgolj elektronsko objavljenimi publikacijami. Letos se je arhivskim izdajam pridružilo tudi 10 notnih izdaj iz zbirke *Monumenta artis musicæ Sloveniæ* Muzikološkega inštituta z 255 skladbami Iacobusa Gallusa. Na Google Books, kjer so tudi letos uporabniki prelistali skoraj milijon strani iz naših knjig, je bilo 1229 monografij Založbe ZRC. Objave sledijo mednarodnim standardom in so opremljene tudi z oznakami DOI. Do konca leta 2024 smo z DOI opremili 4565 člankov, 943 monografij in 1014 poglavij. Med njimi je tudi 14 glasbenih cedejev Glasbenonarodopisnega inštituta, ki so od leta 2024 prosto dostopni prek spletne glasbene zbirke Etnofon.

Leto 2024 je prineslo raznoliko bero monografij, ki jih lahko razdelimo v več tematskih sklopov. Med deli s področja družbenih in humanističnih vprašanj izstopata knjigi Gregorja Cerinška *Zakulisje evropskih projektov in Krizolacija* Dana Podjeda. Kritično analizo sodobne Evrope nadaljujeta nemška raziskovalca Volker M. Heins in Frank Wolff s prevodom knjige *Za zidovi*, ki opozarja na širjenje protimigrantskega diskurza. Migracijske tematike se loteva tudi monografija *Slovenske selitve v socializmu*, ki jo je uredila Marina Lukšič Hacin. Na področju jezikoslovja so nastali novi slovarski projekti, med njimi *Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov* Mateja Meterca, *Slovar neglagolske vezljivosti v slovenščini* Andreje Žele ter večavtorski *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *Terminološki slovarji*. Na področju umetnosti so tri obsežne monografije iz zbirke *Opera Instituti Artis Historiae: o dvorcu Novo Celje, Medieval Murals in Studio et labore, arte et humanitate* ter monografija Marka Motnika *Glasbena pot Sophie Linhart*.

Slika 9.4.2: Produkcija Založbe ZRC od ustanovitve leta 1993 do 2024 (vključno)

Zgodovinsko tematiko obravnavajo zbornik *Epidemije in zdravstvo*, ki ga je uredila Katarina Keber, monografija Borisa Golca *Adam Bohorič, Jurij Dalmatin in Krško v 16. stoletju* in prevod klasične kulturološke študije Alessandra Portellija *Ukaz je bil že izvršen*. S področja zemljepisnih imen je izšla večavtorska monografija *Ledinska imena Slovenskega Porabja*. Omeniti velja še znanstvenokritično izdajo *Pesemskega izročila Kočevske*, ki jo je uredila Anja Moric in vključuje klasično študijo Adolfa Hauffena o Kočevarjih ter več izvirnih prispevkov. Na področju umetnosti in arhitekture tehnološke teme obravnava Uroš Stanič, pionir slovenske robotike, ki je svojo knjigo spominov *Humanizacija dela* pospremil z razstavo v Tehniškem muzeju Slovenije.

Med prevodi tujih del, ki jih Založba ZRC sicer redko izdaja, izstopa tudi pesniška zbirka Grzegorza Kwiatkowskega *Brez orkestra*, ki skozi poezijo tematizira holokavst. Tako pestra založniška dejavnost v letu 2024 kaže na interdisciplinarno prepletanje zgodovine, jezikoslovja, umetnosti, družbenih vprašanj in tehnoloških inovacij, ki bogati raziskovalni prostor in širi vedenje o ključnih temah preteklosti in sedanjosti.

Založba ZRC je v letu 2024 še posebej veliko knjig objavila v sodelovanju z drugimi založniki oziroma ustanovami. Izid večine naših revij in več knjig je podprla ARIS, nekatere tudi SAZU, zbirko *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* podpira Javna agencija za knjigo.

Založba ZRC si s svojimi tiskanimi izdajami prizadeva za stalno prisotnost na slovenskem knjigotrškem prostoru. To aktivno počne zlasti z udeležbo na knjižnih sejmi. V letu 2024 je s svojo sejmsko ponudbo sodelovala na petih knjižnih sejmi po Sloveniji (Mini sejem ob dnevu žena na Vodnikovi domačiji, Sejem na zraku na Kongresnem trgu, Sejem akademske knjige Liber.ac, Stripovski festival Tinta, 40. Slovenski knjižni sejem) in treh knjižnih sejmi v tujini (Gorizia Most v Gorici, mednarodna knjižna sejma v Frankfurtu in Leipzigu).

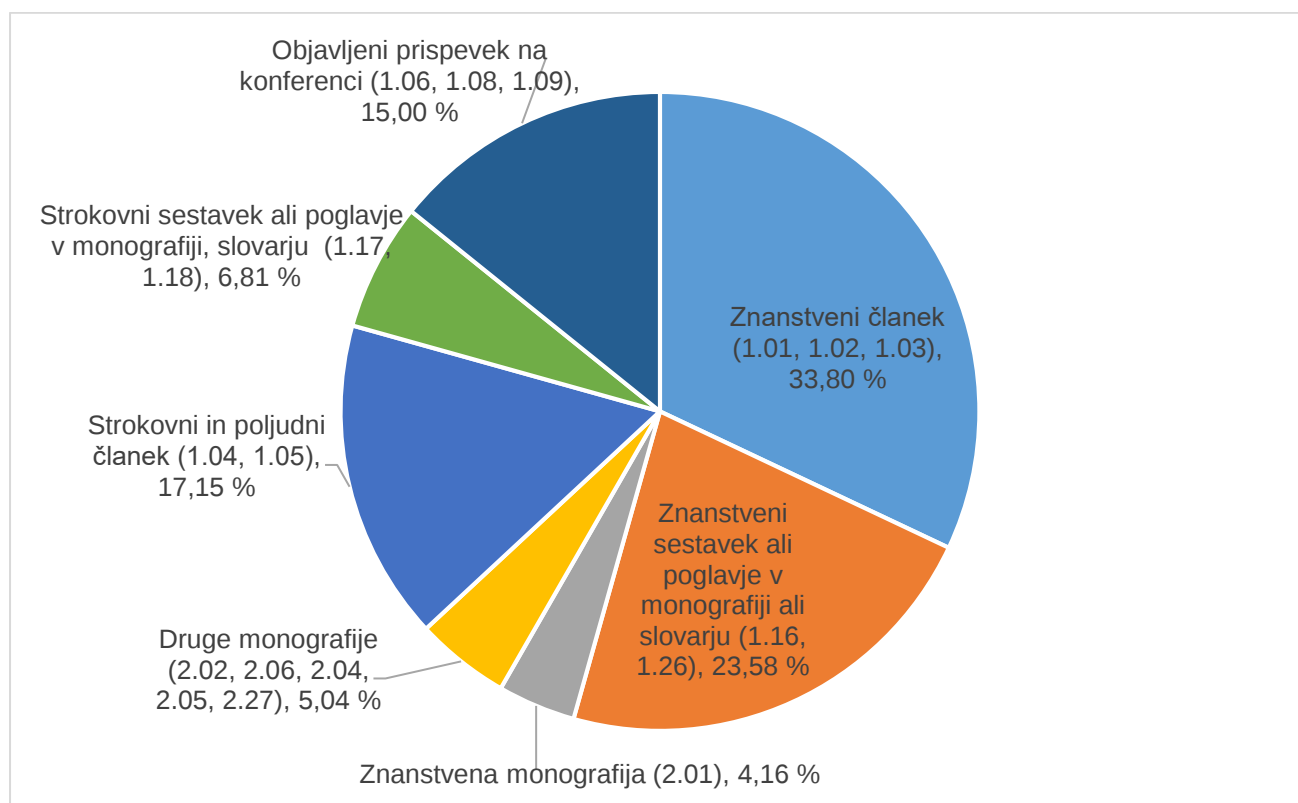
9.4.3 Prenos znanja

Prenos znanja je večdimenzionalen proces, ki omogoča delitev znanstvenih spoznanj znotraj akademske skupnosti in širše, vključno z industrijo, politiko in javnostjo. Ta proces poteka prek različnih kanalov, kot so znanstvene publikacije, sodelovanja v raziskovalnih projektih, izobraževalne dejavnosti, patenti, svetovalno delo in javna komunikacija znanosti.

9.4.3.1 Prenos znanja znotraj akademske skupnosti

Objave so tradicionalno najpomembnejši način prenosa znanja v znanstveni skupnosti. Rezultati in učinki raziskovalnega dela raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU so številni in zelo raznoliki. V sistemu Sicris (10. 2. 2025 ob 7.30) je bilo z letnico 2024 zavedenih 2359 vpisov (2023: 2662, 2022: 2208) (znanstvenih in strokovnih), od tega **1159 tiskanih del** (2023: 825)⁴⁴. Njihovo strukturo kaže slika 9.4.3. 268 izvirnih, preglednih in kratkih znanstvenih člankov, 187 poglavij v znanstvenih monografijah in sestavkov v slovarjih, enciklopedijah in leksikonih, 33 znanstvenih monografij ter 20 slovarjev in enciklopedij je zavidanja vredno število. Publicistična dejavnost z objavami, namenjenimi obči javnosti, sega tudi na področja zunaj ozke znanstvene sfere in obsega sledeče: 136 poljudnih in strokovnih člankov, 99 strokovnih sestavkov in poglavij v knjigah in leksikonih ter 7 strokovnih monografij. Popularizacijo znanosti in prenos znanja v strokovno in občo javnost dopolnjuje 26 razstav, 127 radijskih in televizijskih oddaj ter 31 radijskih in televizijskih dogodkov.

Slika 9.4.3: Sestava objavljenih del raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, ki so izšla z letnico 2024⁴⁵

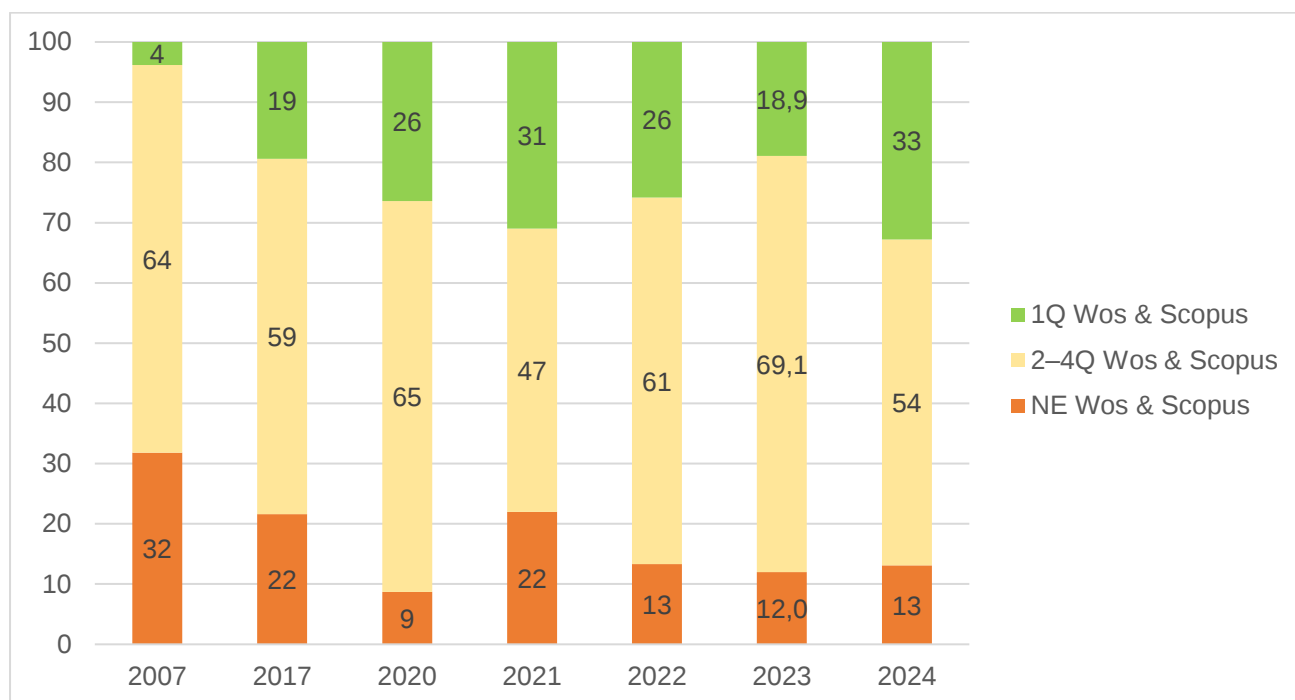

Analiza revij (slika 9.4.4), v katerih so bili objavljeni znanstveni članki zaposlenih na ZRC SAZU, kaže dolgoročen trend – z nekaj manjšimi odkloni – upadanja števila objav v revijah, ki niso vključene v bibliografski bazi WOS in Scopus. Še bolj spodbudno pa je izrazito naraščanje objav v revijah, ki se v omenjenih bazah uvrščata v prvi kvartil, to je v zgornjo četrtino najbolj citiranih revij. Prav tako je zanimiva analiza znanstvenih objav (člankov 1.01, 1.02, 1.03, poglavij 1.16, 1.26 in monografij 2.01) glede na tipe založb (slika 9.4.5). Skoraj polovica znanstvenih člankov je izšla v tujih oziroma mednarodnih založbah, medtem ko je delež poglavij v monografijah in delež monografij 40 % oziroma 42 %. Več monografij je izšlo v tujini kot pri Založbi ZRC. V primerjavi z letom 2023 sta se deleža poglavij in monografij, objavljenih v tujini, podvojila.

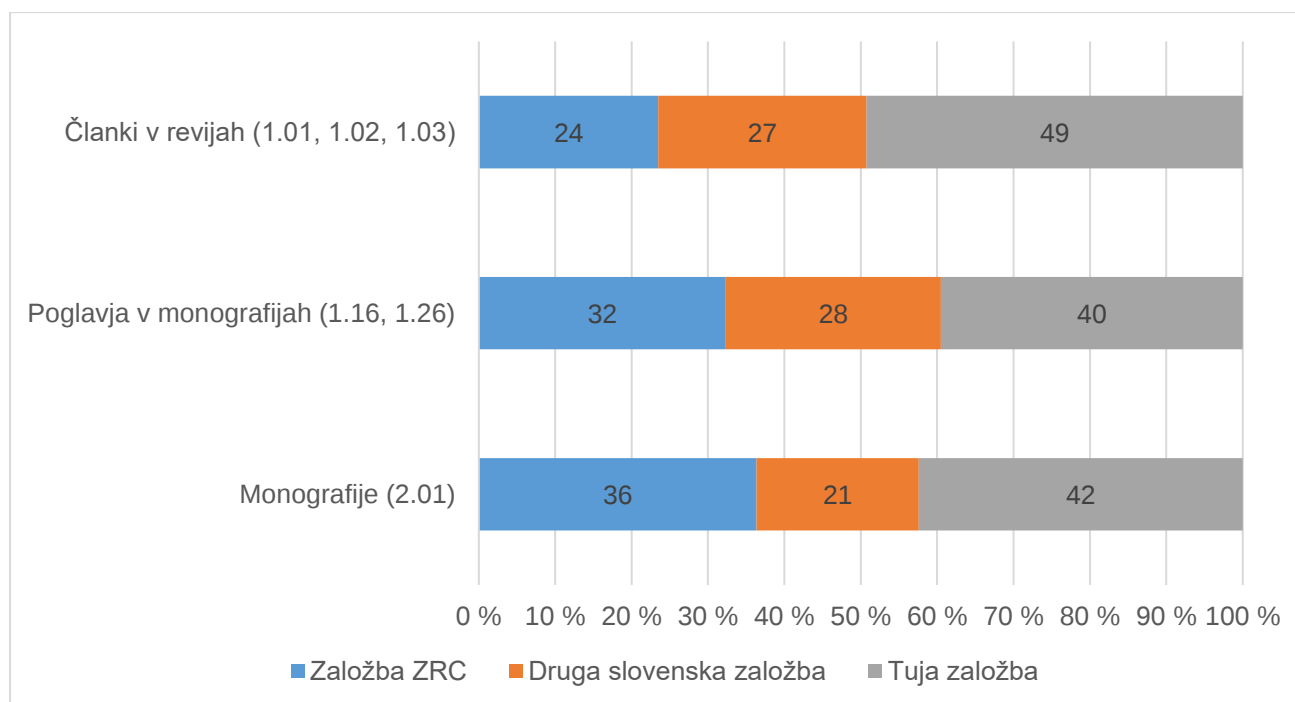
⁴⁴ Enote 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05, 1.06, 1.07, 1.08, 1.09, 1.16, 1.17, 1.18, 1.26, 2.01, 2.02, 2.04, 2.06, 2.27, brez recenzij, predgovorov in komentarjev; vir: Sicris, 31. 1. 2024.

⁴⁵ Enote 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05, 1.06, 1.08, 1.09, 1.16, 1.26, 1.17, 1.18, 2.01, 2.02, 2.06, 2.27, 2.04, 2.05; vir: Sicris, 31. 1. 2024.

Slika 9.4.4: Članki v revijah glede na uvrstitev v bazah WOS in Scopus v deležih za leta 2007, 2017 in od 2020 dalje⁴⁶

Slika 9.4.5: Sestava znanstvenih objav glede na založbo v deležih⁴⁷

Večji del monografij, ki izhaja s podporo ARIS (preglednica 9.4.27), je hkrati objavljen tudi v e-obliki na našem repozitoriju monografij (<https://omp.zrc-sazu.si>), in sicer s pomočjo programa Open Monograph Press.

⁴⁶ Enote 1.01, 1.02 in 1.03; vir: Sicris, 31. 1. 2024.

⁴⁷ Članki 1.01, 1.02, 1.03, poglavja v znanstvenih knjigah 1.16, 1.26 in monografije 2.01; vir: Sicris, 31. 1. 2024.

Decembra 2024 je bilo v njem 896 monografij ali 65 % vseh publikacij Založbe ZRC. Preglednica 9.4.25 kaže, koliko prenosov so imele največkrat prenesene monografije. Vse revije ZRC SAZU izhajajo s podporo ARIS (preglednica 9.4.26). Vse revije so dostopne na spletišču, ki prav tako uporablja programje podjetja PKP, Open Journal System (<https://ojs.zrc-sazu.si>). Večina člankov je dostopna še pred izidom tiskane številke. Trenutno gosti še pet znanstvenih revij drugih založnikov, ki jih prav tako financira ARIS.

Preglednica 9.4.25: Največkrat prenesene (download) knjige Založbe ZRC v letu 2024

Avtor in naslov	Število prenosov
<i>Zorn et al.</i> Trajnostni razvoj mest in naravne nesreče	7678
<i>Dobrovoljc et al.</i> Pravopisna razpotja. Razprave o pravopisnih vprašanjih	4363
<i>Trpin et al.</i> Register flore Slovenije / Register of the Flora of Slovenia. Praprotnice in cvetnice / Ferns and vascular plants	3767
<i>Toplak et al.</i> Further Discussions on Labour Mobility in the EU	3482
<i>Mihajlovič Trbovc.</i> Naše znanstvenice. Kako so ženske soustvarjale znanost v Jugoslaviji	3396
<i>Lampič et al.</i> Zeleni prehod na regionalni ravni	3302
<i>Pollhammer et al.</i> Roman urban landscape. Towns and minor settlements from Aquileia to the Danube	3101
<i>Kovač.</i> Pospeševanje skozi zgodovino. Avtomobili med stereotipi in statistiko	2747
<i>Jakop et al.</i> Pravopisna stikanja. Razprave o pravopisnih vprašanjih	2405
<i>Kokalj et al.</i> Airborne laser scanning raster data visualization. A Guide to Good Practice	1878

Preglednica 9.4.26: Znanstvene revije, ki bodo izšle leta 2024 s subvencijo ARIS.

Št.	Naslov revije	Zvezek
1	Acta Carsologica	Acta Carsologica 53/1
2	Acta Carsologica	Acta Carsologica 53/2-3
3	Acta Geographica Slovenica	Acta Geographica Slovenica 64/1
4	Acta Geographica Slovenica	Acta Geographica Slovenica 64/2
5	Acta Geographica Slovenica	Acta Geographica Slovenica 64/3. Geospaces
6	Acta historiae artis Slovenica	Acta historiae artis Slovenica 29/1
7	Acta historiae artis Slovenica	Acta historiae artis Slovenica 29/2
8	Arheološki vestnik	Arheološki vestnik 75
9	De musica disserenda	De musica disserenda 20/1-2
10	Dve Domovini / Two Homelands	Dve Domovini / Two Homelands 58
11	Dve Domovini / Two Homelands	Dve Domovini / Two Homelands 59
12	Filozofski vestnik	Filozofski vestnik 45/1
13	Filozofski vestnik	Filozofski vestnik 45/2
14	Filozofski vestnik	Filozofski vestnik 45/3
15	Hacquetia	Hacquetia 23/1
16	Hacquetia	Hacquetia 23/2
17	Jezikoslovni zapiski	Jezikoslovni zapiski 30/1
18	Jezikoslovni zapiski	Jezikoslovni zapiski 30/2

19	Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies	Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies 16/2024
20	Studia Mythologica Slavica	Studia Mythologica Slavica 27
21	Traditiones	Traditiones 53/1
22	Traditiones	Traditiones 53/2
23	Traditiones	Traditiones 53/3

Preglednica 9.4.27: Znanstvene monografije, ki bodo izšle leta 2024 s subvencijo ARIS.

Št.	Knjižna zbirka	Avtor oziroma urednik	Naslov monografije
1	Lingua Slovenica	Breda Pogorelec	Jezikoslovni spisi IV, Sociolingvistični spisi
2	Folkloristika 13	Alma Bejtullahu	Glasbeno in plesno delovanje žensk priseljenskega porekla v Sloveniji
3	Thesaurus memoriae Fontes	Franc Henrik Raigersfeld	Dnevniki 1697–1759
4	Philosophica – Prizma	Aleš Bunta	Nietzsche in neubesedljiva misel
5	Lingua Slovenica	Manca Černivec	Normativnost v slovarjih slovenskega knjižnega jezika
6	Ethnologica Dissertationes	Gregor Cerinšek	Zakulisje evropskih projektov
7	Opera ethnologica Slovenica	Jurij Fikfak	Izbrani spisi Helene Ložar-Podlogar
8	Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 48	Tina Žerjal	Rimska keramika severne Istre
9		Katarina Keber	Epidemije in zdravstvo
10	Lingua Slovenica	Urška Vranjek Ošlak	Leksikalno-skladenjske lastnosti kolesarskega izrazja
11		Božidar Premrl	Vas Črnotiče med Krasom in Istro
12		Marija Stanonik	Dva pramena besedne umetnosti

9.4.3.2 Prenos znanja iz akademske sfere v politiko

Na ZRC SAZU se zavedamo pomena prenosa akademskih spoznanj v **proces oblikovanja politik**. Sodelovali smo pri oblikovanju izhodišč, dokumentov in **lokalnih, nacionalnih in sektorskih politik** ter pri njihovi izvedbi na različnih področjih. Mehanizmi vključevanja v politike so bili raznoliki: od izvajanja projektov Ciljnega raziskovalnega programa do sodelovanja v različnih odborih in komisijah. Na različnih ravneh smo prispevali k uresničevanju ciljev razvojnih programov in strategij države, lokalnih skupnosti in javnih ustanov.

Sodelovali smo pri oblikovanju dokumentov in politik in prispevali k oblikovanju mnenj in sprejemanju informiranih odločitev na naslednjih področjih⁴⁸:

Kultura

– Kulturna dediščina: ohranjanje nepremične dediščine prve svetovne vojne – Pot miru/Walk of Peace (priprava na vpis na UNESCO seznam svetovne dediščine in priprava izhodišč za pridobitev certifikata Kulturne poti Sveta Evrope); sodelovanje v Akcijski skupini 6 Strategije EU za alpsko regijo (EUSALP), ki se ukvarja z ohranjanjem in ovrednotenjem naravnih in kulturnih virov; sodelovanje v različnih delovnih in strokovnih skupinah za varstvo kulturne dediščine na lokalni (Razvojna Agencija Zgornje Gorenjske, Pomurska akademsko-znanstvena unija, Bovško) in državni ravni (delovna skupina Koordinatorja varstva nesnovne

⁴⁸ Področja po imenu in strukturi sledijo področjem Vlade RS.

kulturne dediščine (SEM), Komisija za arheološke raziskave, Strokovna komisija za področje ljubiteljske kulturne dejavnosti, Komisija za ohranitev in obnovo spomenikov državnega in lokalnega pomena) ter evropski ravni (oblikovanje strategij za prihodnje raziskovalne projekte o stari glasbi in njeni širši prepoznavnosti); sodelovanje v strokovnih svetih s področja knjige, premične kulturne dediščine in odborih ter komisijah za dosežke na področju kulture (Cankarjeva nagrada, Trubarjeva priznanja).

– Jezikovna politika: sooblikovanje jezikovne politike RS: sooblikovanje politike na področju jezikovnih virov in jezikovnih tehnologij; sodelovanje v Strokovni komisiji za slovenski jezik na Ministrstvu za kulturo; sodelovanje pri projektu Prilagodljiva obdelava naravnega jezika s pomočjo velikih jezikovnih modelov (PoVejMo) in s tem prispevek k razvoju jezikovne infrastrukture ter k udeležanju jezikovne politike RS. Sodelovanje pri oblikovanju jezikovne politike na mednarodni ravni: sodelovanje pri Evropski zvezi državnih jezikovnih ustanov (European Federation of National Institutions for Language), prispevek tudi preko članstva v izvršnem odboru zveze. Sooblikovanje evropske terminološke politike: s sodelovanjem pri EAFT (European Association for Terminology) in tudi s članstvom v upravnem odboru zveze. Sooblikovanje politike na področju regionalnih in manjšinskih jezikov: s sodelovanjem pri dejavnostih v okviru Odbora strokovnjakov za Evropsko listino za regionalne in/ali manjšinske jezike pri Svetu Evrope. Nenazadnje: jezikovno in terminološko svetovanje vladnim službam pri pripravi zakonodajnih dokumentov kot tudi drugim javnim uporabnikom (univerzam, javnim zavodom, prevajalskim službam EU itd.).

Izobraževanje, znanost in šport

– Izobraževanje: sodelovanje v Strokovnem svetu za splošno izobraževanje in v različnih delovnih skupinah za pripravo novih učnih načrtov (na primer za slovenščino); v projekt CHARYSMA skozi digitalne medije in arheološke raziskave prispevamo k uresničevanju ciljev EU strategije za mlade 2021–2027.

– Raziskovalna politika: prizadevanja za enakost spolov v raziskovalni sferi (sodelovanje z MVZI) preko Komisije za enake možnosti; sodelovanje pri kreiranju in implementaciji nove zakonodaje prek članstva v Znanstvenem svetu ARIS (humanistika, družboslovje) in Znanstvenoraziskovalnih svetih ved (umetnostna zgodovina, narodnostno vprašanje, etnologija, filozofija); sodelovanje pri delu Razvojnega sveta RS pri kreiranju in načrtovanju znanstvenoraziskovalne dejavnosti in pri načrtovanju sprememb na področju mobilnosti znanstvenoraziskovalnih talentov znotraj skupnega evropskega raziskovalnega prostora.

Država in družba

– Migracijsko vprašanje: na državni ravni: sodelovanje z Ministrstvom za notranje zadeve pri oblikovanju migracijske in integracijske politike. Na lokalni ravni: sodelovanje z Mestno občino Ljubljana in občino Idrija pri pripravi integracijskih programov in načrtov občin. Na mednarodni ravni: z Agencijo ZN za begunce sooblikovanje ukrepov za izboljšanje integracijskih politik oseb z zaščito v RS.

– Zemljepisna imena: dajanje soglasij k spremembam zemljepisnih imen skladno z Zakonom o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb.

– Digitalna preobrazba: sodelovanje na interdisciplinarnem strokovnem panelu o vključujoči digitalni preobrazbi Slovenije, na podlagi katerega so nastala priporočila za dopolnitev ukrepov Nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje.

Okolje in prostor

– Okolje in naravna dediščina: izvajanje hidroloških analiz in modeliranja na krasu za podporo ukrepom Načrta upravljanja voda 2 in spremljanje stanja alpskih vodnih virov z namenom prilagajanja podnebnim spremembam in vzpostavitve prilagoditvenih ukrepov za ARSO oz. Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo; izvedba meritev hidrodinamike poplavljanja polja in ovrednotenje kakovosti voda v Krajinskem parku Radensko polje za namen boljšega upravljanja; priprava smernic za trajnostno upravljanje naravnih vrednot za upravljalca Postojnske jame, Predjame in Škocjanskih jam; nabor kmetijskih in komunalnih ukrepov za zmanjšanje obremenitev na vzdržno raven in dolgoročno učinkovito varstvo črnega in belega proteusa na območju zahodnega roba Bele krajine, opredelitev vodozbirnih območij za ugotovitev potencialnega obsega razširjenosti črnega proteusa in predlog za njegovo zavarovanje; pripombe v okviru priprave novega Zakona o ohranjanju narave; sodelovanje

pri pripravi strokovnih podlag za spremembo v načinu upravljanja s populacijami kozoroga (*Capra ibex*) kot avtohtone živalske vrste na Slovenskem; sodelovanje v Podnebnem svetu Vlade RS.

– Regionalni razvoj: članstvo v Razvojnem svetu regije JV Slovenija; oblikovanje metodologije in ukrepov za spremljanje in vrednotenje teritorialne kakovosti življenja na območju Alpske konvencije; oblikovanje usmeritve Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 za Regionalne prostorske načrte; sodelovanje pri snovanju akcijskih načrtov za trajnostno preobrazbo smučarskega turizma v Alpah, obrazložitve in predlogi za spremembe Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

– Državne evidence: dopolnjevanje, usklajevanje in standardizacija zemljepisnih imen v državni bazi Register zemljepisnih imen REZI in na državnih zemljevidih v vseh merilih.

Promet in energetika

– Infrastruktura in načrtovanje: za potrebe izgradnje drugega tira železniške proge Divača-Koper geofizikalno napovedovanje kraških pojavov, svetovanje o premoščanju kraških objektov, izvajanje krasoslovnega monitoringa, preveritev možnosti dvotirnosti ter izvajanje krasoslovnega nadzora nad gradbenimi deli; sodelovanje pri umeščanju večjih infrastrukturnih (avtocesta Postojna-Jelšane, posodobitev železniške proge Borovnica-Divača, Divača-Sežana ter Ljubljana-Ivančna Gorica, obvoznica Ribnica) in večjih poslovnih objektov (OIC Dolenja vas pri Mirni Peči) v kraški prostor z vidika zmanjšanja okoljskega vpliva in varstva narave pred in med samo gradnjo.

– Javni promet: sooblikovanje ukrepov za preprečevanje prevozne revščine v Sloveniji, priprava usmeritev za vzpostavljanje trajnostne mobilnosti na zavarovanih območjih, priprava smernic za razvoj prometnih koridorjev in vozlišč.

Obramba, varnost in javni red

– Naravne nesreče: podajanje usmeritev preko članstva v Evropski svetovalni skupini za znanost in tehnologijo (E-STAG) pri Uradu OZN za zmanjševanje naravnih nesreč (UN DRR), članstva v EU mreži znanja o civilni zaščiti ter članstva v Skupnosti za evropske raziskave in inovacije za varnost – CERIS; podajanje usmeritev glede poplavne varnosti občine Trzin, ukrepi varstva in zaščite pred snežnimi plazovi na izbranih smučiščih; sodelovanje z Uradom za seizmologijo ARSO pri vzdrževanju sedmih seizmoloških postaj ter pridobivanju seizmoloških podatkov na območju SLO KARST NFO.

– Vojaška dediščina: dopolnitev evidence prikritih vojnih grobišč in Registra vojnih grobišč s podatki o prikritih vojnih grobiščih v podzemnih jamah.

Kmetijstvo, gozdarstvo in hrana

– Kmetijstvo: priprava trajnostnih modelov kmetovanja na območjih Natura 2000; priprava Usmeritve za trajnostno vzdrževanje in vnovično vzpostavitev habitatnih tipov – bivališč in skrivališč podpornih organizmov; razvoj okvirnih smernic za ponovno vzpostavitev in kasnejše upravljanje za nekaj glavnih tipov ekstenzivnih cvetočih travnikov v Sloveniji; sodelovanje pri preoblikovanju kmetijske politike, in sicer tistega dela, ki se nanaša na območja z občutljivo močvirsko vegetacijo.

Zdravje

– Preprečevanje nasilja v družbi: sodelovanje pri pripravi nacionalnih priporočil za preprečevanje nasilja v družbi.

Zunanje zadeve

– Mednarodne organizacije: zastopanje Slovenije v imenoslovnih organih Organizacije združenih narodov (OZN); sodelovanje v skupini izvedencev OZN za zemljepisna imena s ciljem ustrezne rabe zemljepisnih imen in reševanja sporov med posameznimi državami na tem področju.

Izvajanje nalog v imenu Vlade RS

Vlada je ZRC SAZU poverila vodenje Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen (odločanje v imenu Vlade o vseh zadevah s področja zemljepisnih imen, naslovljenih nanjo z državnih organov, skupin državljanov ali

posameznikov). V okviru delovanja Komisije smo skladno z zakoni na nacionalni ravni dajali soglasja k spremembam zemljepisnih imen ter standardizirali endonime v Sloveniji in slovenske eksonime v tujini, na regionalni ravni smo sodelovali s sorodnimi komisijami sosednjih držav, kjer živijo pripadniki slovenske manjšine, na mednarodni ravni pa smo delovali v imenoslovnih organih OZN in zastopali interese Slovenije v matičnem jezikovno-zemljepisnem oddelku Skupine izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena (UNGEGN).

9.4.3.3 Prenos znanja iz akademske sfere v javnost oziroma širšo družbo

Prenos znanja v javnost je ključni element znanstvene komunikacije, saj omogoča širši dostop do raziskovalnih spoznanj in izboljšuje razumevanje znanosti v družbi. Učinkovita komunikacija znanstvenih rezultatov prispeva k ozaveščanju in informiranosti javnosti na eni in popularizaciji znanosti na drugi strani.

ZRC SAZU javnost informira preko različnih kanalov, tako analognih kot digitalnih, pri čemer velik del svoje infrastrukturne dejavnosti namenja osveščanju javnosti o najsodobnejših znanstvenih dosežkih z objavami znanstvene in strokovne literature, znanstvenimi ali kulturnimi prireditvami, razstavami, prisotnostjo na digitalnih platformah, novicami na družbenih omrežjih in podobno.

Slika 9.4.6: Desetletnico portala Fran smo obeležili z vrsto prireditev, med katerimi je zelo odmevalo Srečanje Franov.

V prvo skupino sodijo že **znana prizorišča** (Atrij ZRC, Dvorana štirih letnih časov na Novem trgu 4 in za manjše prireditve Knjigarna Azil), ki sta se jim v letu 2024 pridružila dolgo in težko pričakovana Knjigarna kavarna Maks v Novi Gorici ter prenovljena Dvorana Zemljepisnega muzeja na Gosposki ulici v Ljubljani. Med prizorišči je najbolj priljubljen Atrij ZRC, v katerem se je v letu 2024 odvijalo 140 prireditev. K vidnosti ZRC SAZU zunaj Ljubljane in zunaj akademskega okolja je močno prispevala Knjigarna kavarna Maks v Novi Gorici, ki ne ponuja le kakovostne knjižne produkcije, ampak postaja cenjen prostor odprte družbe. Že v prvem letu

delovanja so organizirali več kot 60 prireditev ter vzpostavili sodelovanje s pomembnimi institucijami ter akterji kulturnega delovanja v širši Goriški regiji: z Goriškim in Tolminskim muzejem, s Kulturnim domom Nova Gorica ter Kulturnim domom Gorica, z Društvom humanistov Goriške in drugimi. Na vseh omenjenih prizoriščih so se v letu 2024 odvijali pogovori, okrogle mize, predavanja, predstavitve knjig, koncerti in novinarske konference. Prireditve z najdaljšo tradicijo so: *Zajuckaj in zapoj*, *Harmonia Concertans* in *Generacije znanosti*. Skupaj smo z letnico 2024 zabeležili prek 100 prireditev za širšo javnost; med njimi je bilo 13 koncertov in 22 razstav. Med ostalimi dogodki so najbolj odmevali sklepna prireditve akcije *Beseda leta*, sklop prireditev ob 10. obletnici portala Fran.si, predstavitev novega večjezičnega portala Franja in predstavitev knjige *Slovenske migracije v socializmu*.

Z nekaterimi odmevnimi prireditvami smo bili prisotni tudi **zunaj ZRC SAZU**, na primer z razstavama *SLOVENSKI PUNK* in *FOTOGRAFIJA* v Cankarjevem domu (ki je pod naslovom *Punk. Subkultura. Socializem. Arhivi prihodnosti. Fotografija iz Slovenije* gostovala še v A.K.T. v Pforzheimu v Nemčiji, v Pavlovi hiši v Laafeldu v Avstriji ter v SKCNS v Novem Sadu v Srbiji) in *France Marolt in njegove zapuščine* v Slovenskem etnografskem muzeju, s celoletnim ciklom predavanj v Pokrajinskem muzeju Celje z naslovom *Umetnostna dediščina grofov Celjskih* in s panelom *La memoria degli Sloveni dei campi fascisti Italiani* na festivalu zgodovine v Gorici ter predstavitvijo knjige *Trsta ne damo* v Kobariškem muzeju. Med zelo odmevne dogodke sodijo že omenjene *Generacije znanosti*, ki jih od samega začetka snema in predvaja nacionalna televizija. Letnico 2024 nosi dokumentarni film Televizije Slovenija *Znanost, umetnost, družba – ZRC SAZU*, ki se osredotoča na pomen znanosti skozi oči štirih izbranih raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU.

Slika 9.4.7: Slovenski etnografski muzej je gostil razstavo France Marolt in njegove zapuščine, ki jo je pripravil Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU.

Eno izmed najmočnejših poti za širjenje znanstvenih spoznanj predstavlja **prenos znanja na učitelje**, saj učitelji delujejo kot multiplikatorji znanja. Zato je ključno, da imajo dostop do najnovejših znanstvenih dognanj, metodoloških pristopov in učnih orodij, ki jim omogočajo učinkovito posredovanje znanja učencem. Na ZRC

SAZU že tradicionalno ohranjamo tesne stike s šolami in njihovim osebjem ter aktivno sodelujemo pri različnih pobudah. V letu 2024 izpostavljamo nekaj ključnih projektov, ki prispevajo k povezovanju akademske sfere z izobraževalnim sistemom. Med njimi je usposabljanje pedagoških delavcev za vključevanje otrok priseljencev, ki smo ga izvajali skupaj s Šolskim centrom za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana ter Srednjo tehniško in strokovno šolo. Na mednarodni ravni smo se v dveh Erasmus+ projektih dotaknili mladih, in sicer smo v projektu TOCL s ciljem lažje socialne integracije naslovili potrebo po izobraževanju migrantskih skupnosti o kulturnih posebnostih skozi učenje jezika sprejemajočih držav, v projektu CHARYSMA pa smo izpostavili sodelovanje med javnim sektorjem in mladinskim področjem za krepitev skupnih vrednot, državljske angažiranosti ter participacije mladih.

Izmed **digitalnih kanalov**, ki širijo naša znanja, velja omeniti portal *Fran*, ki je vstopna točka za brskanje po slovarjih, korpusih in zbirkah Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU ter po odgovorih v obeh jezikovnih svetovalnicah. Letos smo na *Franu* beležili prek 112 milijonov iskanj, okrog 300.000 iskanj dnevno. Izjemne številke dosega tudi ogled odgovorov v naši *Jezikovni svetovalnici*, ki si jo dnevno ogleda več kot 15.000 obiskovalcev. *Fran* ima tudi »mlajšega učenca«, šolski slovarsko-slovnični portal *Franček*, ki je namenjen predvsem učenkam in učencem osnovnih in srednjih šol ter njihovim učiteljicam in učiteljem. Njegova uporaba je že presegla milijon iskanj, kar je za šolski prostor zelo veliko. Portal *Franja*, kjer domujejo dvojezični slovarji za jezikovne pare najpogostejše rabljenih jezikov s slovenščino, je v dobrih dveh mesecih delovanja naštel 1,8 milijona iskanj in s tem presegel pričakovanja. V okviru inštituta deluje tudi specializirano spletišče *Terminologišče*, ki je namenjeno zlasti vsem, ki jih zanima terminologija. Spletišče ponuja terminološke slovarje in terminološko svetovalnico. Vsa ta spletišča so pomembna tudi z vidika virov za učenje umetne inteligence: iz meseca v mesec je več »pajkov«, ki črpajo naše (kvalitetne in zanesljive) podatke. Ti seveda niso zajeti v gornjo statistiko, je pa obstoj naših portalov pomemben tudi zato, da veliki jezikovni modeli govorijo kvalitetno slovenščino. Za tiskano in spletno različico dnevnika Delo smo ustvarili razlage za 51 *Besed tedna*, 11-krat smo se pojavili v oddaji *Jezikanje* na Valu 202, ki ponuja vpogled v različne jezikovne teme. Oddaja je na voljo tudi kot podkast na spletni strani Vala 202 in drugih platformah, kot je Apple Podcasts. Kozma Ahačič je bil gost 51-krat v *Nedelovih* 7 in podal mnenje o aktualnem vprašanju z vidika jezikoslovca.

Izmed kanalov za **promocijo v digitalnem svetu** je ZRC SAZU dolgo vztrajal pri kombinaciji Facebook, X (bivši Twitter) in Instagram, v zadnjih letih se jima je pridružil še YouTube kanal s posnetki prireditev, ki je zelo lepo sprejet. YouTube kanal ZRC SAZU je letos pridobil 288 novih naročnikov, skupaj jih beleži že 1.692. Na njem je objavljenih že 1.233 posnetkov, tudi z novinarskih konferenc Založbe ZRC (posnetke posameznih predstavitev knjig objavimo tudi na spletnih straneh publikacij) in s predstavitvami v Knjigarni Azil in Atriju ZRC. Na celotnem kanalu smo v letu 2024 zabeležili 56.564 ogledov posameznih posnetkov. Med njimi izrazito izstopa posnetek predavanja Alenke Zupančič *Lacan as Speculative Thinker?* z več kot 2.528 ogledi. V zadnjem mesecu leta 2024 se je ZRC SAZU umaknil z omrežja X.

Od decembra 2022 pred Atrijem ZRC deluje **ZRC TV**, zaslon, na katerem se prikazujejo informacije iz različnih vsebinskih sklopov: potekajoči projekti, aktualni dogodki, objave, nagrade itd. Ključno za aktualnost ZRC TV je neposredno predvajanje naših profilov (ZRC SAZU kot celota, inštituti, Založba ZRC, Knjigarna Azil) na družbenih omrežjih (Facebook, Instagram) in povezava s tistimi našimi spletnimi stranmi (Open Monograph Press in Open Journal system, Alternator), ki so tehnično združljive s programom, ki predvaja vsebine. ZRC TV je postal dobro sprejeto izložbeno okno, pomembno zato, ker omogoča predvajanje vsebin, ki jih drugi mediji ne predvajajo, že obstoječim objavam in informacijam pa omogoči dodatno vidnost.

9.4.4 Izobraževanje in razvoj znanstvenih kadrov

Izobraževanje in razvoj znanstvenih kadrov sta ključna za dolgoročno konkurenčnost raziskovalnega prostora ter trajnostni razvoj znanosti. Sodobni izzivi, kot so digitalizacija, interdisciplinarnost in konkurenčnost zahtevajo stalno prilagajanje in pridobivanje novih znanj. Poleg strokovnega znanja s svojega raziskovalnega področja morajo raziskovalci pridobiti tudi horizontalne veščine, potrebne za izvajanje raziskav: etika in integriteta raziskovanja, enakost spolov, upravljanje raziskovalnih podatkov ter učinkovita komunikacija znanosti. Zelo pomembne so veščine in znanja, potrebna za prijavljanje projektov oziroma pisanje projektnih predlogov.

Najpomembnejši vir sredstev za razvoj znanstvenih kadrov so sredstva iz PSF-O, natančneje sredstva za usposabljanje mladih raziskovalcev. Leta 2024 se je usposabljal 35 mladih raziskovalk in raziskovalcev. V tem letu so doktorirale tri mlade raziskovalke.

Sredstva za pridobivanje novih znanj, kompetenc, izkušenj in mreženja zaposlenih raziskovalk in raziskovalcev s področja raziskovalnega dela so črpana iz sredstev programskih skupin in potekajočih projektov. Dodatna možnost je znotraj Razvojnega stebra financiranja, saj od leta 2023 teče shema Usposobljeni in učinkoviti zaposleni, v okviru katere financiramo raziskovalne obiske v tujini in sobotno leto. Tako smo leta 2024 financirali 7 raziskovalnih obiskov, eno sobotno leto v tujini in eno doma (preglednica 9.4.4).

ZRC SAZU že dolgo spodbuja in omogoča pridobivanje izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter s prožno kombinacijo pedagoškega, raziskovalnega in organizacijskega dela omogoča razvijanje kariere posameznik in posameznikov.⁴⁹ Kar 148 sodelavk in sodelavcev je sodelovalo v ustanovah terciarnega izobraževanja doma in v tujini⁵⁰:

- Podiplomska šola ZRC: 84
- Univerza v Ljubljani: 42
- Univerza v Mariboru: 19
- Univerza na Primorskem: 15
- Univerza v Novi Gorici: 34
- Na fakultetah in različnih visokih šolah v Sloveniji: 16
- Na izobraževalnih ustanovah v tujini: 12

V sistemu Cobiss (10. 2. 2025 ob 7.30) je z letnico 2024 vpisanih 5 mentorstev doktorskih disertacij, 24 mentorstev magistrskih in diplomskih del, 8 somentorstev doktorskih disertacij in 12 somentorstev na različnih stopnjah diplomskega in magistrskega študija. Zabeleženih je tudi 93 predavanj na tujih univerzah.

Poleg vključenosti v formalni izobraževalni sistem so raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU organizirali in/ali vodili vrsto predavanj za raziskovalce, tudi za tuje. Omeniti velja tridnevno usposabljanje za tuje raziskovalce o vključevanju etničnih manjšin in ranljivih skupin v metodološke terenske raziskave v okviru projekta RES-MOV.

Poleg strokovnega znanja s svojega raziskovalnega področja morajo raziskovalke in raziskovalci pridobiti tudi horizontalne veščine, potrebne za izvajanje raziskav: etika in integriteta raziskovanja, enakost spolov, upravljanje raziskovalnih podatkov ter učinkovita komunikacija znanosti. Zelo pomembne so veščine in znanja, potrebna za prijavljanje projektov oziroma pisanje projektnih predlogov. V zasledovanju cilja večje vključenosti v program Obzorje Evropa in podobne mednarodne mehanizme financiranja smo na ZRC SAZU za raziskovalce organizirali več izobraževanj s področja razumevanja konteksta razpisov in posameznih aspektov projektne prijave. V letu 2024 smo med septembrom in koncem leta izvedli osem tematskih seminarjev iz izobraževalnega sklopa, ki smo ga poimenovali *ZRC na Obzorju*. Seminarje smo začeli s pregledom življenjskega cikla okvirnega programa za raziskave in inovacije, strateških dokumentov in delovnih načrtov programa Obzorje Evropa, nato pa smo se lotili tudi bolj konkretnih vidikov, ki jih mora vsebovati vsaka projektna prijava. Poleg tega smo v mesecu oktobru z izkušenima mednarodnima predavateljema izvedli štiri zaporedne enodnevne delavnice pod naslovom *Kako napisati uspešen projektni predlog*, pri čemer smo oblikovali delovne skupine glede na vsebinsko sorodnost raziskovalnega dela udeležencev.

9.4.5 Mednarodno sodelovanje in mednarodni projekti

ZRC SAZU se pomena mednarodnega sodelovanja že dolgo zaveda. Za razvoj znanosti je le-to pomembno zaradi prenosa znanja ter vpliva na družbo na nacionalni in mednarodni ravni. Internacionalizacija znanosti se lahko manifestira v različnih oblikah, in sicer kot mednarodni projekti, medinstitucionalna partnerstva in sporazumi, mednarodne konference in simpoziji, izmenjave raziskovalcev in študentov ter raziskovalni obiski, skupne publikacije in mednarodni izobraževalni programi. Sodelovanje poteka na ravni posameznik in

⁴⁹ Te informacije so relevantne tudi za poglavje 9.4.3.1 Prenos znanja znotraj akademske skupnosti.

⁵⁰ Seštevek po izobraževalnih ustanovah je večji od celokupnega števila, ker so nekateri angažirani na več ustanovah.

posameznikov, raziskovalnih skupin in tudi ustanove kot celote, in sicer v neformalnih oblikah (na primer skupne objave, udeležba na konferencah) in formalizirano v okviru različnih projektov ARIS (preglednici 9.4.14 in 9.4.15), mednarodnih projektov (preglednice od 9.4.16 do 9.4.18, 9.4.20), tržnih projektov za tujega naročnika (preglednica 9.4.25) in tudi mednarodnih projektov iz naslova mednarodnega sodelovanja MVŠZI (projekt TEtrARCH iz preglednice 9.4.12).

Pozornost smo posvetili **mreženju zlasti s tujimi ustanovami**, ki so uspešne na mednarodnih razpisih. Pri tem smo se naslonili na že uveljavljene mreže in se s pomočjo spletnih predstavitev predstavili tudi širši akademski javnosti. Na različne načine smo poskušali krepiti prepoznavnost ustanove, in sicer prek članstev v mednarodnih organizacijah in društvih ter z udeležbo na konferencah, delavnicah, informativnih dnevih in drugih dogodkih. Predavanja na tujih univerzah (kategorija v Sicrisu: 3.14 Predavanje na tuji univerzi) vse od konca epidemije bolezni covid-19 rastejo in so že preseгла predkoronski obseg.

Evropski projekti so že skoraj dve desetletji zelo pomembni: ne le s finančnega vidika, ampak zlasti zaradi prenosa znanja in povezovanja. Skupno smo **oddali 74 mednarodnih projektnih predlogov** (leta 2023: 54, leta 2022: 68, 2021: 56), od tega 15 koordinatorskih projektov. Število oddanih projektov po posameznih programih je podobno, še vedno je največ projektnih predlogov oddanih v okviru centraliziranih programov Evropske unije. Delež oddanih koordinatorskih prijav je v rahlem porastu, kar izhaja iz nekoliko povečanega števila oddanih prijav za štipendije v okviru sheme MSCA (Marie Skłodowska-Curie podoktorske štipendije). Glede na večje število oddanih prijav ugotavljamo, da se je povečala tudi skupna uspešnost ZRC SAZU pri prijavljanju na evropske programe.

Preglednica 9.4.28: Pregled prijav na evropske programe (prijave oddane leta 2024)⁵¹

	Centralizirani programi ⁵²		Decentralizirani programi ⁵³		Drugi programi ⁵⁴		Skupaj
	K	P	K	P	K	P	
Odobreni (število) ⁵⁵	0	6	1	6	0	6	19
Neodobreni (število)	5	11	0	6	1	10	33
V procesu evalvacije (število)	6	1	0	12	2	1	22
Oddani skupaj (število)	11	18	1	24	3	17	74
Uspešnost (%)	0	35,5	100,0	50,0	0	37,5	36,5

(K: koordinatorski predlogi, P: partnerski predlogi)

Medinstitucionalna partnerstva in sporazumi: ZRC SAZU sodeluje s tujimi ustanovami v okviru mednarodnih projektov in sporazumov o sodelovanju. V drugo desetletje je zakorakala t. i. Slovenska raziskovalna iniciativa, to je sodelovanje med ZRC SAZU, Society for Slovene Studies ter Centrom za slovanske in vzhodnoevropske študije Univerze v Ohio, ki je bilo s podporo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport formalizirano leta 2013. Namen sodelovanja je izmenjava slovenskih in severnoameriških raziskovalcev in raziskovalcev predvsem s področja humanistike. Leta 2024 smo podpisali dva medinstitucionalna sporazuma o sodelovanju: z univerzo Ca'Foscari iz Benetk na področju migracij, mobilnosti delovne sile in medkulturnih odnosov in z univerzo Jahangirnagar University iz Dhake. Slednji se je pridružil vrsti že prej podpisanih sporazumov s področja krasoslovja, ki ZRC SAZU utrjujejo kot vodilno ustanovo s tega področja.

Mednarodne konference in simpoziji so pomembno orodje navezovanja in ohranjanja stikov v globalni akademski skupnosti. V Sicrisu (10. 2. 2025) je od 258 enot v kategorijah 3.15 in 3.16 (Prispevek na konferenci brez natisa in Vabljen predavanje na konferenci brez natisa) 134 takih, ki se nanašajo na konference v tujini,

⁵¹Brez projektov iz naslova kohezijske politike, katerih razpisi potekajo prek naših ministrstev: ESRR –Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad, torej samo tisti, za katere so objavljeni mednarodni razpisi.

⁵² Horizon Europe, H2020, Hera, ERASMUS+, *Ustvarjalna Evropa, Evropa za državljane*, projekti drugih Generalnih direktorats (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection, Life+).

⁵³ Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

⁵⁴ Norveški in EGP-mehanizem, COST, era-net, ki jih v celoti financirajo nacionalne agencije (HERA CHANSE).

⁵⁵ Nekateri od teh so bili oddani že leta 2023.

in od 104 konferenc, izvedenih v Sloveniji, 30 takih, ki se nanašajo na mednarodne konference. Prepoznavnost v mednarodni skupnosti ZRC SAZU gradi tudi prek organizacije mednarodnih dogodkov. Leta 2024 smo jih organizirali kar 38. Najpomembnejše so omenjene v poglavju 4.3.

Izmenjave raziskovalk in raziskovalcev, študentk in študentov ter raziskovalni obiski: Vsega skupaj je leta 2024 pri nas gostovalo 52 tujih raziskovalk in raziskovalcev, pri večini je bil obisk krajši od enega meseca. 58 naših raziskovalk in raziskovalcev je gostovalo v tujini in tudi pri večini od njih je bil obisk krajši od enega meseca (preglednica 9.14.9).

Skupne publikacije postajajo vse pogostejša oblika sodelovanja. Od 269 člankov (enote 1.01, 1.02 in 1.03 v Sicrisu z dne 31. 1. 2024) jih je 140 napisanih v soavtorstvu in 63 od teh (45 %) s soavtorji in soavtoricami s tujih ustanov.

Mednarodni izobraževalni programi: ZRC SAZU je prek svojih zaposlenih (dopolnilno delovno razmerje na Univerzi v Novi Gorici) že več kot 10 let močno vpet v Mednarodni študijski program Erasmus Mundus z naslovom Migracije in medkulturni odnosi (ang. European Master in Migration and Intercultural Relations), ki je plod sodelovanja med evropskimi in afriškimi univerzami pod vodstvom University of Oldenburg (Nemčija). Prav tako so naše raziskovalke in raziskovalci prek Univerze v Novi Gorici in Krasoslovnega študijskega središča Unesca (UNESCO Chair on Karst Education) ključni za vodenje postopka priprave dvojne diplome za področje doktorskega študija krasoslovja med Univerzo v Novi Gorici in Junansko univerzo (Kitajska).

9.4.6 Ocena uspeha pri doseganju vsebinskih letnih ciljev

ZRC SAZU je v okviru svoje temeljne dejavnosti, to je raziskovanje na izbranih področjih, obsežno in kakovostno prispeval k novim znanstvenim spoznanjem in z vzporednimi aktivnostmi dosegel zavidljive uspehe na področju prenosa znanja, izobraževanja in razvoja znanstvenih kadrov, mednarodnega sodelovanja in odprte znanosti.

Ocenjujemo, da smo na vseh šestih strateških področjih dosegli opisne letne cilje. Še posebej smo lahko ponosni, da je kljub zmanjšanju sredstev »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda ZRC SAZU in SAZU« konec leta luč sveta ugledal portal Franja in v dobrih dveh mesecih delovanja naštel 1,8 milijona iskanj in s tem presegel pričakovanja. Prav tako zelo uspešno ocenjujemo doseganje začrtanih ciljev iz naslova Razvojnega stebra financiranja.

Letni program dela je bil realiziran v povečanem obsegu (preglednica 5.1.1).

Doseganje vsebinskih ciljev je mogoče le v povezavi s poslovno odličnostjo, ki med drugim temelji na upoštevanju zakonodaje in pravil financerjev. Poslovno odličnost dokazujejo izvedene revizije. Več mednarodnih projektov, ki jih izvajamo, je bilo pod drobnogledom financerjev oziroma z njihove strani pooblaščenih organov: LIFE22-NAT-SI-LIFE TRSCA, AlpTextyles, TranStat, LIFE IP CARE4CLIMATE, AI4EUROPE, Shared Green Deal, SafeHabitat, CRAFT-OA, SELINA, eLTER PPP, eLTER PLUS. Ugotovljene niso bile ne vsebinske in ne finančne nepravilnosti. ARIS je izvedel revizijo temeljnega projekta Književna republika Borisa Pahorja (J6-4619), ki prav tako ni pokazala odstopanj od programa in nepravilnosti. To dokazuje našo urejenost, gospodarnost in zakonske skladnosti poslovanja. S tem ustvarjamo trdne temelje za doseganje vsebinskih ciljev.

9.4.7 Opredelitev doseganja finančnih ciljev

V letu 2024 smo ustvarili 28.529.297,82 EUR prihodkov in 27.390.638,10 EUR odhodkov. Poslovno leto smo sklenili s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 1.138.659,72 EUR oziroma 1.128.715,88 EUR po obračunu davka od dohodka pravnih oseb.

Celotni realizirani prihodki so višji od načrtovanih za 3 %. Na javni službi so realizirani prihodki višji za 2 % od načrtovanih, na tržni dejavnosti pa za 18 %.

Presežek prihodkov, ki znaša 1.128.715,88, ni bil načrtovan in presega načrtovane cilje.

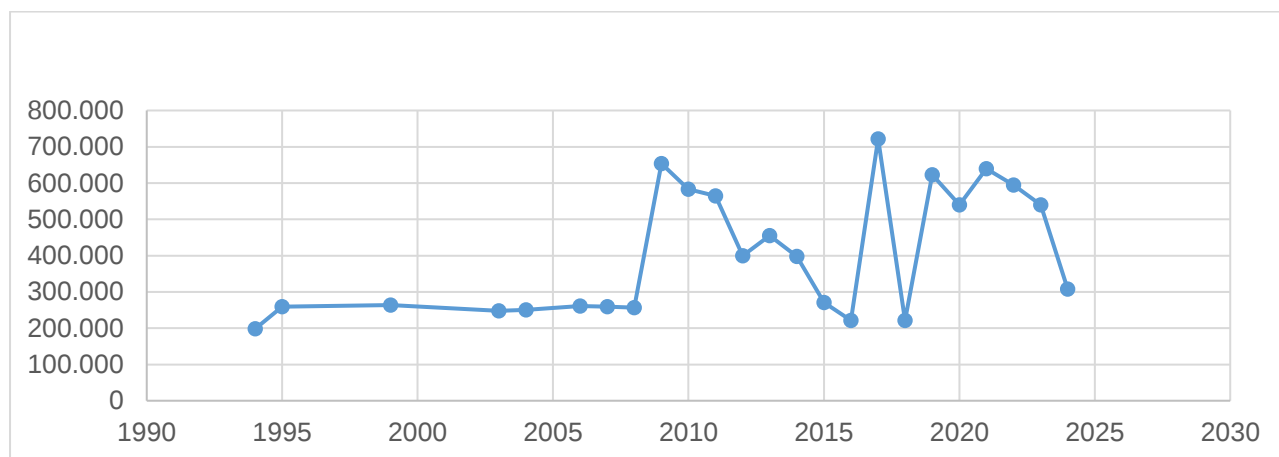
9.5 Nastanek nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela in pojasnila

Leta 2024 nas je zelo zaposlovalo reševanje problematike znižanja sredstev iz naslova izvajanja Skupnega dolgoročnega programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda ZRC SAZU in SAZU. V letu 2023 je obseg sredstev za ZRC SAZU znašal 505.000 EUR, v letu 2024 pa se je nenapovedano znižal na 277.635 EUR oziroma za 227.365 EUR. Pretežni del sredstev je umanjkal pri financiranju dejavnosti Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša v delu, ki se nanaša na delovanje portalov Fran, Franja, Franček in Jezikovne svetovalnice. Zaradi tega so celo leto potekale aktivnosti za ponovno zvišanje sredstev. Direktor dr. Oto Luthar in predstojnik inštituta dr. Kozma Ahačič sta nagovorila vse ključne odločevalce na ministrstvih in celo predsednika Vlade RS dr. Roberta Goloba, ki je poudaril pomen delovanja inštituta in množično uporabo vseh portalov ter zagotovil, da bodo dodatna sredstva zagotovljena. V letu 2024 se to žal ni zgodilo; za leto 2025 je bil odobren enkratni znesek v višini 300.000 EUR. Že vrsto let se soočamo s težavami pri zagotavljanju finančnih sredstev in z njihovimi ponavljajočimi se znižanji na tej postavki (preglednica 9.5.1 in slika 9.5.1), kar onemogoča stabilno in neprekinjeno delo. Problematika presega zgolj nemoteno delo Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, saj se neposredno nanaša na delovanje portalov Fran, Franja, Franček in Jezikovne svetovalnice, ki so vsi nacionalnega pomena. Ti portali imajo ključno vlogo pri ohranjanju in razvoju slovenskega jezika ter pri njegovi dostopnosti širši javnosti. Ker ti portali skupaj prispevajo k jezikovni ozaveščenosti, izobraževanju in varovanju slovenskega jezikovnega bogastva, bo nujno zagotoviti stabilen in konstanten vir financiranja, ki bo omogočil njihovo nemoteno delovanje in razvoj.

Preglednica 9.5.1: Pregled financiranja skupnega dolgoročnega programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda ZRC SAZU in SAZU (NKD ZRC SAU in SAZU) v obdobju 2017–2024 (vse vrednosti v EUR)

	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021	Leto 2022	Leto 2023	Leto 2024
Proračunska postavka v Proračunu RS	721.955	221.000	622.523	540.000	640.000	640.000	540.000	307.635
Sredstva NKD – od tega del za ZRC SAZU	721.955	221.000	613.523	522.000	607.000	595.000	505.000	277.635
Sredstva NKD – od tega del za SAZU	0	0	9.000	18.000	33.000	45.000	35.000	30.000
Sprememba sredstev NKD – del za ZRC SAZU v primerjavi s predhodnim letom		-500.955	392.523	-91.523	85.000	-12.000	-90.000	-227.365

Slika 9.5.1: Gibanje sredstev skupnega dolgoročnega programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda ZRC SAZU in SAZU (del, ki odpade na ZRC SAZU) v obdobju 1994–2024

Z uveljavitvijo ZZrID se je nestabilnost in posledična zahtevnost pri načrtovanju rahlo omilila, vendar je še vedno veliko dejavnikov, ki vnašajo negotovost v financiranje naše dejavnosti. Obvestilo o višini sredstev stabilnega financiranja smo prejeli 19. 2. 2024, Načrt razporeditve sredstev pa smo na ARIS oddali 8. 4. 2024. Pogodba je bila podpisana 29. 5. 2024, to je skoraj pet mesecev po začetku leta, kar otežuje načrtovanje in izvedbo raziskovalnih procesov v prvi polovici leta.

Dolgoročen problem, ki ga ARIS ne more preseči, je pozna objava cene raziskovalne ure ARIS za dotično leto. Za leto 2024 je bila objavljena šele 16. septembra 2024, torej krepko v drugi polovici leta. Takšna zamuda nas postavlja pred težak izziv, saj močno otežuje pravočasno finančno načrtovanje in posledično izvajanje raziskovalnega dela.

Največje predvidljivo tveganje je tudi v letu 2024 predstavljala nepredvidljivost obsega in dinamike pridobivanja novih sredstev iz kompetitivnih razpisov. Nepredvidljivost pri mednarodnih projektih je še izrazitejša, saj nanjo poleg konkurenčnosti vplivajo tudi razpisane tematike, ki se spreminjajo glede na aktualne družbene, politične in ekonomske prioritete. Za razliko od razpisov ARIS, ki delujejo (razen pri ciljnih raziskovalnih projektih) po principu od spodaj navzgor, pa glavnina mednarodnih razpisov zasleduje logiko reševanja družbenih izzivov oziroma pristop od zgoraj navzdol. To pomeni, da raziskovalne organizacije niso le odvisne od lastnih raziskovalnih interesov in iniciativ, temveč od širšega (vseevropskega) političnega in raziskovalnega okvirja. Zaradi teh dejavnikov prihaja tudi do znatnih nihanj v številu oddanih prijav med posameznimi leti, saj je uspešnost pri pridobivanju projektov ne le odvisna od kakovosti raziskovalnih predlogov, temveč tudi od usklajenosti raziskovalnih usmeritev s strateškimi cilji razpisov.

9.6 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih dolgoročnih ciljev

V letu 2024 smo kljub finančnim omejitvam in sistemskim izzivom pri uresničevanju dolgoročnih ciljev dosegli **napredek** na več področjih. Glavne dosežke lahko povzamemo v okviru šestih strateških ciljev.

Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo na ključnih področjih se je nadaljevalo. Odlikuje ga kakovost, kar potrjuje tudi pridobitev prestižnih mednarodnih projektov, kot je projekt ERC, in vztrajno naraščajoče število objav v najboljših mednarodnih revijah. ZRC SAZU si prizadeva za visoko usposobljene, odgovorne, motivirane in zdrave zaposlene, kar se odraža v ohranjanju stabilnega deleža mladih raziskovalcev ter spodbujanju mednarodnih gostovanj. Krepitev programov usposabljanja in profesionalnega razvoja raziskovalcev ostaja ključna prioriteta, prav tako pa tudi nadaljnje izvajanje ukrepov za enakost spolov in izboljšanje delovnih razmer, s čimer se zagotavljajo boljše razmere za raziskovalno delo. Kot nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova ZRC SAZU krepi mednarodno sodelovanje in vključevanje raziskovalcev v mednarodne projekte. Poleg tega ZRC SAZU aktivno sodeluje pri oblikovanju nacionalnih znanstvenih politik, s čimer prispeva k strateškemu razvoju raziskovalnega okolja v Sloveniji. Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo je bilo okrepljeno z vzdrževanjem in nadgradnjo digitalnih repozitorijev ter infrastrukture za odprto znanost. Pomemben napredek je bil dosežen pri razvoju novih spletnih platform, kot sta *Fran* in *Franja*. Prenos znanja in sodelovanje z družbo sta bila okrepljena z razširitvijo odprte znanosti in prostega dostopa do raziskovalnih podatkov. Aktivno vključevanje raziskovalcev v družbene in znanstvene razprave ter širjenje znanstvenih ugotovitev omogočata večjo družbeno relevantnost raziskovalnega dela, s čimer se krepi vloga znanosti v javnem prostoru.

ZRC SAZU ostaja učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan, pri čemer se optimizirajo notranji procesi, kar zagotavlja transparentno upravljanje sredstev stabilnega financiranja. Razširitev razvojnih projektov in izvajanje enotne politike organizacije prispevata k večji povezanosti med inštituti ter večji učinkovitosti raziskovalnega dela.

Analiza doseganja predpisanih dolgoročnih ciljev ZRC SAZU glede na kazalnike, kot jih prikazuje preglednica 9.4.1, zahteva nekaj pojasnil. Sodelovanje v trikotniku znanja je po pričakovanjih najbolj intenzivno z visokim šolstvom in manj z gospodarstvom. Glede na področja naših raziskav so možnosti povezovanja znanstvenih raziskav z gospodarskimi partnerji omejene. Na področju enakih možnosti in enakosti spolov so bili doseženi nekateri ključni cilji, kot sta delež raziskovalcev, zaposlenih za nedoločen čas, ter delež mladih raziskovalcev v raziskovalni skupnosti. Vendar pa delež znanstvenih svetnic in znanstvenih sodelavk ostaja pod pričakovano vrednostjo. Pri tem je potrebno poudariti, da se ZRC SAZU s temi vprašanji ukvarja že zelo dolgo in da so bile

naše izhodiščne vrednosti visoko postavljene. Izstopa pa nizka stopnja zaposlovanja raziskovalcev na začetku kariere za nedoločen čas.

Na področju odlične znanosti, mednarodnega sodelovanja in razvoja kadrov so rezultati zelo pozitivni. Kljub temu je uspešnost prijav na evropske raziskovalne projekte v okviru shem MSCA in ERC ostala nizka, kar nakazuje potrebo po dodatni podpori raziskovalcem pri prijavah in strategijah za povečanje konkurenčnosti. Nedoseganje cilja pri MSCA kazalnikih je tudi posledica napake pri ovrednotenju tega cilja. Ne le da sta vrednosti za leti 2027 in 2030 postavljeni zelo visoko, tudi pri začetni vrednosti se nam je prikradla napaka; 66,6-odstotna stopnja uspešnosti je ne le v praksi, ampak tudi v teoriji nedosegljiva.

Raziskovalna infrastruktura ostaja eno ključnih področij, kjer so potrebna nadaljnja vlaganja. Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme ostaja visoka.

Zadnja tri leta so bila izjemno dinamična, zaznamovana z velikimi pričakovanji ob pripravi nove zakonodaje in optimizmom glede njenih učinkov. Sprejetje ZZrID in njegova implementacija sta prinesla pomembne spremembe v našem poslovanju, kar je v že sicer nepredvidljivem okolju dodatno otežilo načrtovanje. Zaradi teh okoliščin so bili nekateri kazalniki zastavljeni previsoko, saj ob pripravi načrtov še ni bilo mogoče natančno oceniti vseh vplivov sprememb. Kljub temu ocenjujemo, da smo dosegli zadovoljivo rast tako v obsegu poslovanja in raziskovalnih dejavnosti kot tudi na področju kakovosti raziskovalnega dela. Na splošno lahko ocenimo, da zastavljene cilje uspešno uresničujemo.

9.7 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

(glede na opredeljene standarde in merila, kot jih je predpisalo pristojno ministrstvo, in ukrepi za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja posrednega uporabnika)

ZRC SAZU kot javni raziskovalni zavod pri svojem poslovanju porablja sredstva v skladu z *Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije* z vsemi dopolnitvami ter z navodili, ki jih predpisujejo financerji mednarodnih in ostalih projektov.

Skrbno načrtovanje prihodkov in odhodkov za posamezne organizacijske enote in za ZRC SAZU kot celoto omogoča prožno prilagajanje spremenjenemu finančnemu položaju. Pravočasno ugotavljanje odmikov in razhajanj med pričakovanimi prihodki in odhodki omogoča hiter odziv in sprejemanje ustreznih odločitev.

Svoje delo izvajamo na način, ki zagotavlja največjo možno učinkovitost in gospodarno porabo finančnih sredstev, pri čemer sledimo usmeritvam ministrstva.

9.8 Ocena notranjega nadzora javnih financ in poročilo notranjega revizorja

Izjava direktorja o notranjem nadzoru se nahaja v prilogi poročila.

Letno poročilo o izvedeni notranji reviziji, ki jo je opravila preizkušena državna notranja revizorka Simona Krese, se nahaja v prilogi poročila.

Notranja revizija v letu 2024 je bila omejena na delovanja založniške dejavnosti.

V revizijski oceni stanja je bilo ugotovljeno naslednje:

Na podlagi sprejetih internih aktov zavoda, drugih ukrepov vodstva in poslovanja revizorka ocenjuje, da se vodstvo ZRC SAZU zaveda pomena sistema notranjih kontrol in upravljanja tveganj za urejeno, pravilno in smotno poslovanje zavoda. Sistem poslovanja in notranjih kontrol na ključnih delih revidiranega področja je vzpostavljen z internimi akti in opredelitvijo del in nalog ter odgovornosti posameznih organizacijskih enot in odgovornih oseb. ZRC SAZU pri tem upošteva lastne organizacijske in tehnične pogoje ter rešitve in izpostavljenost tveganjem.

Na podlagi opravljene notranje revizije revizorka ocenjuje, da so notranje kontrole pri izvajanju založniške dejavnosti zavoda, ki je bila predmet notranje revizije, v pomembnem delovale ustrezno. So bile pa ugotovljene tudi določene pomanjkljivosti in nedoslednosti, za kar predlagala določene izboljšave. Predvsem je opozorila,

da je potrebno zagotoviti nekoliko bolj pregledno načrtovanje in izvajanje določenih faz v procesu izdaje publikacij, saj so naloge in financiranje razdeljeni med Založbo ZRC in inštitute. Opozorila je tudi na dosledno delitev dejavnosti med javno službo in tržno dejavnostjo.

Ugotovitve so v revizijskem poročilu podrobneje predstavljene z namenom odprave ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti ter da bi bila v prihodnje tveganja obvladovana na sprejemljivi ravni. Dosledno upoštevanje danih priporočil v skladu s sprejetimi ukrepi vodstva zavoda lahko zagotavlja obvladovanje tveganj za nastanek nepravilnosti in pomanjkljivosti pri poslovanju na revidiranem področju na sprejemljivi ravni.

9.9 Ocena učinkov poslovanja na druga področja

Znanost ima ključno vlogo v sodobni družbi, saj prispeva k napredku, izboljšanju kakovosti življenja in reševanju izzivov na različnih ravneh. Prva in najpomembnejša naloga ZRC SAZU je temeljno raziskovanje, ki je lahko uspešno in prodorno le v razmerah sistemske urejenosti in predvidljivosti oziroma stabilnosti na eni in ustvarjalne svobode ter avtonomije na drugi strani. Temeljno raziskovanje, ki izhaja iz raziskovalne radovednosti, poglobljene analize in kritične refleksije, mora imeti izrazito dolgoročen značaj in njegov glavni rezultat mora biti znanje. Visoka raven znanja omogoča njegov učinkovit prenos v prakso in s tem pozitiven učinek na druga področja. ZRC SAZU izsledke svojega temeljnega raziskovanja prek različnih oblik že desetletja prenaša v izobraževalni sistem in prispeva k bogatenju gospodarstva in družbe ter prispeva k varovanju okolja.

Konkurenčnost in blagostanje družbe sta v veliki meri odvisna od stanja duha, ki vlada v družbi. Pozitivne težnje v družbenem oziroma duhovnem razvoju so podlaga in predpogoj za uspešno inovativno gospodarstvo.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU h gospodarstvu

Prispevali smo k upravljanju in varovanju kulturne in naravne dediščine prek modelov upravljanja, kar je spodbudilo in okrepilo njeno turistično rabo – zlasti v okviru kulturnega turizma. Sodelovali smo pri trajnostni preobrazbi turizma, in sicer pri pripravi akcijskih načrtov za trajnostni razvoj turizma v občutljivih okoljih, kot so alpska območja in kraški svet. Sodelovali smo pri digitalizaciji kulturne dediščine, kar je omogočilo nove poslovne in raziskovalne priložnosti v sektorju kreativnih industrij ter izboljšalo dostopnost in interpretacijo dediščine za širšo javnost. Razvoj kreativnega sektorja smo podprli z raziskavami, ki so povezovale kulturno dediščino, digitalne tehnologije in umetniške prakse.

Prispevali smo k izobraževalnemu procesu, s čimer smo omogočili medgeneracijsko sodelovanje, prenos znanja in posledično večjo usposobljenost prihodnjih generacij.

Omogočili smo prenos temeljnega znanja v gospodarstvo prek številnih raziskovalnih projektov, v katerih so sodelovali gospodarski subjekti ali drugi uporabniki znanja. V tem segmentu lahko izpostavimo sodelovanje z gospodarskimi družbami, kot so 2TDK, Elea IC in Turizem Grosuplje, kar je krepilo gospodarski potencial različnih sektorjev. Sodelovali smo pri razvoju digitalnih in jezikovnih orodij, ki so imela potencialne aplikacije v različnih gospodarskih sektorjih, kot so jezikovne tehnologije, kartografske rešitve in zgodovinska analiza poslovnih okolij.

Podprli smo razvoj kmetijstva prek sodelovanja pri različnih modelih in načrtih kmetovanja, ki so prispevali k trajnostnemu upravljanju zemljišč in virov. Na področju hidrologije, varstva voda in trajnostnega upravljanja z naravnimi viri smo izvedli raziskave, ki so imele neposreden vpliv na kmetijstvo, energetiko in komunalne storitve.

Aktivno smo prispevali k razvoju javnega potniškega prometa – predvsem z raziskavami, ki so podpirale trajnostno mobilnost in izboljšanje prometnih rešitev.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k družbi

Z organizacijo dogodkov, delavnic, predavanj, medijskih nastopov, izdajo publikacij in drugih objav smo prispevali k ozaveščanju o družbeno pomembnih temah, kot so podnebne spremembe, jezikovna politika, enakost spolov in dostopnost izobraževanja ter širši javnosti omogočali dostop do znanja in izobraževanja.

Prispevali smo k medgeneracijskemu sodelovanju in prenosu znanja, kar je omogočilo boljše povezovanje znanosti in družbe ter večjo vključenost mladih v raziskovalne in izobraževalne procese.

Raziskave in spremljajoča dejavnost so prispevale k socialni, kulturni, humani, etični družbi in vzpostavljajo skupnost družbeno odgovornih in informiranih državljanov, ohranjajo njihovo nacionalno zavest in zgodovinski spomin ter s tem omogočajo enakopravno in samozavestno vključevanje v evropsko družbo in kulturo.

Poglobljeno razumevanje družbeno-kulturnih sprememb v različnih okoljih vpliva na družbeno zavest o procesih rabe tradicije in preteklosti ter pomaga pri razumevanju odnosa do ponavljajočih se trendov sodobnega sveta. Raziskovali smo družbene neenakosti in migracije, s čimer smo prispevali k boljšemu razumevanju socialnih izzivov in oblikovanju ukrepov za večjo vključenost ranljivih skupin. Na področju izobraževanja, mobilnosti in socialnega vključevanja smo podpirali razvoj javnih storitev, s čimer smo prispevali k izboljšanju kakovosti življenja prebivalstva.

Podprli smo razvoj participativnih oblik odločanja, pri čemer smo s terenskimi raziskavami in analitičnimi študijami prispevali k vključevanju javnosti v procese načrtovanja in oblikovanja politik. K oblikovanju javnih politik, zlasti na področjih kulture, jezika, prostora in okolja, smo prispevali tudi s strokovnimi analizami in priporočili za odločevalce na lokalni, nacionalni in evropski ravni.

In nenazadnje smo s širokim naborom aktivnosti, povezanih s slovenskim jezikom, skrbeli za razvoj jezika in njegovo pravilno in ustrezno rabo na različnih ravneh in področjih.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k varstvu okolja

Raziskovali smo podnebne spremembe in njihove vplive na okolje ter s tem prispevali k razvoju strategij za prilagajanje in zmanjševanje njihovih posledic na lokalni, nacionalni in evropski ravni, hkrati pa smo sodelovali pri oblikovanju okoljskih politik in strategij za trajnostne rešitve na področju rabe prostora, varstva narave in blaženja podnebnih sprememb. Razvili smo metode za spremljanje in vrednotenje okoljskih sprememb, ki omogočajo dolgoročno spremljanje ekoloških in podnebnih trendov ter oceno učinkovitosti okoljskih politik.

Raziskovali smo vplive človekovih dejavnosti na naravno okolje, zlasti na področju rabe zemljišč, posegov v prostor in razvoja urbanih območij, kar je pripomoglo k bolj trajnostnemu načrtovanju prostora. Z raziskavami o zelenih površinah, urbani klimi in trajnostni infrastrukturi smo prispevali k prilagajanju mest in naselij na podnebne spremembe, kar je izboljšalo kakovost bivanja v urbanih okoljih. Z raziskavami in analizami, ki so podprle načrtovanje okolju prijaznejših oblik mobilnosti in zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, smo sodelovali pri razvoju trajnostnega prometa.

Z analizami o vplivu kmetijstva, gozdarstva in industrije na okolje ter s predlogi za bolj trajnostne prakse smo podpirali trajnostno rabo naravnih virov. K trajnostnemu upravljanju vodnih virov smo prispevali z raziskavami na področju hidrologije in kakovosti voda ter z oblikovanjem ukrepov za varstvo podzemnih in površinskih voda. Sodelovali smo pri upravljanju zaščitnih območij in naravnih parkov, s čimer smo prispevali k ohranjanju biotske raznovrstnosti in trajnostnemu razvoju teh območij. S preučevanjem kraških pojavov, geomorfoloških procesov in naravnih vrednot smo prispevali k prepoznavanju in varovanju geološke dediščine, kar je omogočilo boljše upravljanje s tovrstnimi območji.

S preučevanjem poplav, plazov, suš in drugih naravnih procesov smo prispevali k zmanjševanju okoljskih tveganj in naravnih nesreč, kar je pripomoglo k boljšemu načrtovanju zaščitnih ukrepov.

Del naših aktivnosti je bilo tudi ozaveščanje javnosti o pomenu varstva okolja s publikacijami, delavnicami in javnimi dogodki, ki so pripomogli k večji okoljski zavesti med prebivalstvom.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k regionalnemu razvoju in urejanju prostora

S pripravo analiz in priporočil za uravnotežen razvoj slovenskih regij, zmanjševanje razvojnih razlik ter krepitev lokalnih in regionalnih potencialov smo prispevali k strateškemu načrtovanju regionalnega razvoja. Z raziskavami in z raziskovanjem povezanimi dejavnostmi smo krepili dialog med deležniki s področja regionalnega razvoja, kar je prispevalo k večji sinergiji med različnimi deležniki in posledično k bolj uravnoteženemu in vključujočemu regionalnemu razvoju.

S sodelovanjem v mednarodnih projektih, ki so omogočali izmenjavo dobrih praks in razvoj skupnih strategij, smo podpirali čezmejno sodelovanje in integracijo v evropske razvojne politike.

Sodelovali smo pri oblikovanju prostorskih načrtov in strategij, ki so podpirali trajnostno rabo prostora, učinkovito infrastrukturo in prilagajanje na podnebne spremembe. Raziskovali smo prostorsko načrtovanje v urbanih območjih s poudarkom na trajnostnem razvoju mest, dostopnosti storitev in prilagoditvah na podnebne spremembe. Prispevali smo k razvoju konceptov pametnih mest in regij, kjer smo podpirali uvajanje inovativnih tehnologij in digitalizacije v načrtovanje urbanega in regionalnega razvoja.

Raziskovali smo vpliv gospodarskih dejavnosti na prostor, pri čimer smo podali priporočila za prostorsko umestitev industrije, kmetijstva in storitvenih dejavnosti na način, ki podpira trajnostni razvoj. Omeniti velja poseben prispevek k razvoju alpskih in kraških regij, kjer smo analizirali vplive podnebnih sprememb, turizma in gospodarskih dejavnosti ter predlagali rešitve za njihovo trajnostno upravljanje.

S preučevanjem zgodovinskih vzorcev rabe prostora ter z oblikovanjem smernic za njihovo ohranjanje in vključevanje v sodobne razvojne strategije smo sodelovali pri varovanju kulturne krajine in dediščine.

Z raziskavami demografskih trendov, gospodarskih priložnosti in okoljskih izzivov ter s predlogi za krepitev lokalnih gospodarstev in skupnosti smo prispevali k razvoju podeželja.

Sodelovali smo pri analizi prometnih tokov in trajnostne mobilnosti, kar je podprlo razvoj boljših povezav med regijami in pripomoglo k izboljšanju javnega potniškega prometa.

9.10 Poročilo o realiziranih investicijah in investicijskih vlaganjih

- **Investicije po obračunskem načelu**

Gradnja dvigala na Novem trgu 2

Investicijski projekt za gradnjo dvigala je bil vključen v finančni načrt za leto 2024. Namen projekta je izboljšanje dostopnosti in funkcionalnosti objekta ter zagotavljanje večje uporabnosti za vse uporabnike. V letu 2024 smo izvedli prve pomembne aktivnosti: pripravo idejne zasnove, pripravo projektne dokumentacije in pripravo investicijske dokumentacije. Projekt gradnje dvigala v letu 2024 ni bil v celoti realiziran, vendar so bile izvedene ključne pripravljalne aktivnosti, ki omogočajo uspešno izvedbo projekta v letu 2025. Sredstva, ki niso bila porabljena, bodo ustrezno prenesena in vključena v finančni načrt za prihodnje leto.

Rimska cesta 3, Ljubljana

27. decembra 2023 je bila z Mestno občino Ljubljana sklenjena pogodba št. C7560-23-715191 o nakupu 24/30 deleža nepremičnine na naslovu Rimska ulica 3, Ljubljana. V letu 2024 smo urejali razmerja s preostalimi solastniki, razmišljali o idejnih zasnovah projekta in se dogovarjali z Zavodom za varstvo kulturne dediščine o pogojih, ki jih bomo morali upoštevati pri prenovi. Investicija naj bi se predvidoma zaključila do konca leta 2027. S tem bi zadostili srednjeročnim potrebam po dodatnih poslovnih prostorih. Glede na obsežnost investicije bomo po pripravi projekta pristopili k dogovorom z MVZI glede financiranja v naslednjih letih.

Preglednica 9.10.1: Realizacija načrta investicij v nepremičnine v letu 2024 v primerjavi z načrtovanimi

Investicijski projekt (ime investicije)	Ocenjena vrednost celotne investicije v EUR z DDV	Obdobje investicije (od–do)	Načrt 2024 (v EUR)	Realizacija 2024 (v EUR)	Vir financiranja (če je financerjev več, se navede financerja in znesek, znesek ARIS in MVZI mora biti razviden)	Realizirana dela v letu 2024 in pojasnilo odstopanj glede na načrt 2024
1	2	3	4	5	6	7
Vgradnja novega dvigala Novi trg 2	170.800,00	2024	170.800,00	22.726,98	ZRC SAZU	Investicija bo dokončana v letu 2025.
Urejanje gradbene dokumentacije za obnovo Rimska cesta 3, Ljubljana	72.060,00	2023-2026	72.060,00	11.117,11	ZRC SAZU	Z deli bomo nadaljevali v letu 2025.
Priprava projektne dokumentacije za Zeleni paviljon na Igu	109.800,00	2024-2030	109.800,00	0,00	ZRC SAZU	/
Skupaj	352.660,00		352.660,00	33.844,09		

Preglednica 9.10.2: Realizacija celotnih investicij po obračunskem načelu (v EUR)

	Inv. za področje javne službe	Inv. za tržno dejavnost	Skupaj
Programska oprema	28.618,58		28.618,58
Računalniška oprema	505.490,19		505.490,19
Raziskovalna oprema	181.086,99		181.086,99
Prevozna sredstva	48.414,66		48.414,66
Ostala oprema	240.758,98		240.758,98
Skupaj oprema	1.004.369,40	0,00	1.004.369,40
Pridobitev gradbene dokumentacije za obnovo Rimska cesta 3, Ljubljana	11.117,11		11.117,11
Vgradnja novega dvigala Novi trg 2	22.726,98		22.726,98
Skupaj nepremičnine	33.844,09	0,00	33.844,09
Skupaj vse	1.038.213,49	0,00	1.038.213,49

Viri financiranja investicij so razvidni iz preglednice 9.10.3.

Preglednica 9.10.3: Viri financiranja investicij

Vrsta vira	Realizirana sredstva v EUR
Obračunana amortizacija za leto 2024	1.126.510,58
Prenos neporabljene amortizacije za investicije v leto 2025	-88.297,09
Skupaj investirano v letu 2024	1.038.213,49

- **Investicije po denarnem toku**

Investicije po denarnem toku so razvidne v *Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku*, in sicer na kontih skupine 420 ter v *preglednici 3.5.5 Investicijski odhodki, primerjava s preteklim letom* v poglavju Računovodsko poročilo. Naslednja preglednica prikazuje nakup opreme, katere vrednost presega 10.000 EUR z DDV, po denarnem toku.

Preglednica 9.10.4: Realizacija nakupa opreme, dražje od 10.000 EUR, za leto 2024 po denarnem toku

Vrsta opreme	Naziv opreme	Klasifikacija	Nabavna vrednost opreme	Načrt 2024 (v EUR z DDV)	Realizacija 2024 (z DDV)	Viri financiranja	Pojasnilo morebitnih odstopanj glede na načrt 2024
1	2	3	4	5	6	7	8
	Skupni znesek opreme, ki ima vrednosti nižje od 10.000 evrov		885.505	1.230.926	885.505		
raziskovalna oprema	EMPYREAN III - RTG praškovni difraktometer – XRD (28 % delež ZRC SAZU; 72 % delež UL NTF)	27	89.707	90.000	89.707	ZRC SAZU	realizirano
druga oprema	Strežnik TAPE IN LTO-9	57	34.442	17.080	34.442	ZRC SAZU	delno prenos v leto 2025
druga oprema	Naprava za LTO kasete	57	0	11.590	0	ZRC SAZU	prenos v leto 2025
druga oprema	Audio-vizualna oprema za Atrij	/	0	29.121	0	ZRC SAZU	prenos v leto 2025
druga oprema	Aplikacija za evidentiranje delovnega časa KADRIS	63	13.947		13.947	ZRC SAZU	nujna nabava
druga oprema	Digitalna kamera DP75 color za mikroskop	/	13.454	0	13.454	ZRC SAZU	nujna nabava za potrebe novih projektov
druga oprema	Tiskalnik D ULTIMAKER 5S	/	12.414	0	12.414	ZRC SAZU	nujna nabava za potrebe novih projektov
druga oprema	Programska oprema Only office DOCS ENT.200	63	12.125	0	12.125	ZRC SAZU	nujna nabava za potrebe novih projektov
druga oprema	Stacionarni računalnik Think statio P8	/	10.284	0	10.284	ZRC SAZU	nujna nabava za potrebe novih projektov
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/		24.400		ZRC SAZU	prenos v leto 2025
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/		36.600		ZRC SAZU	prenos v leto 2025
prevozna sredstva	Terensko vozilo VOLVO XC60 B4	/	48.415	48.800	48.415	ZRC SAZU	realizirano
	Skupaj		1.120.292	1.488.517	1.120.292		

- **Investicijsko vzdrževanje**

Zaključevanje obnove prostorov z dodatnimi deli Gosposka 16, dvorana Zemljepisnega muzeja

V letu 2024 je bilo izvedeno investicijsko vzdrževanje dveh dvoran Zemljepisnega muzeja (Gosposka dvorana in Križevniška dvorana) z namenom zagotavljanja sodobnih možnosti z moderno avdiovizualno opremo za organizacijo različnih dogodkov; povečanja prilagodljivosti prostorov za večnamensko uporabo; izboljšanja akustike in tehnične opremljenosti; povečanja energetske učinkovitosti in zmanjšanja stroškov vzdrževanja in tudi zaradi estetske prenovе za boljšo izkušnjo obiskovalcev. Število organiziranih dogodkov se je povečalo v primerjavi s prejšnjim obdobjem in tudi načrtovanje dogodkov vnaprej se je povečalo. Uporabniki izražajo visoko stopnjo zadovoljstva s prenovljenimi prostori.

Preglednica 9.10.5: Realizacija načrta investicijskega vzdrževanja v letu 2024 po denarnem toku

Investicijsko vzdrževanje	Realizacija v EUR
Zaključevanje obnove prostorov z dodatnimi deli Gosposka 16, GOI dela, dvorana Zemljepisnega muzeja	418.772,58
Skupaj investicijsko vzdrževanje	418.772,94

Preglednica 9.10.6: Viri financiranja investicijskega vzdrževanja v letu 2024 po denarnem toku

Vrsta vira za investicijsko vzdrževanje	Realizirana sredstva v EUR
MVZI pogodba: C 3360-24-24-459019	121.484,01
Lastna sredstva (upravljavka in podporna dejavnost)	297.288,57
SKUPAJ	418.772,58

9.11 Realizacija načrtov ravnanj s stvarnim premoženjem

Določbe ZSPDSLS-1 se za stvarno premoženje v lasti javnih zavodov ne uporabljajo, razen določil o načelih ravnanja, postopkih ravnanja in evidencah premoženja iz II., V. in VIII. poglavja ZSPDSLS-1, razen 29. člena.

V skladu z 12. členom Uredbe o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Ur. l. RS, št. 31/18) ZRC SAZU v letu 2024 ni predvidel ravnanj s stvarnim premoženjem v breme proračunskih sredstev, zato podatkov o realizaciji načrtov ravnanj s stvarnim premoženjem za leto 2024 ne more poročati.

9.12 Poročilo o uresničevanju 105. člena ZZrID (prenos premoženja)

V januarju 2022 smo s strani MVZI prejeli navodila za ureditev zemljiškoknjižnega stanja in pridobivanje soglasij za odtujitev ali obremenitev stvarnega premoženja skladno z ZZrID. 28. 1. 2022 smo na MVZI poslali predlog pogodbe in izpolnjene preglednice z opisom premoženja, katerega lastnik je država in ki naj bi ga v skladu s 105. členom ZZrID RS prenesla v last ZRC SAZU. V zvezi z navedenim s strani ministrstva še nismo dobili povratne informacije.

9.13 Poročilo o izvajanju investicijskih projektov in spremljanju učinkov investicij

- **Poročilo o spremljanju učinkov projekta Goriškega knjižnega središča (Knjigarna Maks)**

V okviru investicijskega projekta obnove Goriškega knjižnega središča v Novi Gorici, ki je bil zaključen v letu 2023, smo uspešno izvedli celovito prenovu. V njej je nastal prostor za predstavitve in prodajo publikacij (v Knjigarni Maks) ter družabni prostor z lokalom. Projekt je bil zasnovan z namenom vzpostavljanja dodatnih možnosti za delovanje raziskovalcev, ki delujejo na Raziskovalni postaji Nova Gorica, kot tudi prispevati k

obogatitvi družbenega življenja v Mestni občini Nova Gorica. Učinki investicije so širše prepoznavni, Knjigarna je postala priljubljeno zbirališče lokalne skupnosti, organizirani so bili številni znanstveni in kulturni dogodki, kot so predstavitve raziskovalnih rezultatov, literarni večeri, razstave in predstavitve knjig. Prostor je postal ključna kulturna točka v Novi Gorici, ki privablja obiskovalce iz širše regije ter omogoča predstavljanje raziskovalnih rezultatov širši družbi.

9.14 Analiza kadrovanja, kadrovske politike in izobrazbene strukture

Na dan 31. 12. 2024 smo imeli 408 zaposlenih, od tega 394 v rednem delovnem razmerju in 14 v dopolnilnem delovnem razmerju – od tega 299 raziskovalcev, 31 strokovnih sodelavcev v plačni podskupini H02 ter 73 strokovnih, administrativnih oz. tehničnih delavcev. Plačno skupino B sestavlja 5 oseb. V letu 2024 je bilo skupaj zaposlenih 35 mladih raziskovalcev, 3 od njih so doktorirali. Poleg navedenega je doktoriral tudi 1 asistent.

Na ZRC SAZU smo v letu 2024 na novo zaposlili 29 oseb, vključno s 7 mladimi raziskovalci. Delovno razmerje je prenehalo 24 zaposlenim: 8 so potekle pogodbe o zaposlitvi za določen čas, 6 javnih uslužbencev je podalo redno odpoved pogodbe o zaposlitvi, 9 se jih je upokojilo. Število zaposlenih se je glede na 31. 12. 2023 povečalo za 5, kar je manj, kot je bilo predvideno s kadrovskim načrtom, ker bodo zaposlitve realizirane v letu 2025.

Preglednica 9.14.1: Pregled števila zaposlenih na dan 1. 1. 2024, načrt na dan 1. 1. 2025 (zadnji rebalans) in število zaposlenih na dan 1. 1. 2025 po virih financiranja

Viri	Realizacija 1. 1. 2024	Načrt 1. 1. 2025 (zadnji rebalans za leto 2024)	Realizacija 1. 1. 2025	Odstopanje realizacije od načrta (1. 1. 2025)
1. Državni proračun				
2. Proračun občin				
3. ZZS IN ZPIZ				
4. Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (na primer takse, pristojbine, koncesnine, RTV-prispevek)				
5. Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu	2,667	3	2,707	90,2
6. Nejavna sredstva za opravljanje javne službe				
7. Sredstva prejetih donacij				
8. Sredstva EU ali drugih mednarodnih virov, vključno s sredstvi sofinanciranja iz državnega proračuna	25,929	26	37,271	143,4
9. Sredstva proračuna za zaposlene iz prvega, drugega in tretjega odstavka 25. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19 in 199/21) in iz tretjega odstavka 34. člena ZZDej				
10. Sredstva iz sistema javnih del				
11. Sredstva stabilnega financiranja, raziskovalnih projektov ter sredstva za projekte in programe, namenjene za internacionalizacijo, odprtost in kakovost v izobraževanju in znanosti	346,854	356,4	339,922	95,4
SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH OD 1. DO 11. TOČKE	375,45	385,4	379,9	98,6
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SO FINANCIRANI IZ 1., 2., 3. in 4. TOČKE	0	0	0	
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SO FINANCIRANI IZ 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. TOČKE	375,45	385,4	379,9	98,6

Preglednica 9.14.2: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah, trajanju zaposlitve in spolu, realizacija na dan 31. 12. 2024, v osehah

		PO VRSTI ZAPOSLOTVE			PO SPOLU		
Zap. št.	Plačna podskupina	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 (realizacija) (v osehah)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 (realizacija) (v osehah)		
		Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
a	POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	5		5	1	4	5
b	RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	43	207	250	108	142	250
c	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	11	3	14	8	6	14
d	MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	35		35	17	18	35
e	STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	5	26	31	11	20	31
f	STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	3	43	46	13	33	46
g	ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO-TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	0	27	27	5	22	27
h=a+b+c+d+e+f+g	SKUPAJ ZSPJS	102	306	408	163	245	408
i	RAZISKOVALCI – zaposlitev samo na podlagi 64. člena ZZrID oz. šestega odstavka 3. člena ZSPJS			0			0
j=h+i	SKUPAJ ZSPJS in 64. člen ZZrID	102	306	408	163	245	408
k (od a in b)	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (drugi in tretji odstavek 62. člena ZZrID) (DM plačne podskupine H1)	43	209	252	109	143	252
l (od b)	RAZISKOVALCI – zaposlitev za krajši čas od polnega na podlagi 64. člena ZZrID oz. šestega odstavka 3. člena ZSPJS ob hkratni zaposlitvi (za krajši čas od polnega) na DM plačne podskupine H1			0			0

Preglednica 9.14.3: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah, trajanju zaposlitve in spolu na dan 31. 12. 2024, v FTE

		PO VRSTI ZAPOSLOTITVE			PO SPOLU		
Zap. št.		Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 (realizacija) (v FTE)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 (realizacija) (v FTE)		
		Določeni čas	Nedoločeni čas	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
a	POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	5,0		5,0	1,0	4,0	5,0
b	RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	39,4	197,1	236,5	101,7	134,8	236,5
c	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	1,9	0,6	2,5	1,5	1,0	2,5
d	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (drugi in tretji odstavek 62. člena ZZrID) (DM plačne podskupine H1)		2,0	2,0	0,2	0,2	0,4
e	MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	35,0		35,0	17,0	18,0	35,0
f	STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	4,0	24,8	28,8	10,0	18,8	28,8
g	STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključeni drugam)	3,0	42,2	45,2	12,2	33,0	45,2
h	ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO-TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)		27,0	27,0	5,0	22,0	27,0
i=a+b+c + d+e+f+g+h	SKUPAJ ZSPJS	88,3	293,6	381,9	148,6	231,8	380,3
j	RAZISKOVALCI – zaposlitev na podlagi 64. člena ZZrID oz. šestega odstavka 3. člena ZSPJS			0,0			0,0
k=i+j	SKUPAJ ZSPJS in 64. člen ZZrID	88,3	293,6	381,9	148,6	231,8	380,3

Preglednica 9.14.4: Raziskovalci po spolu in po nazivih na dan 31. 12. 2024, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Moški	Ženske	Skupaj	Delež žensk (v %)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	33	45	78	57,7
	Starejši raziskovalci	98	117	215	54,4
	Skupaj	131	162	293	55,3
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	1	3	4	75,0
	Starejši raziskovalci	1	1	2	50,0
	Skupaj	2	4	6	66,7
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci			0	
	Starejši raziskovalci			0	
	Skupaj	0	0	0	
Skupaj	Mlajši raziskovalci	34	48	82	58,5
	Starejši raziskovalci	99	118	217	54,4
	Skupaj	133	166	299	55,5

Preglednica 9.14.5: Raziskovalci po državljanstvu in po nazivih na dan 31. 12. 2024, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	državljanstvo RS	državljanstvo držav članic EU	državljanstvo drugih držav	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	71	3	4	78
	Starejši raziskovalci	205	6	4	215
	Skupaj	276	9	8	293
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	4			4
	Starejši raziskovalci	2			2
	Skupaj	6	0	0	6
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci				0
	Starejši raziskovalci				0
	Skupaj	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	75	3	4	82
	Starejši raziskovalci	207	6	4	217
	Skupaj	282	9	8	299

Preglednica 9.14.6: Raziskovalci po starosti in po nazivih na dan 31. 12. 2024, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci		61	15	1	1		78
	Starejši raziskovalci		3	67	86	45	14	215
	Skupaj	0	64	82	87	46	14	293
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci			2		1	1	4
	Starejši raziskovalci					1	1	2
	Skupaj	0	0	2	0	2	2	6
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci							0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	61	17	1	2	1	82
	Starejši raziskovalci	0	3	67	86	46	15	217
	Skupaj	0	64	84	87	48	16	299

Preglednica 9.14.7: Raziskovalci po posameznih značilnostih, zaposleni na ZRC SAZU na dan 31. 12. 2024, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2022 do vključno 31. 12. 2024 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2018 do vključno 31. 12. 2021 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2010 do vključno 31. 12. 2017 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali do vključno 31. 12. 2009 (v osebah)		Raziskovalci brez doktorata znanosti (v osebah)	Vsi raziskovalci	
		Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas		Skupaj	Raziskovalci, vključeni v pedagoški proces v letu 2024 (v osebah)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	14	6	6	3	2		1		55	78	7
	Starejši raziskovalci	2	1	15	13	89	76	109	104		215	145
	Skupaj	16	7	21	16	91	76	110	104	55	293	0
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci									4	4	1
	Starejši raziskovalci							2			2	
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	2	0	4	6	0
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci										0	
	Starejši raziskovalci										0	
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	14	6	6	3	2	0	1	0	59	82	0
	Starejši raziskovalci	2	1	15	13	89	76	111	104	0	217	0
	Skupaj	16	7	21	16	91	76	112	104	59	299	143

Preglednica 9.14.8: Število novih zaposlitev, upokojitev, prenehanj pogodb o zaposlitvi za določen čas ter odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razlogov nesposobnosti v FTE v letu 2024

Šifra delovnega mesta	Naziv delovnega mesta	Število upokojitev (v FTE)	Število oseb, ki jim je prenehala pogodba o zaposlitvi za določen čas (v FTE)	Število zaposlenih, ki jim je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (ali iz razloga nesposobnosti) (v FTE)	Število novih zaposlitev za nedoločen čas (v FTE)	Število novih zaposlitev za določen čas (v FTE)
H017001	Asistent		1,0			6,0
H017002	Mladi raziskovalec		2,0			7,0
H019001	Asistent z doktoratom		1,0			1,0
H019006	Višji znanstveni sodelavec	2,0				0,2
H019007	Znanstveni sodelavec		2,0			1,7
H019008	Znanstveni svetnik	3,4				
H027001	Samostojni strokovni sodelavec					0,5
H027002	Strokovni sodelavec		1,0			
H027003	Strokovni sodelavec		1,0			
H027006	Višji strokovni sodelavec				1,0	
H027007	Vodilni strokovni sodelavec				1,0	1,0
I017054	Področni podsekretar				2,0	
I017080	Področni sekretar				1,0	
I017111	Področni svetovalec I				1,0	
I017112	Področni svetovalec II				1,0	1,0
I017160	Višji svetovalec področja II				1,0	
J015027	Projektni sodelavec V				1,0	
J015031	Samostojni tehnik V	2,0				
J032001	Čistilka II					1,0
J035007	Delovodja V	1,0			1,0	
SKUPAJ		8,4	8,0	0,0	10,0	19,4

Preglednica 9.14.9: Gostujoči raziskovalke in raziskovalci v letu 2024

	do 1 mesec	od 1 do 6 mesecev	od 6 mes. in 1 dan do 12 mesecev	dlje kot 12 mesecev
Tuji raziskovalci, gostujoči pri nas (število)	44	9	/	/
Domači raziskovalci, gostujoči v tujini (število)	39	19	/	/
Države institucij, iz katerih so prišli tuji raziskovalci (po instituciji, v kateri so zaposleni)	Hrvaška 3x, ZDA 10x, Rusija, Italija 2x, BiH, Madžarska, Srbija 2x, Francija 2x, Češka 2x, Avstrija, Portugalska 3x, Bolgarija 2x, Španija, Nemčija, Kitajska 5x, Bangladeš, Brazilija, Egipt, Češka	Švedska, Združeno kraljestvo, Nizozemska, Argentina, Slovaška, Španija, Islandija		
Države gostovanja domačih raziskovalcev	Norveška 6x, Kitajska 6x, Španija 5x, ZDA 2x, Italija 3x, Egipt 3x, Nova Zelandija, Indonezija, Kanada, Francija 2x, Nemčija, Turčija, Srbija, Češka 2x, Avstrija 4x, Švica, Portugalska, Nizozemska	Združeno kraljestvo 3x, Avstralija, Hrvaška 2x, Švica, Španija 3x, Slovaška, Poljska, Italija, Nemčija, Avstrija 3x		

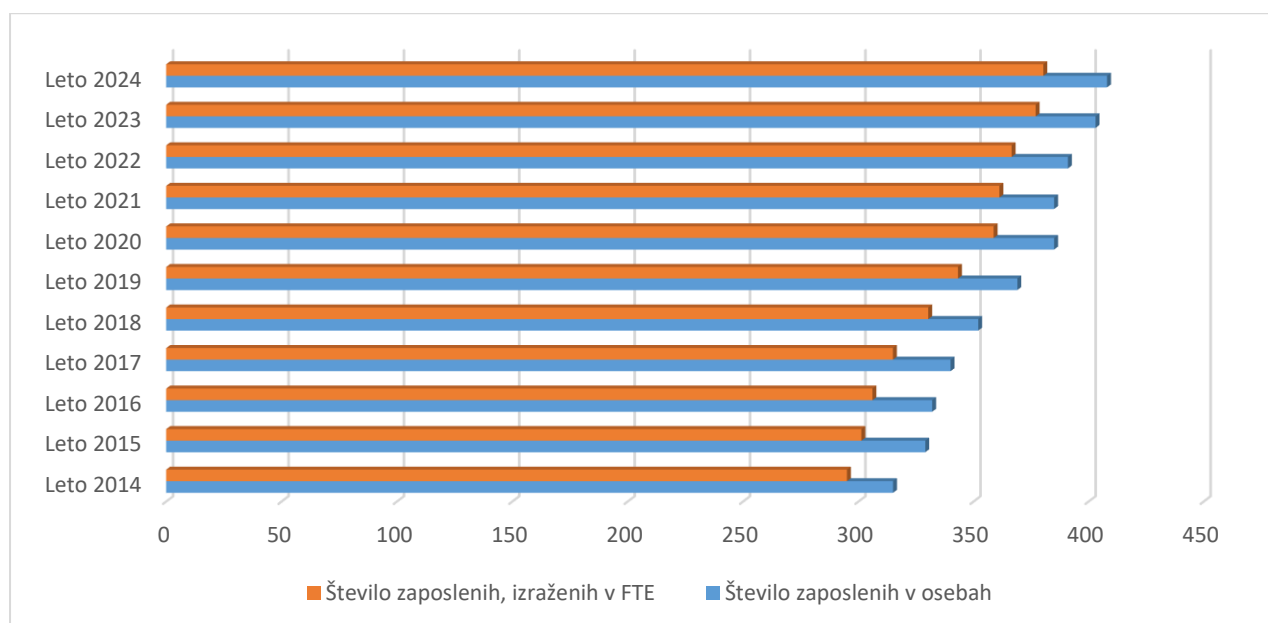
Preglednica 9.14.10: Odlični, tuji uveljavljeni znanstvenice in znanstveniki, gostujoči na ZRC SAZU v letu 2024⁵⁶

	V letu 2024
Število	29
Države institucij, iz katerih so prišli (po instituciji, v kateri so zaposleni)	Avstrija, Bangladeš, Bolgarija 2x , Brazilija , Češka 3x, Egipt, Francija 2x , Hrvaška , Italija , Kitajska 2x, Nizozemska, ZDA 11x, Španija, Združeno kraljestvo

Preglednica 9.14.11: Gibanje števila zaposlenih v osebah in zaposlenih, izraženih v FTE, v obdobju 2014–2024

	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021	Leto 2022	Leto 2023	Leto 2024
Število zaposlenih v osebah	315	329	332	340	352	369	385	385	391	403	408
Število zaposlenih, izraženih v FTE	295	301,25	306,03	314,95	330,3	343,2	358,7	361,2	366,53	376,95	380,3

Slika 9.14.1: Število zaposlenih v osebah in zaposlenih, izraženih v FTE, v obdobju 2014–2024

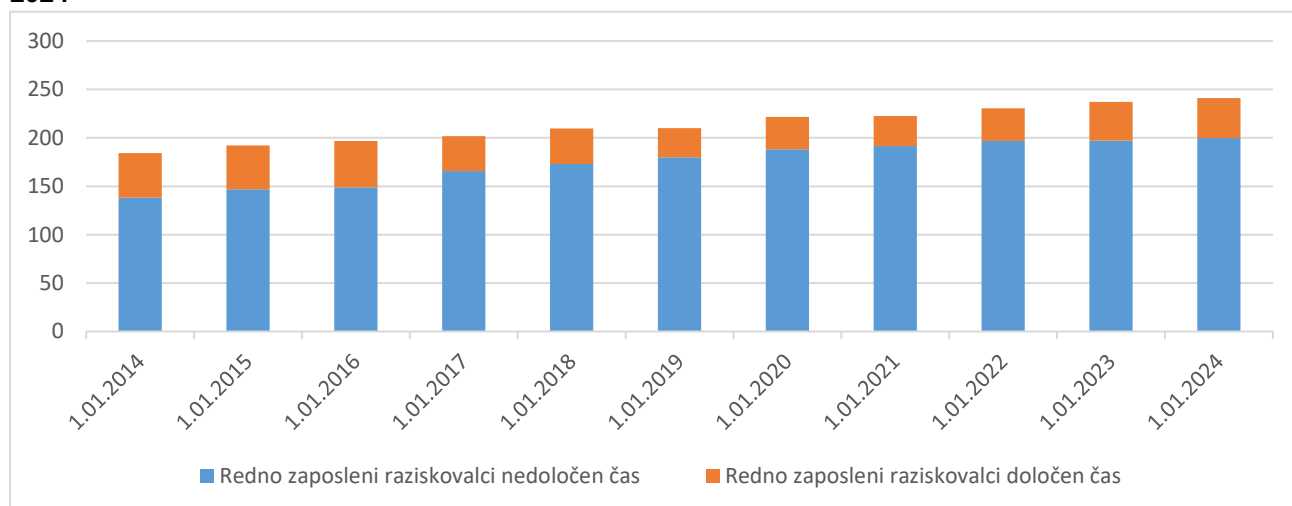

⁵⁶ Sem štejemo starejše raziskovalke in raziskovalce (nad 10 let po doktoratu).

Preglednica 9.14.12: Gibanje števila zaposlenih raziskovalcev, izraženih v FTE, glede na obliko zaposlitve v obdobju 2014–2024

Število zaposlenih raziskovalcev v FTE na dan (brez MR)	Oblika pogodbe	31. 12. 2014	31. 12. 2015	31. 12. 2016	31. 12. 2017	31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2024
Redno zaposleni raziskovalci	Nedoloč. čas	138,35	146,9	148,85	165,68	173,2	179,9	188,4	191,4	196,8	197,175	199,7
Redno zaposleni raziskovalci	Določ. čas	46	45,35	47,9	36,05	36,6	30,1	33,4	31,1	33,8	39,875	41,3

Slika 9.14.2: Gibanje števila zaposlenih raziskovalcev, izraženih v FTE, glede na obliko zaposlitve 2014–2024

II RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2024

1 RAČUNOVODSKE SMERNICE IN INFORMACIJE

ZRC SAZU je davčni zavezanec za DDV in zavezanec za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb.

Sodila za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter tržno dejavnost

Prihodki

Med prihodke iz dejavnosti javne službe vključujemo prihodke, kot jih določa 79. člen Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti:

- sredstva stabilnega financiranja (raziskovalni programi in usposabljanje mladih raziskovalcev ter infrastrukturna, upravljavska in podporna dejavnost in druga institucionalna infrastruktura, programi nacionalnih raziskav in razvoj znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financirani prek stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti),
- sredstva, pridobljena na javnih razpisih oziroma pozivih za raziskovalne projekte, raziskovalna infrastruktura in raziskovalna oprema, mednarodno sodelovanje, znanstvene publikacije in monografije ter odprtost in popularizacija znanosti ter javna pooblastila,
- sredstva za sofinanciranje mednarodnih projektov in
- prihodki od prodaje netržnih publikacij, netržnih izobraževanj in zaračunane najemnine.

Med prihodke tržne dejavnosti štejemo prihodke, ki so financirani na podlagi izstavljenih računov za opravljene raziskovalne storitve (analize in ekspertna mnenja za različna področja naše dejavnosti), prodajo tržnih publikacij ter prejete subvencije za sofinanciranje tržne založniške dejavnosti.

Odhodki

Način razporejanja odhodkov in sodila za razporejanja posrednih stroškov:

- neposredne stroške posameznih stroškovnih mest razporejamo neposredno na podlagi ustreznih dokazil;
- stroške, ki jih ob njihovem nastanku ne moremo pripisati posameznemu stroškovnemu mestu, razvrščamo med posredne stroške;
- posredne stroške na ravni celotnega zavoda razporejamo na dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur, opravljenih na javni službi oziroma trgu, v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh projektov in programov;
- posredne stroške na ravni organizacijske enote razporejamo na stroškovna mesta/nosilce s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur posameznega stroškovnega mesta/nosilca v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh stroškovnih mest/nosilcev.

Pojasnilo o metodah vrednotenja postavk v računovodskih izkazih: postavke v računovodskih izkazih so vrednotene skladno z zakonodajo in internimi akti.

2 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Preglednica 2.1: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2024 v evrih s centi

Členitev skupine kontov	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predh. leto
			Tekočega leta	Prejšnjega leta	
1	2	3	4	5	6
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002-003+004-005+006-007+008+009+010+011)	001	11.646.057,74	12.183.222,00	96
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	522.806,76	522.383,00	100
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	438.111,54	367.906,00	119
02	NEPREMIČNINE	004	11.971.555,86	12.046.695,00	99
03	POPRAVEK VREDNOSTI ZGRADB	005	3.518.858,71	3.231.593,00	109
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	12.335.273,54	11.392.464,00	108
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	9.283.868,50	8.219.855,00	113
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	3.000,00	3.000,00	100
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0,00	0,00	
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	54.260,33	38.034,00	143
09	TERJATVE ZA SREDSTVA, DANA V UPRAVLJANJE	011	0,00	0,00	
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)	012	15.584.506,05	12.610.891,00	124
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVI VREDNOSTNI PAPIRJI	013	0,00	210,00	0
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	1.865.051,50	386.052,00	483
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	145.654,26	277.873,00	52
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	0,00	0,00	
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	12.481.736,71	11.142.336,00	112
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0,00	0,00	
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	637,51	0,00	
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	20.067,57	30.466,00	66
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0,00	0,00	
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	1.071.358,50	773.954,00	138
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)	023	40.435,94	31.581,00	128
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0,00	0,00	
31	ZALOGE MATERIALA	025	0,00	0,00	
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0,00	0,00	
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA	027	0,00	5.156,00	0
34	PROIZVODI	028	106,38	5.908,00	2
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	0,00	499,00	0
36	ZALOGE BLAGA	030	40.329,56	20.018,00	201
37	DRUGE ZALOGE	031	0,00	0,00	
	I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	27.270.999,73	24.825.694,00	110
99	IZVENBILANČNA EVIDENCA	033	430.675,48	239.329,00	180
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	10.066.206,25	8.248.421,00	122

20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0,00	0,00	
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	1.628.917,99	1.571.965,00	104
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	557.618,80	849.625,00	66
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	387.930,24	325.820,00	119
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	33.327,53	71.234,00	47
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0,00	0,00	
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0,00	0,00	
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0,00	0,00	
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	7.458.411,69	5.429.777,00	137
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)	044	17.204.793,48	16.577.273,00	104
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0,00	0,00	
91	REZERVNI SKLAD	046	0,00	0,00	
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	6.053,21	8.941,00	68
93	REZERVACIJE	048	0,00	0,00	
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0,00	0,00	
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	15.827.071,06	15.445.443,00	102
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	3.000,00	3.000,00	100
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	1.368.669,21	1.119.889,00	122
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0,00	0,00	
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0,00	0,00	
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0,00	0,00	
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	0,00	0,00	
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0,00	0,00	
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	0,00	0,00	
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0,00	0,00	
	I. PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	27.270.999,73	24.825.694,00	110
99	IZVENBILANČNA EVIDENCA	061	430.675,48	239.329,00	180

Preglednica 2.2: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov v evrih s centi (obračunsko)

Členitev podskupi n kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predhodno leto
			Tekoče leto	Predhodno leto	
1	2	3	4	5	6
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	28.123.428,56	25.701.425,00	109
760	PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC IN NEJAVNIH VIROV ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE	861	27.949.598,71	25.602.844,00	109
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG	862	0,00	5.156,00	
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG	863	0,00	0,00	
761	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA IN STORITEV NA TRGU	864	173.829,85	93.425,00	186
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	394.317,55	277.418,00	142
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	1.000,00	3.236,00	31
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	867	10.551,71	3.723,00	283
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	10.551,71	3.723,00	283
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0,00	0,00	
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	28.529.297,82	25.985.802,00	110
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	7.126.252,51	6.577.592,00	108
del 466	STROŠKI PRODANIH ZALOG	872	108.431,28	43.549,00	249
460	STROŠKI MATERIALA	873	768.440,93	647.090,00	119
461	STROŠKI STORITEV	874	6.249.380,30	5.886.953,00	106
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	18.980.734,52	17.467.476,00	109
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	14.953.290,07	13.850.383,00	108
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	877	2.361.059,49	2.182.587,00	108
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	1.666.384,96	1.434.506,00	116
462	G) AMORTIZACIJA	879	1.126.510,58	905.774,00	124
463	H) REZERVACIJE	880	0,00	0,00	
465	J) DRUGI STROŠKI	881	147.801,18	134.869,00	110
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	2.187,99	1.829,00	120
468	L) DRUGI ODHODKI	883	7.151,32	10.530,00	68
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	884	0,00	574,00	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	0,00	574,00	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	0,00	0,00	
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	27.390.638,10	25.098.644,00	109
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	1.138.659,72	887.158,00	128
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	0,00	0,00	
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	9.943,84	7.223,00	138
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	1.128.715,88	879.935,00	128
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	892	0,00	0,00	
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	0,00	0,00	
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	382,00	368,00	104
	Število mesecev poslovanja	895	12,00	12,00	100

Preglednica 2.3: Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti v evrih s centi

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (661+662-663+664)	660	27.399.133,13	724.295,43
760	PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC IN NEJAVNIH VIROV ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE	661	27.399.133,13	550.465,58
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG	662	0,00	0,00
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG	663	0,00	0,00
761	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA IN STORITEV NA TRGU	664	0,00	173.829,85
762	B) FINANČNI PRIHODKI	665	391.277,07	3.040,48
763	C) DRUGI PRIHODKI	666	1.000,00	0,00
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (668+669)	667	10.551,71	0,00
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	10.551,71	0,00
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	0,00	0,00
	D) CELOTNI PRIHODKI (660+665+666+667)	670	27.801.961,91	727.335,91
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (672+673+674)	671	6.827.021,52	299.230,99
del 466	STROŠKI PRODANIH ZALOG	672	0,00	108.431,28
460	STROŠKI MATERIALA	673	753.892,55	14.548,38
461	STROŠKI STORITEV	674	6.073.128,97	176.251,33
	F) STROŠKI DELA (676+677+678)	675	18.682.451,16	298.283,36
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	14.715.016,20	238.273,87
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	677	2.323.973,04	37.086,45
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	1.643.461,92	22.923,04
462	G) AMORTIZACIJA	679	1.117.368,57	9.142,01
463	H) REZERVACIJE	680	0,00	0,00
465	J) DRUGI STROŠKI	681	147.281,08	520,10
467	K) FINANČNI ODHODKI	682	2.106,41	81,58
468	L) DRUGI ODHODKI	683	7.151,32	0,00
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (685+686)	684	0,00	0,00
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	0,00	0,00
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	0,00	0,00
	N) CELOTNI ODHODKI (671+675+679+680+681+682+683+684)	687	26.783.380,06	607.258,04
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (670-687)	688	1.018.581,85	120.077,87
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (687-670)	689	0,00	0,00
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	0,00	9.943,84
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (688-690)	691	1.018.581,85	110.134,03
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (689+690)	692	0,00	0,00
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693	0,00	0,00

Preglednica 2.4: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka v evrih s centi

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predh. leto
			tekočega leta	prejšnjega leta	
1	2	3	4	5	6
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	31.100.891,06	28.031.108,00	111
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	30.238.749,89	26.783.706,00	113
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	26.918.881,14	25.412.240,00	106
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	26.429.097,34	25.238.429,00	105
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	26.429.097,34	24.762.434,00	107
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	0,00	475.995,00	0
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	43.592,87	31.726,00	137
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	43.592,87	31.726,00	137
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	0,00	0,00	
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	0,00	0,00	
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	0,00	0,00	
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0,00	0,00	
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij in javnih zavodov (414+415+416+417)	413	0,00	0,00	
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0,00	0,00	
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0,00	0,00	
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za tekočo porabo	416	0,00	0,00	
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za investicije	417	0,00	0,00	
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0,00	0,00	
741	f. PREJETA SREDSTVA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA IZ SREDSTEV PRORAČUNA EU IN IZ DRUGIH DRŽAV	419	446.190,93	142.085,00	314
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (422+423+487+424+425+426+427+428+488+489+490+429+430)	420	3.319.868,75	1.371.466,00	242
del 7102	Prejete obresti	422	295.301,07	267.097,00	
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0,00	0,00	
7103	Prihodki premoženja	487	31.388,81	23.174,00	135
7141	Drugi neobdavčeni prihodki	424	81.154,43	3.236,00	2508
72	KAPITALSKI PRIHODKI	425	10.389,81	3.184,00	326
730	PREJETE DONACIJE IZ DOMAČIH VIROV	426	40.021,58	27.500,00	146
731	PREJETE DONACIJE IZ TUJINE	427	0,00	2.000,00	
782	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ STRUKTURNIH SKLADOV	488	340.016,20	329.685,00	103
783	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA	489	0,00	0,00	
784	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE CENTRALIZIRANIH IN DRUGIH PROGRAMOV EU	490	2.078.022,33	361.652,00	575
786	OSTALA PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU	429	0,00	0,00	
787	PREJETA SREDSTVA OD DRUGIH EVROPSKIH INSTITUCIJ IN IZ DRUGIH DRŽAV	430	443.574,52	353.938,00	125
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433)	431	862.141,17	1.247.402,00	69
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	859.107,67	1.243.240,00	69
del 7102	Prihodki od obresti	433	3.033,50	4.162,00	73
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	27.523.881,97	26.232.903,00	105

	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	26.885.331,91	25.525.601,00	105
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	16.103.027,67	14.590.746,00	110
del 4000	Plače in dodatki	440	13.914.300,27	12.682.239,00	110
del 4001	Regres za letni dopust	441	472.751,23	433.614,00	109
del 4002	Povračila in nadomestila	442	911.941,38	754.031,00	121
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	569.370,69	615.341,00	93
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	80.137,60	33.871,00	237
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0,00	0,00	
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	154.526,50	71.650,00	216
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+452)	447	2.479.973,38	2.262.905,00	110
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	1.231.022,03	1.127.137,00	109
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	1.038.931,58	948.935,00	109
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	14.067,91	12.686,00	111
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	14.628,05	13.365,00	109
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	181.323,81	160.782,00	113
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+462+463)	453	6.729.421,75	5.892.312,00	114
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	2.573.424,42	2.386.054,00	108
del 4021	Posebni material in storitve	455	43.356,85	47.386,00	91
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	361.172,69	341.610,00	106
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	153.765,42	123.610,00	124
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	952.392,81	860.428,00	111
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	987.412,05	726.880,00	136
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	349.668,45	329.562,00	106
del 4027	Kazni in odškodnine	461	0,00	60,00	
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	1.308.229,06	1.076.722,00	122
403	D. Plačila domačih obresti	464	0,00	0,00	
404	E. Plačila tujih obresti	465	0,00	0,00	
410	F. Subvencije	466	0,00	0,00	
411	G. Transferi posameznikom in gospodinjstvom	467	0,00	0,00	
412	H. Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	468		0,00	
413	I. Drugi tekoči domači transferji	469		0,00	
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+478+479+480)	470	1.572.909,11	2.779.638,00	57
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	11.117,11	953.000,00	1
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	48.414,66	27.805,00	174
4202	Nakup opreme	473	1.018.249,08	929.323,00	110
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	41.089,35	6.381,00	644
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	22.726,98	404.019,00	6
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	418.772,58	456.687,00	92
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0,00	0,00	
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	12.539,35	2.423,00	518
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0,00	0,00	
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480		0,00	
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482 + 483+ 484)	481	638.550,06	707.302,00	90
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	278.378,22	394.162,00	71
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	43.519,89	61.599,00	71
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	316.651,95	251.541,00	126
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI (401-437)	485	3.577.009,09	1.798.205,00	199
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI (437-401)	486		0,00	

Preglednica 2.5: Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov v evrih s centi

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			tekočega leta	prejšnjega leta
1	2	3	4	5
50	VII. ZADOLŽEVANJE (551+559)	550	0,00	0,00
500	Domače zadolževanje (552+553+554+555+556+557+558)	551	0,00	0,00
5001	Najeti krediti pri bankah	552	0,00	0,00
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	553	0,00	0,00
del 5003	Najeti krediti pri državnem proračunu	554	0,00	0,00
del 5003	Najeti krediti pri proračunih občin	555	0,00	0,00
del 5003	Najeti krediti pri drugih javnih skladih	557	0,00	0,00
del 5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	558	0,00	0,00
501	Zadolževanje v tujini	559	0,00	0,00
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (561+569)	560	0,00	0,00
550	Odplačila domačega dolga (562+563+564+565+566+567+568)	561	0,00	0,00
5501	Odplačila kreditov bankam	562	0,00	0,00
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	563	0,00	0,00
del 5503	Odplačila kreditov državnemu proračunu	564	0,00	0,00
del 5503	Odplačila kreditov proračunom občin	565	0,00	0,00
del 5503	Odplačila kreditov drugim javnim skladom	567	0,00	0,00
del 5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem	568	0,00	0,00
551	Odplačila dolga v tujino	569	0,00	0,00
	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE (550-560)	570	0,00	0,00
	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA (560-550)	571	0,00	0,00
	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (485+524+570)-(486+525+571)	572	3.577.009,09	1.798.205,00
	X/2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (486+525+571)-(485+524+570)	573	0,00	0,00

Preglednica 2.6: Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov v evrih s centi

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			tekočega leta	prejšnjega leta
1	2	3	4	5
75	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN ZMANJŠANJE FINANČNIH NALOŽB (501+502+503+504+505+506+507+508+509+510+511)	500	0,00	0,00
7500	Prejeta vračila danih posojil od posameznikov in zasebnikov	501	0,00	0,00
7501	Prejeta vračila danih posojil od javnih skladov	502	0,00	0,00
7502	Prejeta vračila danih posojil od javnih podjetij in družb, ki so v lasti države ali občin	503	0,00	0,00
7503	Prejeta vračila danih posojil od finančnih institucij	504	0,00	0,00
7504	Prejeta vračila danih posojil od privatnih podjetij	505	0,00	0,00
7505	Prejeta vračila danih posojil od občin	506	0,00	0,00
7506	Prejeta vračila danih posojil iz tujine	507	0,00	0,00
7507	Prejeta vračila danih posojil državnemu proračunu	508	0,00	0,00
7508	Prejeta vračila danih posojil od javnih agencij in javnih zavodov	509	0,00	0,00
7509	Prejeta vračila plačanih poroštev	510	0,00	0,00
751	ZMANJŠANJE FINANČNIH NALOŽB	511	0,00	0,00
440	V. DANA POSOJILA IN POVEČANJE FINANČNIH NALOŽB (513+514+515+516+517+518+519+520+521+522+523)	512	0,00	0,00
4400	Dana posojila posameznikom in zasebnikom	513	0,00	0,00
4401	Dana posojila javnim skladom	514	0,00	0,00
4402	Dana posojila javnim podjetjem in družbam, ki so v lasti države ali občin	515	0,00	0,00
4403	Dana posojila finančnim institucijam	516	0,00	0,00
4404	Dana posojila privatnim podjetjem	517	0,00	0,00
4405	Dana posojila občinam	518	0,00	0,00
4406	Dana posojila v tujino	519	0,00	0,00
4407	Dana posojila državnemu proračunu	520	0,00	0,00
4408	Dana posojila javnim agencijam in javnim zavodom	521	0,00	0,00
4409	Plačila zapadlih poroštev	522	0,00	0,00
441	POVEČANJE FINANČNIH NALOŽB	523	0,00	0,00
	VI/1 PREJETA MINUS DANA POSOJILA (500-512)	524	0,00	0,00
	VI/2 DANA MINUS PREJETA POSOJILA (512-500)	525	0,00	0,00

Preglednica 2.7: Stanje in gibanje neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev v evrih s centi

Naziv	AOP	ZNESEK									
		Nabavna vrednost (1.1.)	Popr. vred. (1.1.)	Poveč. nab. vred.	Poveč. pop. vred.	Zmanj. nab. vred.	Zmanj. pop. vred.	Amor-tizacija	Neodpis. vred. (31. 12.)	Prevr edno- tenje zaradi okre pitve	Prevred. zaradi oslabitv e
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (3-4+5-6-7+8-9)	11	12
I. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju (701+702+703+704+705+706+707)	700	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A. Dolgoročno odloženi stroški	701	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Dolgoročne premoženjske pravice	702	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Druga neopredmetena sredstva	703	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D. Zemljišča	704	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E. Zgradbe	705	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
F. Oprema	706	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	707	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v lasti (709+710+711+712+713+714+715)	708	23.956.241,97	11.785.434,22	1.050.948,51	0,00	177.554,51	174.542,37	1.629.947,12	11.588.797,00	0,00	0,00
A. Dolgoročno odloženi stroški	709	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Dolgoročne premoženjske pravice	710	522.806,76	367.906,42	0,00	0,00	0,00	0,00	70.205,34	84.695,00	0,00	0,00
C. Druga neopredmetena sredstva	711	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D. Zemljišča	712	568.868,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	568.868,45	0,00	0,00
E. Zgradbe	713	11.368.844,22	3.179.344,46	33.843,04	0,00	0,00	0,00	339.514,25	7.883.828,55	0,00	0,00
F. Oprema	714	11.483.570,89	8.238.183,34	1.016.605,47	0,00	177.554,51	174.542,37	1.220.227,53	3.038.753,35	0,00	0,00
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	715	12.151,65	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12.651,65	0,00	0,00
III. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v finančnem najemu (717+718+719+720+721+722+723)	716	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A. Dolgoročno odloženi stroški	717	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Dolgoročne premoženjske pravice	718	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Druga neopredmetena sredstva	719	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D. Zemljišča	720	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E. Zgradbe	721	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
F. Oprema	722	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	723	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Preglednica 2.8: Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb v evrih s centi

VRSTA NALOŽBE OZIROMA POSOJIL	ZNESEK										
	Oznaka za AOP	Znesek naložb in danih posojil (1. 1.)	Znesek popr. naložb in danih posojil (1. 1.)	Znesek povečanja naložb in danih posojil	Znesek povečanj popravkov naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanj a naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanj a popravkov naložb in danih posojil	Znesek naložb in danih posojil (31. 12.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (31. 12.)	Knjigov. vrednost naložb in danih posojil (31. 12.)	Znesek odpisanih naložb in danih posojil
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (3+5-7)	10 (4+6-8)	11 (9-10)	12
I. Dolgoročne finančne naložbe (801+806+813+814)	800	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A. Naložbe v delnice (802+803+804+805)	801	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. Naložbe v delnice v javna podjetja	802	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Naložbe v delnice v finančne institucije	803	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Naložbe v delnice v privatna podjetja	804	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Naložbe v delnice v tujini	805	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Naložbe v deleže (807+808+809+810+811+812)	806	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. Naložbe v deleže v javna podjetja	807	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Naložbe v deleže v finančne institucije	808	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Naložbe v deleže v privatna podjetja	809	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.d.	810	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.o.o.	811	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Naložbe v deleže v tujini	812	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno	813	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D. Druge dolgoročne kapitalske naložbe (815+816+817+818)	814	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. Namensko premoženje, preneseno javnim sklantom	815	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Premoženje, preneseno v last drugim pravnim osebam javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	816	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Druge dolgoročne kapitalske naložbe doma	817	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Druge dolgoročne kapitalske naložbe v tujini	818	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II. Dolgoročno dana posojila in depoziti (820+829+832+835)	819	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A. Dolgoročno dana posojila (821+822+823+824+825+826+827+828)	820	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. Dolgoročno dana posojila posameznikom in zasebnikom	821	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Dolgoročno dana posojila javnim sklantom	822	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Dolgoročno dana posojila javnim podjetjem in družbam v lasti države ali občine	823	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Dolgoročno dana posojila finančnim institucijam	824	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Dolgoročno dana posojila privatnim podjetjem	825	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Dolgoročno dana posojila drugim ravnam države	826	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. Dolgoročno dana posojila državnemu proračunu	827	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8. Druga dolgoročno dana posojila v tujino	828	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Dolgoročno dana posojila z odkupom vrednostnih papirjev (830+831)	829	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. Domačih vrednostnih papirjev	830	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Tujih vrednostnih papirjev	831	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Dolgoročno dani depoziti (833+834)	832	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. Dolgoročno dani depoziti poslovnim bankam	833	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Drugi dolgoročno dani depoziti	834	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D. Druga dolgoročno dana posojila	835	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III. Skupaj (800+819)	836	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

3 POJASNILA K POSAMEZNIM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

3.1 Bilanca stanja

Postavke 26. člena Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava:

Sodila za razporejanja posrednih stroškov

- Posredne stroške na ravni celotnega zavoda razporejamo na dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur, opravljenih na javni službi oziroma trgu, v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh projektov in programov;
- posredne stroške na ravni organizacijske enote razporejamo na stroškovna mesta/nosilce s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur posameznega stroškovnega mesta/nosilca v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh stroškovnih mest/nosilcev.

Nameni, za katere so bile oblikovane dolgoročne rezervacije, ter oblikovanje in poraba dolgoročnih rezervacij po namenih

Dolgoročnih rezervacij nismo oblikovali.

Pojasnilo o ugotovljenem presežku prihodkov nad odhodki

Poslovno leto 2024 smo zaključili s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 1.128.715,88 EUR z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb, kot ga izkazuje *Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov* na postavki AOP 891.

V Bilanci stanja izkazujemo 1.368.669,21 presežka prihodkov nad odhodki (AOP 052), ki poleg letošnjega presežka vključuje tudi nerazporejeni presežek iz leta 2019.

V letu 2024 razporejenega presežka nismo realizirali za namene investicijskih vlaganj zaradi zamika nekaterih investicij v prihodnja leta, ko spet načrtujemo obširnejše investicijske projekte.

Metoda vrednotenja zalog gotovih izdelkov in zalog nedokončane proizvodnje

Zaloge gotovih proizvodov vrednotimo po neposrednih proizvodnih stroških, v katere vključujemo neposredne proizvodne storitve in avtorske honorarje. Prejete subvencije zmanjšujejo vrednost zalog. Poraba zalog se izkazuje po povprečni ceni.

Zaloge trgovskega blaga vrednotimo po nabavni ceni, vključno z neposrednimi stroški nabave. Poraba zaloge se izkazuje po metodi zaporednih cen FIFO.

Podatki o stanju neporavnanih terjatev ter ukrepi za njihovo poravnavo oziroma razlog neplačila

Odprte terjatve iz preteklega leta sestavljajo terjatve do Agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS, ki zapadejo v plačilo v letu 2025 v višini 456.355,60 EUR.

Odprte terjatve na dan 31. 12. 2024 skupaj znašajo 126.509,37 EUR. Terjatve za račune, zapadle v letu 2024, izhajajo iz terjatev do fizičnih oseb, ki jih redno opominjamo, in pravnih oseb iz naslova zadržanih pogodbenih sredstev (v višini 5 % od vsakega izdanega računa naročnikom: IRGO CONSULTING d. o. o., Geološki zavod Slovenije in 2TDK d.o.o.). Zadržana sredstva bomo prejeli po uspešno končanem projektu in potrditvi končnih poročil s strani naročnika.

Podatki o stanju neporavnanih obveznosti, ki so do konca poslovnega leta zapadle v plačilo, ter o vzrokih neplačila

Neplačanih poslovnih obveznosti iz preteklega leta nimamo, ker vse svoje obveznosti poravnavamo v dogovorjenih rokih.

Viri sredstev, uporabljenih za vlaganja v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena dolgoročna sredstva ter dolgoročne finančne naložbe (kapitalske naložbe in posojila)

V letu 2024 smo v neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva investirali 1.038.213,49 EUR. Vir financiranja je bila obračunana amortizacija.

Naložbe prostih denarnih sredstev

Na dan 31. 12. 2024 znašajo vezana sredstva pri Zakladnici enotnega zakladniškega računa države 11.800.000,00 EUR. Vezana sredstva predstavljajo trenutno prosta likvidna sredstva, ki smo jih prejeli iz naslova financiranja in predfinanciranja projektov Evropske unije in drugih mednarodnih projektov, iz naslova razmejenih prihodkov in sredstev, rezerviranih za investicije. Prosta likvidna sredstva potrebujemo za premostitev izpada prilivov s strani financierjev v prvih mesecih poslovnega leta, ko še niso sklenjene vse pogodbe o financiranju dejavnosti za tekoče leto, ter za financiranje izdatkov izvajanja mednarodnih projektov, za katera prejmemo finančna sredstva šele po njihovem zaključku.

Razlogi za pomembnejše spremembe dolgoročnih (stalnih) sredstev

Med dolgoročnimi sredstvi se je zmanjšala vrednost neopredmetenih osnovnih sredstev za 142.149 EUR, vrednost opredmetenih osnovnih sredstev se je povečala za 563.474 EUR. Vrednost nepremičnin se je povečala za 282.176 EUR.

Vrste postavk, ki so zajete v znesku, izkazanem na kontih izvenbilančne evidence

V izvenbilančni evidenci so evidentirane dane in prejete garancije, prejete in izdane menice za zavarovanje pogodbenih obveznosti iz naslova sklenjenih pogodb ter zaloga knjig, ki jih ima knjigarna Azil v komisijski prodaji. Izvenbilančno vodimo tudi materialno evidenco srebrnih in zlatih znakov ZRC SAZU, ki so namenjeni bodočim nagrajencem ZRC SAZU.

Preglednica 3.1.2: Postavke na kontih izvenbilančne evidence

Naziv	Vrednost v EUR
Zaloga komisija AZIL	27.802,73
Zaloga komisija MAKS	74.996,13
Prejete menice za zavarovanje dobre izvedbe posla pri tržnih javnih naročilih	284.133,09
Prejete garancije za zavarovanje dobre izvedbe posla pri tržnih javnih naročilih	41.080,88
Zlati in srebrni znaki ZRC SAZU	2.662,65
Skupaj	430.675,48

Pojasnilo o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in o neopredmetenih dolgoročnih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti

Oprema se uporablja, dokler tehnološko ne zastara oziroma dokler se ne okvari tako, da popravilo ni več smiselno, ne glede na to, ali je že v celoti odpisana. Trije primeri velike opreme, ki je že v celoti odpisana in se še uporablja, so: *mikroskop* (inventarna številka 108645), nabavljen leta 2015, *3D teresetični laserski skener* (inventarna številka 110750), nabavljen leta 2020, in namizni praškovni *dikfraktometer* (inventarna številka 10960), nabavljen v letu 2018.

3.2 Drugo, kar je pomembno za popolnejšo predstavitev poslovanja in premoženjskega stanja

- Sestava kumulativnega presežka prihodkov nad odhodki

Preglednica 3.2.1: Sestava kumulativnega presežka prihodkov nad odhodki (AOP 052)

Naziv	Vrednost v EUR	Sklep organa
Nerazporejen presežek 2019	239.953,33	Sklep Upravnega odbora št. UO-3-3 z dne 27. 2. 2020
Presežek prihodkov nad odhodki 2024	1.128.715,88	Podan predlog Upravnemu odboru za razporeditev presežka prihodkov
SKUPAJ A052	1.368.669,21	

- Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme: 81 %

- Dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve v višini 6.053,21 EUR, evidentirane na kontih skupine 92, so oblikovane iz naslova prejetih namenskih sredstev evropskih financerjev za pokrivanje stroškov amortizacije raziskovalne opreme, ki je bila kupljena izključno za potrebe izvajanja evropskih projektov. Dolgoročne pasivne razmejitve se letno zmanjšujejo za vrednost obračunane amortizacije teh osnovnih sredstev.

1. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve po namenih in vrednostih

Kratkoročno odloženi prihodki

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev smo evidentirali del prihodkov (v spodnji preglednici), ki jih zaradi trajanja opravljanja raziskovalnih storitev nismo mogli priznati kot prihodek, saj raziskovalne storitve pri nedokončanih programih, projektih in usposabljanju mladih raziskovalcev še niso v celoti opravljene in stroški še niso nastali.

Preglednica 3.2.2: Kratkoročno odloženi prihodki

KONTO	NAZIV	ZNESEK
2910010	KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI	53.068,56
2910060	KRATK.ODL.PRIH.- ARIS -INFRASTRUKTURA	500.556,78
2910150	KRATK.ODL.PRIH.- ARIS ISF-UO	455.829,70
2910210	KRATK.ODL.PRIH.- ARIS- TEMELJNI APLIKATIVNI PROJEKTI J	758.167,81
2910220	KRATK.ODL.PRIH.- ARIS-PSF-RAZISKOVALNI PROGRAMI	2.416.585,15
2910260	KRATK.ODL.PRIH.- ESF, ERC, NI-0003, N6	200.819,20
2910280	KRATK.ODL.PRIH.- ARIS -CRP	14.526,26
2910310	KRATK.ODL.PRIH.- ARIS -PSF MR	265.236,76
2910320	KRATK.ODL.PRIH.- ARIS - POZ DOK	216.567,65
2910330	KRATK.ODL.PRIH.- ARIS RSF RAZVOJNI STEBER	170.910,41
2910460	KRATK.ODL.PRIH.- C- ZNANSTVENE MONOGRAFIJE (C)	27.549,43
2910809	EU - KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI	198.453,83
	SKUPAJ	5.278.271,54

Razmejeni vnaprej plačani prihodki za evropske projekte

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev smo razmejili sredstva, ki smo jih prejeli iz naslova *predfinanciranja mednarodnih projektov in drugih projektov*. V prihodke jih bomo skladno z nastalimi stroški prenašali v prihodnjem obdobju. Njihovo sestavo in strukturo prikazuje naslednja preglednica.

Preglednica 3.2.3: Razmejeni vnaprej plačani prihodki za evropske projekte

KONTO	NAZIV	ZNESEK
2916500	EU-R-I PEERS	6.520,92
2917000	EU CARE4CLIMATE	36.000,84
2917100	EU-EPOS SP	12.160,57
2917200	EU ELTER PPP	0,01
2917300	EU-EP ELTER PLUS	5.979,98
2917400	EU-LIFEWATCH ERIC	26.472,06
2917800	EU-MINERVA	153,91
2917900	EU - UMN	3.839,42
2918110	EU-MEDIA4ALL	6.290,50
2918300	ERASMUS - IRSCHEN	4.751,80
2918800	EU-SHARED GREEN DEAL	66.258,56
2919100	EU - SELINA	57.374,21
2919200	EU-AI4EUROPE	8.934,99
2919400	EU-INSPIRE	38.037,66
2919500	EU-DANCE-ICH	71.950,65
2919600	EU-OPERAS-PLUS	13.332,96
2919700	EU-INFO-POW	19.824,80
2919901	EU-CRAFT-OA	10.128,35
2919905	EU - LIFE TRSCA	17.664,93
2919906	EU - CULTURALITY	35.580,92
2919907	EU - CHARYSMA	2.599,81
2919908	EU - RESLOVI	36.297,18
2919909	EU-OEMC	3.897,65
2919911	EU- ERC	1.444.841,61
2919912	EU- HOUSE	11.163,99
2919913	EU- POSTING-STAT 2.0	1.228,88
2919914	EU- EPSON ON	29.844,46
2919915	EU-RETLAMI-SEE	222.123,53
SKUPAJ		2.193.255,15

Vračunani odhodki in odloženi prihodki za leto 2024

2. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Na kontih aktivnih časovnih razmejitev smo razmejili vnaprej plačane stroške leta 2025 iz naslova usposabljanja mladih raziskovalcev, ki jih bo ARIS pokrila v letu 2025, ter druge vnaprej plačane materialne stroške v višini 141.974,76 EUR, ki se nanašajo na leto 2025.

Na kontih aktivnih časovnih razmejitev smo vračunali prihodke iz naslova nezaračunanih prihodkov za mednarodne projekte iz leta 2024 v višini 929.383,74 EUR, ki jih bodo financerji na naš račun nakazali v letu 2025, ko bomo do njih vzpostavili tudi terjatve.

Preglednica 3.2.4: Kazalniki Bilance stanja

Kazalniki	Vrednost v odstotkih
Stopnja odpisanosti celotnih osnovnih sredstev	53 %
- od tega: stopnja odpisanosti celotne opreme	75 %
Delež nepremičnin v sredstvih	31 %
Delež opreme v sredstvih	11 %
Delež pasivnih časovnih razmejitev v kratkoročnih obveznostih	74 %

3.3 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Celotni prihodki znašajo 28.529.297,82 EUR, celotni odhodki znašajo 27.390.638,10 EUR, presežek prihodkov nad odhodki znaša 1.128.715,88 EUR.

Sestava prihodkov

Celotni prihodki v letu 2024 znašajo 28.529.297,82 EUR, kar predstavlja 3-odstotno preseganje načrtovanih vrednosti. Prihodki iz naslova javne službe so višji za 2,5 %, medtem ko prihodki iz tržne dejavnosti presegajo načrtovane za 18 %. Znatno odstopanje pri tržni dejavnosti je posledica negotovosti glede zaključka posameznih tržnih projektov do konca leta 2024. Ker so nekatere pogodbe večletne in so bili roki izvedbe v določenih primerih podaljšani v naslednje leto, prvotne ocene niso v celoti upoštevale dejanskega zaključka projektov. Vendar pa so bili v večini primerov projekti uspešno zaključeni, kar je omogočilo izstavitev računov za opravljene storitve.

V primerjavi s preteklim letom so skupni prihodki višji za skoraj 10 %. Prihodki na zaposlenega (AOP 870/AOP 894) znašajo 74.684,03 EUR, kar predstavlja približno 5-odstotno rast v primerjavi z letom 2023.

Strukturo prihodkov ter njihovo primerjavo z načrtovanimi vrednostmi podrobneje prikazuje spodnja preglednica, medtem ko graf v nadaljevanju vizualno ponazarja razporeditev prihodkov.

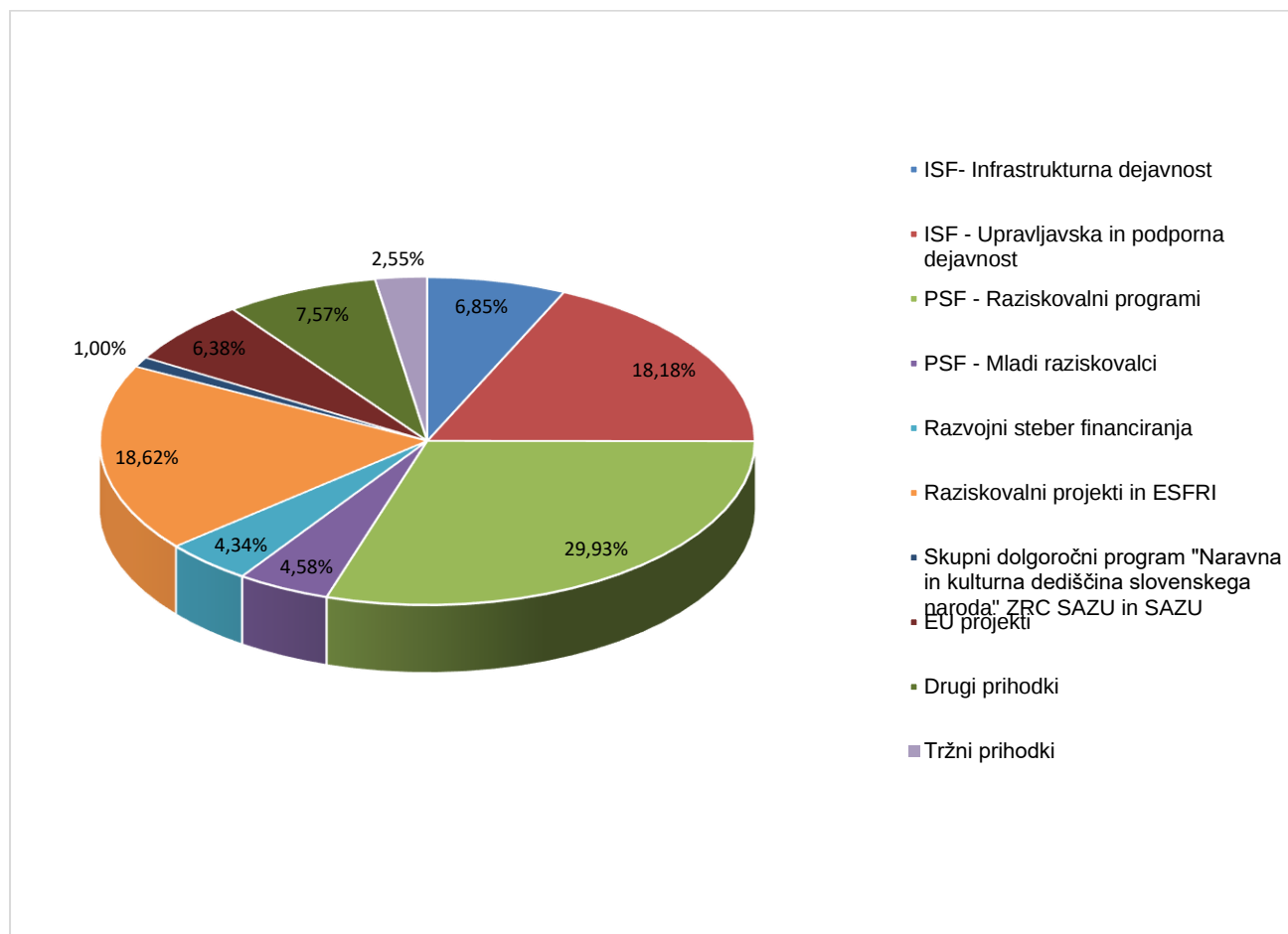
Preglednica 3.3.1: Primerjava načrtovanih in realiziranih prihodkov po namenih

Zap. št.	Prihodki glede na namen	Rebalans II FN 2024	Realizirano 2024	Indeks real. / načrt.
1.	ISF – Infrastrukturna dejavnost	2.048.715,70	1.953.652,06	95
2.	ISF – Upravljavska in podporna dejavnost	4.985.334,63	5.187.634,67	104
3.	PSF – Raziskovalni programi	8.677.050,15	8.539.324,20	98
4.	PSF – Mladi raziskovalci	1.485.078,50	1.307.789,42	88
5.	Razvojni steber financiranja	1.037.909,66	1.239.236,68	119
6.	Mednarodni ESFRI projekti	338.706,16	328.080,00	97
7.	Raziskovalni projekti	5.167.633,17	4.983.135,39	96
8.	Skupni dolgoročni program "Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda" ZRC SAZU in SAZU	277.635,00	277.635,00	100
9.	CRP	167.359,37	195.732,25	117
10.	Znanstveni tisk	239.843,00	194.463,25	81
11.	Tuja znanstvena literatura in baze podatkov	57.037,60	18.640,49	33
12.	Osrednji specializirani informacijski centri	53.741,00	53.741,00	100
13.	Sofinanciranje mednarodnih projektov	1.500.053,08	1.820.083,42	121
14.	Drugi prihodki	1.111.256,82	1.702.814,08	153
	Skupaj javna služba	27.147.353,84	27.801.961,91	102
15	Trg (vključno s povečanjem oz. zmanjšanjem zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje)	615.146,17	727.335,91	118
16	SKUPAJ CELOTNI PRIHODKI	27.762.500,01	28.529.297,82	103

Preglednica 3.3.2: Primerjava realiziranih prihodkov let 2024 in 2023

Prihodki	Realizirano 2024	Realizirano 2023	Indeks 2024/2023
Javna služba	27.801.961,91	25.142.239	111
Trg	727.335,91	843.563	86
Skupaj prihodki	28.529.297,82	25.985.802	110

Slika 3.3.1: Struktura prihodkov leta 2024

Sestava odhodkov po obračunskem načelu

- Celotni odhodki znašajo 27.390.638,10 EUR.
- Celotni odhodki na zaposlenega(AOP 887/AOP 894): 71.703,24 EUR
- Povprečni stroški dela na zaposlenega (AOP 875/AOP 894): 49.687,79 EUR
- Sredstva za plače: 14.953.290,07 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela: 301.067,69 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost ter iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu: 100.577,49 EUR bruto
- Sredstva za redno delovno uspešnost: 269.751,45 EUR bruto
- Povečanje plač zaradi vpliva napredovanj na delovnem mestu: 397.861,69 EUR bruto
- Sredstva za regres za letni dopust: 471.727,06 EUR
- Dodatek za delovno dobo zaposlenih: 688.331,61 EUR
- Sredstva, izplačana za jubilejne nagrade: 17.963,76 EUR
- Sredstva za odpravnine ob upokojitvi: 112.660,42 EUR bruto;
- Sredstva za odpravnine ob prenehanju zaposlitve za določen čas: 17.766,71 EUR
- Sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja: 184.370,84 EUR
- Sredstva za regresirano prehrano zaposlenih: 492.160,35 EUR
- Sredstva za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela: 276.770,24 EUR
- Sredstva za povračilo stroškov nadomestila za uporabo lastnih sredstev zaposlenih v času opravljanja dela na domu: 74.097,54 EUR

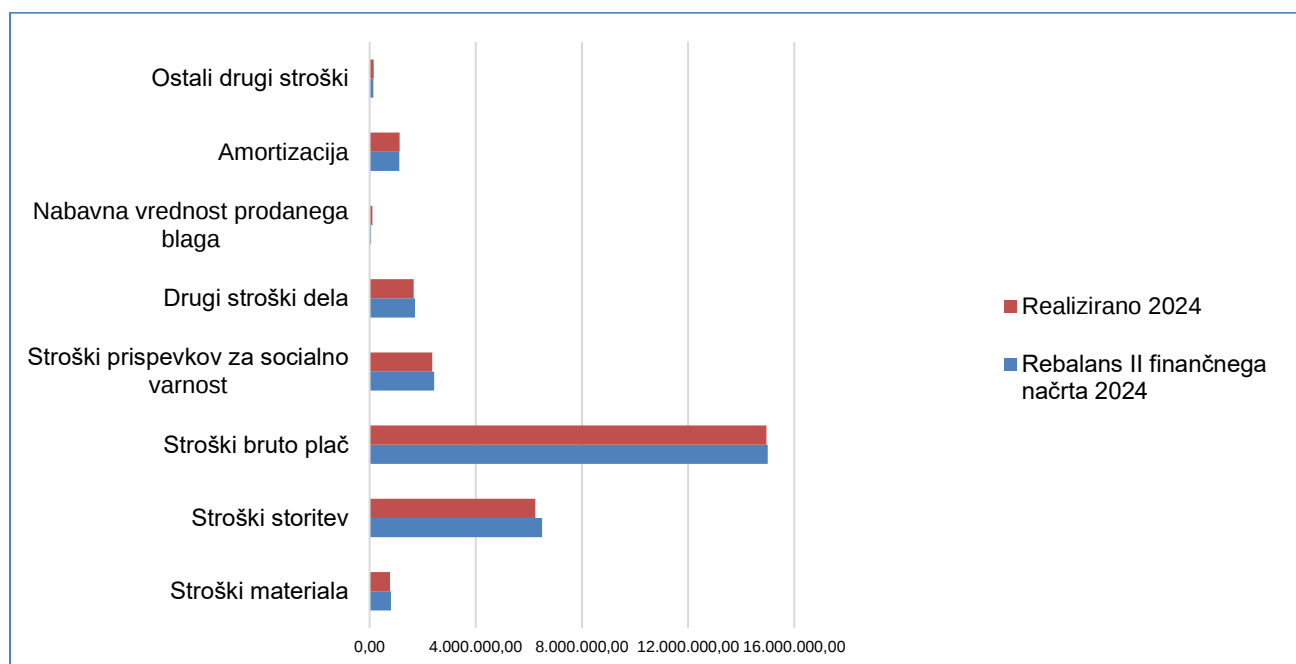
- Delež stroškov dela v celotnih odhodkih: 69 %
- Odstotek povečanja drugih stroškov dela glede na leto 2023: 16 %
- Odstotek povečanja stroškov materiala in storitev glede na leto 2023: 8 %
- Višina sredstev za sejnine in povračila stroškov članom Upravnega odbora: 5.034,20 EUR
- Amortizacija od neopredmetenih osnovnih sredstev: 70.205,34 EUR
- Amortizacija od nepremičnin: 339.514,25 EUR
- Amortizacija od opredmetenih osnovnih sredstev: 716.790,99 EUR

Sestavo odhodkov in primerjavo z načrtovanimi vrednostmi odhodkov prikazuje spodnja preglednica, grafično strukturo prihodkov prikazuje graf v nadaljevanju. Pozitivni oziroma negativni odmiki nastajajo, ker se finančne načrte pripravlja na podlagi ocen, ki nikoli ne morejo biti popolnoma natančne. Dejanske vrednosti se lahko razlikujejo zaradi nepredvidenih sprememb v stroških, prihodkih ali drugih dejavnikih, ki vplivajo na finančno poslovanje in nastanejo v zadnjem mesecu leta.

Preglednica 3.3.3: Primerjava načrtovanih in realiziranih odhodkov v letu 2024

	Odhodki	Rebalans II finančnega načrta 2024	Realizirano 2024	Indeks real. / načrt.
1	Stroški materiala	800.000,00	768.440,93	96
2	Stroški storitev	6.500.000,00	6.249.380,30	96
3	Stroški bruto plač	15.000.000,00	14.953.290,07	100
4	Stroški prispevkov za socialno varnost	2.430.000,00	2.361.059,49	97
5	Drugi stroški dela	1.710.000,00	1.666.384,96	97
6	Nabavna vrednost prodanega blaga	52.500,00	108.431,28	207
7	Amortizacija	1.125.000,00	1.126.510,58	100
9	Ostali drugi stroški	145.000,01	157.140,49	108
10	SKUPAJ ODHODKI	27.762.500,01	27.390.638,10	99

Slika 3.3.2: Primerjava realiziranih in načrtovanih odhodkov v letu 2024

Primerjava realiziranih odhodkov tekočega leta s predhodnim letom

Celotni odhodki so v primerjavi s preteklim letom višji za nekaj več kot 9 %. Največjo rast beležimo pri postavki *Stroški najemnin in licenčnin*, kar je predvsem posledica:

- 134-odstotnega povečanja najemnine za prostore, najete od SAZU (velja od 1. 4. 2024 dalje),
- uvedbe najemnine za prostore Mestne občine Maribor, ki so bili prej v brezplačni uporabi (najemna pogodba sklenjena 1. 11. 2024),
- indeksacije cen obstoječih najemnin.

Povečanje odhodkov beležimo tudi pri *Stroških zunanjih izvajalcev*, *Ostalih stroških službenih potovanj*, *Dnevnica* za službena potovanja, kar je posledica intenzivnejšega raziskovalnega dela in okrepljene mednarodne vpetosti. *Stroški porabljenega materiala* so višji zaradi realizacije nabav, ki so bile prvotno načrtovane v preteklem letu, medtem ko se je povečanje *stroškov energije* zgodilo zaradi podražitev na energetske trgu in višjih omrežnin.

Na drugi strani so *stroški pošte in telefona* nižji, kar je posledica zmanjšane obsega poštnih pošilk.

Stroški dela, ki vključujejo bruto plače, prispevke in druge stroške dela, so višji za 8 % glede na preteklo leto. K temu so prispevali:

- splošni dvig plač v javnem sektorju,
- izplačila za napredovanja na delovnem mestu,
- napredovanja raziskovalcev in raziskovalcev v višje nazive,
- višja povračila zaposlenim,
- povečanje števila zaposlenih.

Posledično so višji tudi *Drugi stroški dela* (indeks 116), predvsem zaradi višjega regresa za letni dopust, višjih nadomestil za prehrano ter povečanih premij kolektivnega pokojninskega zavarovanja.

Znatno povečanje beležimo tudi pri *Ostalih stroških*, kar je predvsem posledica plačanih članarin tujim združenjem in prispevka za stavbno zemljišče.

Stroški amortizacije so višji za 24 %, kar je posledica povečanih investicijskih aktivnosti v preteklih letih.

Preglednica 3.3.4: Primerjava odhodkov, realiziranih v letih 2024 in 2023

	Odhodki	Realizirano 2023	Realizirano 2024	Indeks real. 2024/2023
1	Stroški porabljenega materiala	433.178,00	517.266,41	119
2	Stroški energije	213.911,00	251.174,52	117
3	Stroški pošte in telefona	98.277,00	85.708,78	87
4	Stroški najemnin in licenčnin	301.104,00	384.599,90	128
5	Tiskarske in ostale storitve	4.305.826,00	4.358.953,42	101
6	Dnevnice za službena potovanja	235.990,00	255.959,80	108
7	Ostali stroški službenih potovanj	605.253,00	745.939,82	123
8	Stroški zunanjih sodelavcev	335.842,00	413.184,38	123
9	Sejnine upravnega odbora	4.660,00	5.034,20	108
10	Bruto plače	13.850.472,00	14.953.290,07	108
11	Prispevki	2.182.587,00	2.361.059,49	108
12	Drugi stroški dela (prevoz na delo, prehrana, regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine, premije za dod. pok. zavarovanje, nadomestilo za uporabo lastnih sredstev)	1.434.418,00	1.666.384,96	116
13	Rezervacije			
14	Ostali stroški	191.350,64	265.571,77	139
15	Amortizacija	905.775,00	1.126.510,58	124
	Skupaj odhodki	25.098.643,64	27.390.638,10	109

Vzroki za izkazovanje presežka prihodkov nad odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka

Celoten presežek prihodkov nad odhodki znaša **1.128.715,88 EUR**.

1. Presežek prihodkov nad odhodki v višini **110.134,03 EUR** iz naslova **prodaje blaga in storitev na trgu**, se razporedi za investicije v osnovna sredstva.
2. Presežek prihodkov nad odhodki **na javni službi znaša 1,018.581,85 EUR** od tega:

Presežek prihodkov nad odhodki v višini **543.168,47 EUR** je bil realiziran, ker so stroški nižji od prejetih sredstev za ta namen in se razporedi za investicije v osnovna sredstva:

- PSF (programski steber financiranja): 343.382,83 EUR
- RSF (razvojni steber financiranja): 144.710,61 EUR
- ISF (institucionalni steber financiranja): 55.075,03 EUR

Presežek prihodkov nad odhodki v višini **190.000,00 EUR** je bil realiziran, ker so stroški nižji od prejetih sredstev za ta namen in se razporedi za razvoj in izvajanje dejavnosti Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša v letu 2025:

- RSF (razvojni steber financiranja): 190.000,00 EUR

Presežek prihodkov nad odhodki v višini **173.554,73 EUR** je bil realiziran, ker znesek sredstev prejetih od ARIS za pokrivanje stroškov amortizacije, presega znesek stroškov amortizacije obračunskega obdobja. Presežek iz tega naslova se razporedi za nakup raziskovalne opreme.

Presežek prihodkov nad odhodki v višini **10.960,45 EUR** je bil realiziran, ker so bili pri izvajanju projektov stroški nižji od normiranih, kot so določeni z Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije. Presežek iz tega naslova se razporedi za investicije v osnovna sredstva v obdobju 2025 do 2029.

Presežek prihodkov nad odhodki na ostali javni službi v višini **81.347,71 EUR** in presežek prihodkov nad odhodki iz naslova evropskih projektov v znesku **19.550,49 EUR**, se razporedita za investicije v osnovna sredstva.

3.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

Prihodki iz naslova javne službe so v letu 2024 dosegli 11-odstotno rast v primerjavi s preteklim letom, medtem ko so prihodki iz tržne dejavnosti upadli za 14 %. Zmanjšanje obsega tržne dejavnosti je vplivalo na skupne prihodke, pri čemer je bila največja realizacija tržnih projektov zabeležena na Inštitutu za raziskovanje krasa v skupni vrednosti 226.897,48 EUR, Biološkem inštitutu Jovana Hadžija v vrednosti 43.957,64 EUR in Inštitutu za antropološke in prostorske študije v skupni vrednosti 36.834,38 EUR.

Kar zadeva amortizacijo po dejavnostih, je v letu 2024 znašala 1.117.368,57 EUR na javni službi in 9.142,01 EUR na tržni dejavnosti.

Preglednica 3.4.1: Primerjava prihodkov in odhodkov javne službe in tržne dejavnosti v EUR

	Leto 2024		Leto 2023		Indeks javna služba 2024/2023	Indeks trg 2024/2023
	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe (JS)	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe (JS)	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu		
CELOTNI PRIHODKI	27.801.961,91	727.335,91	25.142.239	843.563	111	86
CELOTNI ODHODKI	26.783.380,06	607.258,04	24.383.528	715.116	110	85
PRESEŽEK PRIHODKOV	1.018.581,85	120.077,87	758.711	128.447	134	93
Davek od dohodka pravnih oseb		9.943,84		7.223		138
Presežek prihodkov z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb	1.018.581,85	110.134,03	758.711	121.224	134	91

3.5 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku

Prejemki/prilivi

Celotni prihodki po denarnem toku (prilivi) v letu 2024 znašajo **31.100.891,06 EUR**, od tega:

- **30.238.749,89 EUR** iz naslova javne službe,
- **862.141,17 EUR** iz naslova tržne dejavnosti.

V primerjavi z lanskim letom so prilivi višji za **11 %**.

Celotni odhodki po denarnem toku (odlivi) znašajo **27.523.881,97 EUR**, in sicer:

- **26.885.331,91 EUR** za javno službo,
- **638.550,06 EUR** za tržno dejavnost.

Celotni odhodki po denarnem toku (odlivi) so v primerjavi z lanskim letom višji za 5 %. Presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku znaša 3.577.009,09 EUR.

Prilivi iz javne službe so v primerjavi z lanskim letom višji za 13 %, pri čemer je rast prihodkov zabeležena na naslednjih postavkah:

- Prejeta sredstva iz državnega proračuna, predvsem zaradi višjih sredstev ARIS za stabilno financiranje ter dodatnih sredstev MVZI za investicijsko vzdrževanje, s katerimi je bila sofinancirana prenova dvorane Zemljepisnega muzeja na Gosposki ulici.
- Prejeta sredstva iz občinskih proračunov, kjer so poleg rednih sredstev Mestne občine Nova Gorica v letu 2024 prispela tudi sredstva Mestne občine Ptuj, Občine Kanal ob Soči in Občine Brda.
- Obresti iz skrbno naloženih začasno prostih likvidnih sredstev, ki izhajajo iz prejetih predplačil in presežkov, razmejenih za investicije.
- Najemnine iz odprtih terjatev iz preteklih obdobj.
- Prejeta sredstva iz proračuna EU, ki odražajo uspešno koriščenje evropskih sredstev.
- Drugi tekoči prihodki iz izvajanja javne službe, ki vključujejo prilive za izplačilo nadomestil zaposlenim iz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Evidentiranje teh prilivov in z njimi povezanih izdatkov je bilo v skladu s predpisi vzpostavljeno v letu 2024.
- Kapitalski prihodki, ki nastajajo ob prodaji neuporabnih in odpisanih osnovnih sredstev.
- Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih programov, pri čemer izstopa predplačilo za ERC projekt STONE v višini 1.550.028 EUR.
- Donacije.

Znižanje prihodkov je bilo zabeleženo pri **prilivih od prodaje blaga in storitev na trgu**, ki so v primerjavi z lanskim letom upadli za 31 %, kar je posledica manjšega povpraševanja naročnikov po storitvah, ki jih ZRC SAZU lahko ponudi.

Preglednica 3.5.1: Sestava prejemkov/prilivov po virih v primerjavi s preteklim letom v EUR

	AOP	Realizirano 2024	Realizirano 2023	Indeks real. 2024/2023
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	404	26.429.097,34	25.238.429,00	105
Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	407	43.592,87	31.726,00	137
Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	446.190,93	142.085,00	314
Prejete obresti, donacije in drugo	422-428,487	458.255,70	326.191,00	140
Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	340.016,20	329.685,00	103
Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	2.078.022,33	361.652,00	575
Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	443.574,52	353.938,00	125
Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	431	862.141,17	1.247.402,00	69
Skupaj		31.100.891,06	28.031.108,00	111

Izdatki

- Sredstva za plače, prispevke in druge izdatke zaposlenim: 18.904.899,16 EUR
- Sredstva za delovno uspešnost za redno delovno uspešnost: 260.250,62 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela: 310.538,46 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu: 130.026,14 EUR bruto
- Povečanje plač zaradi vpliva napredovanj na delovnem mestu: 385.248,00 EUR bruto
- Dodatek za delovno dobo zaposlenih: 688.121,48 EUR bruto
- Sredstva za regres za letni dopust: 472.751,23 EUR
- Sredstva, izplačana za jubilejne nagrade: 18.744,56 EUR
- Sredstva za odpravnine v evrih za odpravnine ob upokojitvi: 98.910,58 EUR bruto
- Sredstva za odpravnine v evrih za odpravnine ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas: 21.800,40 EUR bruto
- Sredstva za odpravnine v evrih, za odpravnine ob prekinitvi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (ali iz razloga nesposobnosti): 0 EUR
- Sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v evrih: 182.904,65 EUR
- Sredstva za regresirano prehrano zaposlenih: 491.821,22 EUR
- Sredstva za povračila stroškov prevoza na delo in z dela: 276.741,37 EUR
- Delež stroškov dela v celotnih odhodkih: 69 %
- Odstotek zmanjšanja (povečanja) drugih izdatkov zaposlenim glede na leto 2023: +116 %, ker je bilo v letu 2024 izplačanih več odpravin ob upokojitvi.
- Odstotek povečanja izdatkov za blago in storitve glede na leto 2024: 15 %
- Višina sredstev za sejnine in povračila stroškov članom Upravnega odbora ZRC SAZU: 5.553,17 EUR

Preglednica 3.5.2: Sestava odhodkov v primerjavi z načrtovanimi odhodki – javna služba v EUR

Odhodki po denarnem toku – javna služba	AOP	Načrtovano 2024	Realizirano 2024	Indeks real./načrt.
Plače, prispevki in drugi izdatki zaposlenim	439 in 447	18.766.290,38	18.583.001,05	99
Izdatki za blago in storitve in drugo	453,00	6.796.764,83	6.729.421,75	99
Investicijski izdatki	470,00	2.124.338,58	1.572.909,11	74
Skupaj		27.687.393,79	26.885.331,91	97

Odhodki na javni službi so nižji od načrtovanih za 3 %, in sicer največ iz naslova nižjih investicijskih izdatkov, ki so se zamaknili v leto 2024.

Preglednica 3.5.3: Sestava odhodkov v primerjavi z načrtovanimi odhodki – tržna dejavnost v EUR

Odhodki po denarnem toku – tržna dejavnost	AOP	Načrtovano 2024	Realizirano 2024	Indeks real./načrt.
Plače, prispevki in drugi izdatki zaposlenim	482 in 483	415.765,00	321.898	77
Izdatki za blago in storitve	484,00	200.000,00	316.652	158
Skupaj		615.765,00	638.550	104

Odhodki za plače, prispevke in druge izdatke zaposlenim ter izdatki za blago in storitve na tržni dejavnosti so nižji od načrtovanih, medtem ko so izdatki za blago in storitve višji tako od načrtovanih kot od lanskim izdatkov.

Preglednica 3.5.4: Sestava izdatkov za blago in storitve v primerjavi s preteklim letom v EUR

Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	AOP	Realizirano 2024	Realizirano 2023	Indeks real. 2024/2023
Pisarniški in splošni material in storitve	454	2.573.424,42	2.386.054	108
Posebni material in storitve	455	43.356,85	47.386	91
Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	361.172,69	341.610	106
Prevozni stroški in storitve	457	153.765,42	123.610	124
Izdatki za službena potovanja	458	952.392,81	860.428	111
Tekoče vzdrževanje	459	987.412,05	726.880	136
Poslovne najemnine in zakupnine	460	349.668,45	329.562	106
Drugi operativni odhodki	463	1.308.229,06	1.076.722	122
SKUPAJ		6.729.421,75	5.892.252	114

V letu 2024 beležimo rast izdatkov za blago in storitve, pri čemer najbolj izstopajo stroški službenih potovanj in prevoznih storitev. To je posledica povečanega obsega terenskega dela in mednarodnega sodelovanja. Višji so tudi izdatki za tekoče vzdrževanje, saj smo v tem letu izvedli in plačali več vzdrževalnih del.

Rast izdatkov beležimo tudi pri pisarniškem in splošnem materialu ter storitvah, prav tako pri drugih operativnih odhodkih. Poslovne najemnine in zakupnine so se povečale zaradi višjih cen najemnin.

Edina postavka, pri kateri so stroški nekoliko nižji kot lani, so posebni materiali in storitve, kamor sodijo stroški varovalne opreme in zdravniških pregledov. Stroški zdravniških pregledov variirajo med leti, saj so odvisni od veljavnosti izdanih zdravniških spričeval.

Preglednica 3.5.5: Investicijski odhodki, primerjava s preteklim letom v EUR

Investicijski izdatki	AOP	Realizirano 2024	Realizirano 2023	Indeks real. 2024/2023
Nakup zgradb in prostorov	471	11.117,11	953.000,00	1
Nakup prevoznih sredstev	472	48.414,66	27.805,00	174
Nakup opreme	473	1.018.249,08	929.323,00	110
Nakup drugih osnovnih sredstev	474	41.089,35	6.381,00	644
Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	22.726,98	404.019,00	6
Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	418.772,58	456.687,00	92
Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0,00	0,00	
Nakup nematerialnega premoženja	478	12.539,35	2.423,00	518
Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0,00	0,00	
Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0,00	0,00	
SKUPAJ		1.572.909,11	2.779.638,00	57

Sestavo investicijskih odhodkov prikazuje zgornja preglednica. Skupni izdatki so bili nižji kot v letu 2023, pri čemer je indeks znašal 57. Razlog za to je, da smo v letu 2023 obsežneje investirali v nakup opreme, objektov, prenovo prostorov in investicijsko vzdrževanje. V letu 2024 pa je bil del večjih investicij prestavljen v leto 2025, med drugim dvigalo na Novem trgu 2 in objekt na Rimski cesti 3.

Preglednica 3.5.6: Poročilo o prejetih sredstvih iz proračuna RS po denarnem toku v EUR

	Prihodki glede na namen	Realizacija 2023	Finančni načrt 2024 (veljavni)	Realizacija 2024	Primerjava Realizacija 2024/Realizacija 2023
a	b	c	d	e	f=e/c*100
A+B+C	Prihodki – Skupaj (vrednost mora biti enaka AOP 404 + AOP 419)	25.380.514	26.736.187	26.875.288	106
A.	Vir: ARIS	23.563.492	25.662.832	25.553.926	108
A1.	Sredstva za znanstvenoraziskovalno dejavnost (integralni proračun)	23.563.492	25.662.832	25.553.926	108
A2.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)	0	0	0	
B.	Vir: MVZI	631.916	380.565	225.800	36
B1.	Sredstva za ciljno raziskovalne projekte v okviru ciljnih raziskovalnih programov (CRP)	48.000	25.000	25.000	52
B2.a	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov – za tekoče transfere	0	0	0	
B2.b	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov – za investicije, opremo in investicijsko vzdrževanje	0	0	0	
B3.	Investicije in investicijsko vzdrževanje (integralni proračun)	441.831	121.484	121.484	27
B4.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)	77.750	161.078	62.971	81
B5.	Ostalo – vir MVZI	64.335	73.004	16.345	25
C.	Vir: drugi viri državnega proračuna (druga ministrstva, agencije ipd.)	1.185.106	692.789	1.095.562	92

3.6 Izračun presežka prihodkov nad odhodki za javne zavode

Zavodi ugotavljamo presežek za posamezno leto v skladu s peto točko prvega odstavka 9.i člena Zakona o javnih financah. Presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku se zmanjša za neplačane obveznosti, neporabljena namenska sredstva, namenjena financiranju izdatkov v prihodnjem obdobju (evidentirana na kontih časovnih razmejitev), ter za neporabljena sredstva za investicije.

Ker smo izračunali negativni znesek, kar pomeni presežek odhodkov nad prihodki po načelu denarnega toka, tega ne evidentiramo na kontih skupine 940.

Preglednica 3.6.1: Izračun presežka prihodkov skladno z ZJF

Zap.št.		AOP	Leto 2024	Leto 2023
1	Prihodki po denarnem toku (71,72,73,74,78)	401	31.100.891	28.031.108
2	Odhodki po denarnem toku (40,41,42)	437	27.523.882	26.232.903
3	Presežek prihodkov ali presežek odhodkov po načelu denarnega toka (3=1-2)	485 ali 486	3.577.009	1.798.205
4	Prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev (75)	500	0	0
5	Dana posojila in povečanje kapitalskih deležev (44)	512	0	0
6	Razlika med prejetimi in danimi sredstvi iz finančnih naložb (6=4-5)	524 ali 525	0	0
7	Zadolževanje (50)	550	0	0
8	Odplačilo dolga (55)	560	0	0
9	Neto zadolževanje ali odplačilo dolga (9=7-8)	570 ali 571	0	0
10	Povečanje ali zmanjšanje stanja na računu je presežek X (10=3+6-9)	572 ali 573	3.577.009	1.798.205
11	Če je razlika vpisana v AOP 572, določeni uporabnik presežek po denarnem toku zmanjša za predpisane obveznosti	572	3.577.009	1.798.205
12	Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve (20,21,22,23,24,25,26,29)	034 (brez 042)	10.066.205	8.248.421
13	Dolgoročne pasivne časovne razmejitve ter dolgoročne finančne poslovne obveznosti (92,96,97)	054 055	6.053	8.941
14	Neporabljena obveznost do virov sredstev, ki predstavlja neporabljena sredstva za investicije (940-(00 do 05))	050-(002-003+004-005+006-007)	4.238.274	3.303.255
15	Znesek Y, ki je izračunani znesek presežka po fiskalnem pravilu (15=11-12-13-14)		-10.733.523	-9.762.412

3.7 Delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu

V letu 2024 smo izplačali delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu v višini 100.577,49 EUR bruto. Od tega je bila, skladno z zakonodajo, delovna uspešnost v višini 8.100,00 EUR bruto izplačana iz ostanka neizplačanih sredstev leta 2023.

Dovoljeni obseg za izplačilo delovne uspešnosti za leto 2024 je znašal 101.305,76 EUR, iz sredstev leta 2024 je bila akontativno izplačana delovna uspešnost v višini 92.477,49 EUR bruto. Skladno z drugim odstavkom 5. člena Uredbe o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu bomo lahko v letu 2025 izplačali razliko v višini 8.828,27 EUR bruto.

Predpisani obrazec za izračun prikazuje izračun dovoljenega obsega.

Delovna uspešnost je bila načrtovana v *Rebalansu II programa dela in finančnega načrta za leto 2024* v višini 200.000 EUR bruto. Dejansko izplačilo znaša 100.577,49 EUR bruto z indeksom 50.

Preglednica 3.7.1: Elementi za določitev dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2024

Zap.št.	NAZIV	Vrednost v EUR
1	Presežek prihodkov nad odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	110.134,03
2	Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu, zmanjšan za 8.100 EUR, izplačanih iz sredstev leta 2023	92.477,49
3	Osnova za določitev obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (1+2)	202.611,52
4	Dovoljeni obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (zap. 3*0,5)	101.305,76
5	Razlika med dovoljenim in izplačanim akontativnim obsegom sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (4-2)	8.828,27

4 DRUGO, POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA

4.1 Splošna pojasnila

- a) Zavod je v letu 2024 ustvaril dovolj prihodkov za pokrivanje nastalih odhodkov.
- b) Sklep o načinu uskladitve knjižnega stanja sredstev, terjatev in obveznosti z dejanskim stanjem:
 - Materialne in druge vrednosti, ugotovljene kot popisni primanjkljaj, je potrebno izbrisati iz knjigovodskih evidenc.
 - Materialne vrednosti, ugotovljene kot popisni presežek, je potrebno v količini in vrednosti iz poročila vpisati v evidenco sredstev.
 - Ugotovljene popisne primanjkljaje in presežke, ki so izkazani v popisnih listih, je treba knjižiti (zmanjšanje sredstev oziroma zalog in ustrezne konte stroškov, odhodkov ali terjatev):
 - Neizterljive terjatve se odpišejo v breme odpisov v višini 479,06 EUR.
 - Primanjkljaj pri zalogah knjig v Knjigarni Azil, Knjigarni MAKS in Založbi ZRC je znašal 256,38 EUR.
 - Popis knjižničnega gradiva se izvede, ko se vzpostavijo evidence v materialni evidenci COBISS in poslovnih knjigah ZRC SAZU.
 - Direktor ugotavlja, da je bil popis dobro opravljen. En izvod kompletnega popisnega elaborata se hrani v Oddelku za finance in računovodstvo.
 - Direktor je potrdil Sklep o načinu uskladitve knjižnega in dejanskega stanja sredstev in obveznosti.

4.2 Druga pojasnila

Popis izplačil na podlagi sodnih ali drugih odločb in izvensodnih poravnjav ter vir sredstev, iz katerega so bile obveznosti poravnane

V letu 2024 ni bilo izplačil po sodnih odločbah in izvensodnih poravnjavah.

III ZAKLJUČNI DEL LETNEGA POROČILA

Oseba, odgovorna za pripravo vsebinskega poročila o delu:

dr. Mimi Urbanc

Oseba, odgovorna za pripravo finančnega poročila:

Vanda Baloh

Oseba, odgovorna za pripravo računovodskega poročila:

Anja Mikolaj

Direktor ZRC SAZU:

Prof. dr. Oto Luthar

Datum in kraj sprejetja letnega poročila na Upravnem odboru ZRC SAZU: Ljubljana, 28. 2. 2025

Datum in kraj nastanka letnega poročila: Ljubljana, 21. 2. 2025

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

ZRC SAZU
Novi trg 2, 1000 LJUBLJANAŠifra: 34738
Matična številka: 5105498000

Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.

Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na še sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.

Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v / na ZRC SAZU.

Oceno podajam na podlagi:

* ocene notranje revizijske službe za področja:

V letu 2024 smo izvedli notranjo revizijo, ki je bila omejena na delovanja založniške dejavnosti.

Na podlagi sprejetih internih aktov zavoda, drugih ukrepov vodstva in poslovanja revizorka ocenjuje, da se vodstvo ZRC SAZU zaveda pomena sistema notranjih kontrol in upravljanja tveganj za urejeno, pravilno in smotno poslovanje zavoda. Sistem poslovanja in notranjih kontrol na ključnih delih revidiranega področja je vzpostavljen z internimi akti in opredelitvijo del in nalog ter odgovornosti posameznih organizacijskih enot in odgovornih oseb. ZRC SAZU pri tem upošteva lastne organizacijske in tehnične pogoje ter rešitve in izpostavljenost tveganjem.

* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:

Samoocenitveni vprašalnik so izpolnili direktor, namestnici direktorja, pomočnici direktorja, predstojniki in predstojnice inštitutov, ter vodje oddelkov.

* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU, ...) za področja:

/

V / Na ZRC SAZU je vzpostavljen(o):

1. primerno kontrolno okolje

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti)

- a) na celotnem poslovanju.
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi.
- e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

2. upravljanje s tveganji

2.1. cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

2.2. tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) z lastno notranjerevizijsko službo,
- b) s skupno notranjerevizijsko službo,
- c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,

Naziv in sedež **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja**:

Simona KReše s.p., Srednja vas v Bohinju

Navedite matično številko **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja**:

3362809000

Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun), za leto na katerega se Izjava nanaša, presega 2,086 mio evrov:

☒ DA
☐ NE

Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je:

31.12.2024

d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.

Pojasnilo k točki 6:

Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ omogoča zagotavljanje notranjega revidiranja z lastno notranjerevizijsko službo, s skupno notranjerevizijsko službo ali z zunanjim izvajalcem notranjerevizijskih storitev (10. do 12. člen. Uradni list RS, št. 72/2002 in 97/23).

Lastne notranjerevizijske službe so dolžni ustanoviti predlagatelji finančnih načrtov po drugem odstavku 19. člena ZJF (npr. ministrstva). Lastna notranjerevizijska služba slednjih je tudi lastna notranjerevizijska služba tistih njihovih organov v sestavi, ki nimajo svoje lastne notranjerevizijske službe. Skupna notranjerevizijska služba je lahko ustanovljena v okviru enega proračunskega uporabnika ali kot samostojna strokovna služba proračunskih uporabnikov in izvaja notranje revidiranje na podlagi aktov o ustanovitvi in poslovanju, ki določajo tudi pravice in obveznosti ustanoviteljev, ki so sopodpisniki teh aktov ali so pristopili k skupni notranjerevizijski službi kasneje na podlagi mandatnih pogodb. V primeru, da proračunski uporabnik ni podpisnik aktov skupne notranjerevizijske službe, ni podpisal mandatne pogodbe oziroma skupna notranjerevizijska služba nima pravne podlage za vključitev proračunskega uporabnika v svoje revizijsko okolje, proračunski uporabnik nima zagotovljenega notranjega revidiranja s strani skupne notranjerevizijske službe. Proračunski uporabniki, razen tistih, ki so v skladu z ZJF dolžni ustanoviti lastno notranjerevizijsko službo, si lahko zagotovijo notranje revidiranje svojega poslovanja tudi na podlagi oddaje javnega naročila zunanjemu izvajalcu notranjerevizijskih storitev. Vsi proračunski uporabniki so dolžni zagotoviti funkcijo notranjega revidiranja in sicer, če odhodki v finančnem načrtu presegajo 2.086.463 evrov, vsakoletno, drugače pa na tri leta.

V letu 2024 sem na področju notranjega nadzora izvedel naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):

V sklopu notranje revizije smo izvedli notranjo revizijo, ki je bila omejena na delovanja založniške dejavnosti.

Več mednarodnih projektov, ki jih izvajamo, je bilo pod drobnogledom financierjev oziroma z njihove strani pooblaščenih organov: LIFE22-NAT-SI-LIFE TRSCA, AlpTextyles, TranStat, LIFE IP CARE4CLIMATE, AI4EUROPE, Shared Green Deal, SafeHabitat, CRAFT-OA, SELINA, eLTER PPP, eLTER PLUS. Ugotovljene niso bile ne vsebinske in ne finančne nepravilnosti.

ARIS je izvedel revizijo temeljnega projekta Književna republika Borisa Pahorja (J6-4619), ki prav tako ni pokazala odstopanj od programa in nepravilnosti. To dokazuje našo urejenost, gospodarnost in zakonske skladnosti poslovanja. S tem ustvarjamo trdne temelje za doseganje vsebinskih ciljev.

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje):

V letu 2024 smo nadaljevali z izboljševanjem informacijskega sistema za kadrovske in projektno poslovanje. Naš cilj je vzpostaviti optimalno integriran

informatijski sistem.

Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:

dt. Oto Luthar

Datum podpisa predstojnika:

19.02.2025

Datum: 27. 1. 2025

**Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Novi trg 2
1000 Ljubljana**

Letno poročilo izvajalca notranjega revidiranja za leto 2024

Funkcija notranjega revidiranja v javnem zavodu Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Novi trg 2, Ljubljana (v nadaljevanju: zavod) je bila na podlagi naročila zagotovljena s strani zunanjega izvajalca, Notranje revidiranje in svetovanje, Simona Krese, s.p., Ajdovska cesta 15, Bohinjska Bistrica, vpis v register zunanjih izvajalcev pooblaščenih za notranje revidiranje neposrednih in posrednih uporabnikov pod registracijsko številko ZI-00041.

Pravne podlage za izvedbo funkcije notranjega revidiranja:

- Zakon o javnih financah - ZJF¹
- Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ²
- Usmeritve za državno notranje revidiranje³

Letno poročilo izvajalca notranjega revidiranja je pripravljano na podlagi opravljenih nalog v letu 2024 in je namenjeno predstojniku ter organu nadzora zavoda. Vsebino letnega poročila določajo Usmeritve za državno notranje revidiranje.⁴

1. Informacija o uresničevanju letnega načrta notranje revizije

Notranje revidiranje v zavodu je bilo izvedeno na podlagi letnega načrta notranje revizije in letne pogodbe.

Notranja revizija je bila omejena na del poslovanja in je obsegala področje delovanja založniške dejavnosti.

Svetovalne naloge se niso izvajale.

2. Opis in splošna ustreznost notranjega nadzora javnih financ

Notranje revidiranje smo izvajali na podlagi letne pogodbe in na delu poslovanja. S tem je omejeno tudi letno poročanje o ustreznosti notranjega nadzora javnih financ. V tem delu podajamo splošno oceno vzpostavitve temeljnih notranjih kontrol:

¹ Uradni list RS, št. 11/11–UPB, 14/13–popr., 101/13, 55/15–ZFiSP, 96/15–ZIPRS1617, 13/18, 195/20–odl. US, 18/23–ZDU-10 in 76/23

² Uradni list RS, št. 72/02 in 97/23

³ Ministrstvo za finance - Urad RS za nadzor proračuna, št. 0601-8/2014/38, september 2017, <http://www.unp.gov.si>

⁴ SNR2060.SLO.DNR

- Vodstvo ZRC SAZU je pristopilo k sistematičnemu upravljanju s tveganji s pripravo in sprejemom Navodil za upravljanje s tveganji na ZRC SAZU, ki opredeljujejo postopke vzpostavitve, vzdrževanja in uporabe registra tveganj. V registru tveganj so tveganja identificirana in ovrednotena, register tveganj je bil v letu 2024 tudi pregledan.
- Na podlagi sprejetih internih aktov zavoda, drugih ukrepov vodstva in poslovanja ocenjujemo, da se vodstvo ZRC SAZU zaveda pomena sistema notranjih kontrol in upravljanja tveganj za urejeno, pravilno in smotno poslovanje zavoda. Sistem poslovanja in notranjih kontrol na ključnih delih revidiranega področja je vzpostavljen z internimi akti in opredelitvijo del in nalog ter odgovornosti posameznih organizacijskih enot in odgovornih oseb. Revidiranec pri tem upošteva lastne organizacijske in tehnične pogoje ter rešitve in izpostavljenost tveganjem.
- Temelj notranjih kontrol je tudi zagotovitev razmejitve pristojnosti med računovodji in odgovornimi osebami, ki začenjajo in odobravajo poslovne dogodke ter izplačila. Pristojnosti med računovodstvom in odgovornimi osebami, ki začenjajo in odobravajo poslovne dogodke ter sodelujejo pri finančnem poslovanju zavoda v širšem smislu, so v zavodu razmejene.
- Na podlagi opravljene notranje revizije ocenjujemo, da so notranje kontrole pri izvajanju založniške dejavnosti zavoda, ki je bila predmet notranje revizije, v pomembnem delovale ustrezno. So bile pa ugotovljene tudi določene pomanjkljivosti in nedoslednosti, za kar smo predlagali določene izboljšave. Predvsem naj se zagotovi nekoliko bolj pregledno načrtovanje in izvajanje določenih faz v procesu izdaje publikacij, saj so naloge in financiranje razdeljeno med Založbo ZRC in inštitute. Opozarjamo še na dosledno delitev dejavnosti med javno službo in tržno dejavnostjo.

3. Informacija o revizijskih priporočilih

Pomembnih tveganj z visoko stopnjo nismo zaznali, smo pa podali revidirancu določena priporočila glede vzpostavitve in delovanja notranjih kontrol na revidiranem področju poslovanja.

Zavod je že med revizijo sprejel določene ukrepe in priporočila notranje revizije upošteval pri poslovanju. Do priprave letnega poročila notranjega revidiranja rok za posredovanje odzivnega poročila glede realizacije ostalih priporočil, še ni potekel.

4. Informacija o odzivih poslovodstva na tveganje, ki utegne biti po presoji vodje notranje revizije nesprejemljivo za proračunskega uporabnika

Pri notranjem revidiranju v preteklem obdobju v okviru področja revidiranja nismo zaznali tveganj, ki bi bila za zavod nesprejemljiva.

5. Naloge notranje revizije zunaj področja notranjega revidiranja

S strani vodstva zavoda notranjemu revizorju niso bile dodeljene vloge in/ali naloge zunaj področja notranjega revidiranja, niti ni zavod izvedbe takih nalog pričakoval.

6. Informacija o zadostnosti in ustreznosti virov notranje revizije

Sredstva za zagotavljanje funkcije notranje revizije so zagotovljena v finančnem načrtu zavoda in omogočajo izvedbo notranje revizije, pri čemer je notranja revizija obsegala procese oz. področja poslovanja po oceni vodstva zavoda.

7. Potrditev organizacijske neodvisnosti notranje revizije

Neodvisnost (independence) pomeni osvobojenost od okoliščin, ki ogrožajo zmožnost notranje revizije pri izvajanju nalog notranje revizije na nepristranski način. Pogoj za uresničevanje

organizacijske neodvisnosti notranje revizije v okolju proračunskih uporabnikov je, da vodja notranje revizije neposredno poroča predstojniku proračunskega uporabnika ter najmanj enkrat letno organu nadzora.⁵

Neposredno poročanje direktorju zavoda je bilo zagotovljeno med revizijo in s posredovanjem poročila notranje revizije o ugotovitvah in priporočilih. Sredstva za zagotavljanje funkcije notranje revizije so zagotovljena v finančnem načrtu zavoda. Naloga izvajalca notranjega revidiranja je tudi priprava letnega poročila.

Pri izvajanju nalog notranje revizije ni bilo nikakršnih okoliščin, ki bi ogrožale izvajanje pogodbeno določenega obsega notranjega revidiranja na nepristranski način.

8. Informacija o prizadevanjih in izidih programa zagotavljanja in izboljševanja kakovosti

Za zagotovitev in vzdrževanje dejavnosti notranjega revidiranja v skladu z določili Zakona o javnih financah je odgovoren predstojnik, naša odgovornost pa je kvalitetna izvedba notranjega revidiranja v skladu s podpisano pogodbo ter z Usmeritvami za državno notranje revidiranje.

Z naše strani je zagotovljeno izvajanje notranjih presoj v obliki postopkov stalnega spremljanja delovanja notranjega revidiranja v okviru konkretnega notranje revizijskega posla. Stalno spremljanje je sestavni del dnevnega nadziranja, pregledovanja in merjenja notranje revizije. Stalno spremljanje je vgrajeno v običajne usmeritve in ravnanja pri vodenju notranje revizije in uporablja postopke, pripomočke in informacije, ki so potrebni za oceno skladnosti s Usmeritvami za državno notranje revidiranje.

9. Zaključek

Naše poročilo služi izključno namenu letnega poročanja izvajalca notranjega revidiranja predstojniku in organu nadzora zavoda ter Uradu RS za nadzor proračuna.

Notranja revizorka:
Simona Krese, PDNR

Vročiti:

- Direktor
- Svet zavoda

Obveščeni:

- Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna

⁵ Usmeritve za državno notranje revidiranje, SNR1110.SLO.DNR

ZRC SAZU

**Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti**

Novi trg 2, 1000 Ljubljana

E-naslov: zrc@zrc-sazu.si

Telefon: +386 1 470 65 55

www.zrc-sazu.si

facebook.com/zrcsazu

instagram.com/zrcsazu

